

TAVALLISEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSEN KÄSIKIRJA

Euroopan parlamentti lainsäädäntövallan käyttäjänä

Marraskuu 2017

Unionin sisäasioiden pääosasto

Lainsäädäntötyön koordinointi- ja sovittelumenettelyosasto

Sovittelumenettely- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö

ESIPUHE

Sovittelusta vastaavina Euroopan parlamentin varapuhemiehinä ja valiokuntien puheenjohtajakokouksen puheenjohtajana meillä on ilo esitellä *Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käsikirja*, jonka sovittelumenettely- ja yhteispäätösmenettelyyksikkö (CODE) on laatinut ja ajantasaistanut. Käsikirjan tarkoituksena on antaa käytännön tietoa siitä, kuinka parlamentti järjestää työnsä lainsäädäntömenettelyissä, joissa noudatetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä.

Kahdeksannen vaalikauden alun jälkeen on tapahtunut huomattavia muutoksia, joiden vuoksi käsikirjaa oli ajantasaistettava tuntuvasti. Ensinnäkin parlamentti, neuvosto ja komissio tekivät uuden toimielinten välisen sopimuksen paremmasta lainsäädännöstä. Sopimus tuli voimaan huhtikuussa 2016. Toiseksi parlamentti hyväksyi työjärjestyksensä yleisen tarkistamisen, joka tuli voimaan tammikuussa 2017.

On tärkeää, että kaikki parlamentin toimijat ovat perillä menettelyistä, jotta voidaan lujittaa entisestään parlamentin roolia toisena lainsäätäjänä EU:n lainsäädäntötyössä ja vahvistaa demokraattista legitimitettiä.

Suosittelemme sen vuoksi käsikirjaa kaikille parlamentin jäsenille ja henkilöstön jäsenille sekä niille, jotka ovat kiinnostuneita parlamentin lainsäädäntötyöstä.

Mairead McGuinness, Evelyne Gebhardt, Pavel Telička
Sovittelusta vastaavat parlamentin varapuhemiehet

Cecilia Wikström
Valiokuntien
puheenjohtajakokouksen
puheenjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO.....	1
2.	TAVALLISEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSEN KESKEISET TOIMIJAT JA NÄIDEN ROOLI	3
2.1.	Parlamentti.....	3
2.2.	Neuvosto.....	4
2.3.	Komissio	6
2.4.	Muita tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen liittyviä institutionaalisia toimijoita	8
3.	TAVALLINEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYS	11
3.1.	Ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi antaminen	11
3.2.	Ensimmäinen käsittely	13
3.2.1.	Parlamentin ensimmäinen käsittely	14
3.2.2.	Neuvoston ensimmäinen käsittely.....	21
3.3.	Toinen käsittely	23
3.3.1.	Parlamentin toinen käsittely.....	24
3.3.2.	Neuvoston toinen käsittely	26
3.4.	Sovittelu ja kolmas käsittely	26
4.	TOIMIELINTEN VÄLISET NEUVOTTELUT.....	27
4.1.	Johdanto	27
4.2.	Trilogit.....	29
4.3.	Toimielinten välisten neuvottelujen aloittaminen	30
4.3.1.	Parlamentti.....	30
4.3.2.	Neuvosto	33
4.3.3.	Komissio	33
4.4.	Toimielinten välisten neuvottelujen toimijat.....	34
4.4.1.	Parlamentti.....	34
4.4.2.	Neuvosto.....	34
4.4.3.	Komissio	34
4.5.	Parlamentin toiminnan avoimuus ja vastuuvollisuuden varmistamistavat	37
5.	SOVITTELUMENETTELY YKSITYISKOHTAISESTI.....	39

6.	HYVÄKSYTYN TEKSTIN VIIMEISTELY, ALLEKIRJOITTAMINEN JA JULKAISEMINEN	42
6.1.	Oikeudellinen ja kielellinen viimeistely	42
6.2.	Allekirjoittaminen	43
6.3.	Julkaiseminen	43
7.	MUITA MENETTELYJÄ, JOIHIN PARLAMENTTI OSALLISTUU	44
7.1.	Erityinen lainsäätämisyjärjestys	44
7.1.1.	Kuuleminen	44
7.1.2.	Hyväksyntä ja suostumus	45
7.2.	Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset	45
8.	ÄSKETTÄISET UUDISTUKSET	47
9.	TAVALLINEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYS LUKUINA	52
10.	SANASTO	55
11.	HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	59
LIITE I –	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artikla	62
LIITE III –	Tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen sovellettavat työjärjestyksen määräykset	64
LIITE III –	Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen yhteydessä käytävien neuvottelujen menettelysäännöt	75
LIITE IV –	Neuvoston puheenjohtajakausten järjestys	78

1. JOHDANTO

Lissabonin sopimuksen myötä yhteispäätösmenettelystä¹ tuli virallisesti ”tavallinen lainsäätämisyjärjestys” (SEUT:n 294 artikla²), joka EU:n lainsäädännön pääsääntöisenä hyväksymismenettelynä kattaa valtaosan unionin toiminnan aloista (ks. laatikko 1).

Tavallinen lainsäätämisyjärjestys perustuu EU:n kansalaisia edustavan, välittömillä vaaleilla valitun Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden hallituksia edustavan neuvoston tasa-arvoiseen asemaan. Komission ehdotusten pohjalta nämä kaksi lainsäädäntövallan käyttäjää antavat yhdessä säädöksiä. Kumpikaan ei voi antaa säädöstä toisen sitä hyväksymättä, ja niiden hyväksymien säädöstekstien on oltava keskenään yhtäläiset. Sopimukseen pääseminen säädöstekstistä on mahdollista kussakin tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaiseen menettelyyn sisältyvässä kolmessa käsittelyssä. Jos säädösehdotus hylätään missä tahansa menettelyvaiheessa tai jos parlamentti ja neuvosto eivät pääse yhteisymmärrykseen, ehdotusta ei hyväksytä ja menettely päättyy.

Tässä käsikirjassa kuvataan käytännön tasolla tavallista lainsäätämisyjärjestystä pääasiallisena unionin säädösten hyväksymismenettelynä. Käsikirjan alussa annetaan johdantona yleistä tietoa menettelyn eri toimijoista ja heidän roolistaan siinä (luku 2) sekä menettelyn eri vaiheista (luku 3). Luvussa 4 käsitellään yksityiskohtaisemmin toimielinten välisten neuvottelujen kulkua (kuinka parlamentti saa neuvotteluvaltuutuksensa ja mitä trilogissa tapahtuu). Luvussa 5 annetaan tietoja sovittelumenettelystä ja luvussa 6 hyväksytyn säädöstekstin allekirjoittamisesta ja julkaisemisesta.

Luvussa 8 on taustatietoa kahdesta tämän vaalikauden alun jälkeen tapahtuneesta muutoksesta, jotka vaikuttavat merkittävästi kolmen toimielimen tapaan työskennellä yhdessä ja myös parlamentin sisäisiin työmenetelmiin. Ensinnäkin 13. huhtikuuta 2016 voimaan tulleessa uudessa toimielinten välisessä sopimuksessa paremmasta lainsäädännöstä esitetään lainsäädännön parantamiseen tähtääviä aloitteita ja menettelyjä. Toiseksi 16. tammikuuta 2017 voimaan tulleen parlamentin työjärjestyksen yleisen tarkistamisen yhteydessä muutettiin toimielinten välisiä neuvotteluja koskevia parlamentin sääntöjä.

Käsikirjan lopussa käydään lyhyesti läpi muita menettelyjä, joissa parlamentilla on oma roolinsa (luku 7), esitetään tilastoja tavallisesta lainsäätämisyjärjestyksestä (luku 9) sekä selvitetään käytettyä sanastoa ja lyhenteitä (luku 10). Liitteissä on muun muassa tärkeimmät tavallista lainsäätämisyjärjestystä koskevat työjärjestyksen artikkelit.

¹ Käytännössä tämän virallisen nimityksen sijasta puhutaan yhä usein yhteispäätösmenettelystä.

² Euroopan unionista tehty sopimus (jäljempänä SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (jäljempänä SEUT). Katso SEUT:n 294 artikla liitteessä I.

Laatikko 1 – Tärkeimmät vaiheet yhteispäätösmenettelystä tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen

Perussopimukset

- **Maastrichtin sopimus, marraskuu 1993:** Yhteispäätösmenettely otettiin käyttöön. Se kattoi rajoitetun määrän lainsäädännön aloja (lähinnä sisämarkkinat).
- **Amsterdamin sopimus, toukokuu 1999:** Yhteispäätösmenettelyä yksinkertaistettiin mahdollistamalla sopimuksen tekeminen ensimmäisessä käsittelyssä. Sen alaa laajennettiin yli 40 oikeusperustaan (kuten liikenne, ympäristö, oikeus- ja sisäasiat, työllisyys ja sosiaaliasiat).
- **Nizzan sopimus, helmikuu 2003:** Yhteispäätösmenettelyn soveltamisalaa laajennettiin uusille aloille.
- **Lissabonin sopimus, joulukuu 2009:** Yhteispäätösmenettelystä tuli virallisesti ”tavallinen lainsäätämisyjärjestys”, joka kattaa 85 unionin toiminnan alaa (kuten maatalous- ja kalastuspolitiikka ja yhteinen kauppapolitiikka).

Toimielinten väliset sopimukset

- **Yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskeva yhteinen julistus, 2007¹:** Julistuksessa määriteltiin yhteispäätösmenettelyyn sovellettavat käytännön menettelytavat. Se hyväksyttiin vuonna 1999, ja sitä tarkistettiin vuonna 2007, jolloin todettiin nimenomaisesti ”trilogijärjestelmän” suuri merkitys yhteispäätösmenettelyn kaikissa vaiheissa.
- **Puitesopimus Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisistä suhteista, 2010²:** Sopimuksessa määrätään toimenpiteistä, joilla lisätään parlamentin ja komission välistä vuoropuhelua ja parannetaan tiedonkulkua sekä menettelyihin ja suunnitteluun liittyvää yhteistyötä. Siinä on määräyksiä komission asiantuntijatapaamisista, luottamuksellisen tiedon toimittamisesta parlamentille, kansainvälisiä sopimuksia koskevista neuvotteluista ja niiden tekemisestä sekä komission työohjelman aikataulusta.
- **Toimielinten välinen sopimus paremmasta lainsäädännöstä, 2016³:** Parlamentin, neuvoston ja komission välinen sopimus tuli voimaan huhtikuussa 2016. Se korvasi aiemman sopimuksen vuodelta 2003. Siinä esitetään kolmen toimielimen kesken sovittuja aloitteita ja menettelyjä lainsäädännön parantamiseksi. Ne koskevat ohjelmasuunnittelua, parempia lainsäädännön välineitä, kuten vaikutustenarvioinnit sekä julkiset kuulemiset ja sidosryhmien kuulemiset, oikeusperustan valintaa, delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä, avoimuutta, täytäntöönpanoa ja yksinkertaistamista.

¹ Yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskeva 13. kesäkuuta 2007 annettu Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen julistus. [EUVL C 145, 30.6.2007, s. 5](#)

² Puitesopimus Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisistä suhteista. [EUVL L 304, 20.11.2010, s. 47](#)

³ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä. [EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1](#)

2. TAVALLISEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYKSEN KESKEISET TOIMIJAT JA NÄIDEN ROOLI

2.1. Parlamentti

Parlamentin päivittäistä toimintaa, sisäistä organisaatiota ja päätöksentekoa ohjaa sen **työjärjestys**. Parlamentissa lainsäädäntötyöstä huolehtii kulloinkin yksi tai useampi asiasta vastaava¹ valiokunta². Kukin valiokunnalle käsiteltäväksi annettu säädösehdotus osoitetaan (yleensä valiokuntakoordinaattoreiden päätöksen perusteella) poliittiselle ryhmälle, joka nimittää "**esittelijän**" laatimaan mietinnön valiokunnan puolesta. Muut poliittiset ryhmät nimeävät kukin "**varjoesittelijän**", jonka tehtävänä on koordinoida valiokunnassa niiden kantoja käsiteltävään asiaan.

Puheenjohtaja johtaa keskustelua valiokunnan ja sen koordinaattoreiden kokouksissa. Hänellä on valta päättää äänestysmenettelyistä ja tarkistusten käsiteltäväksi ottamisesta. Lisäksi hän johtaa puhetta toimielinten välisissä neuvotteluissa.

Vaalikauden alussa kukin poliittinen ryhmä esittää yhtä jäsentään valiokunnan **koordinaattoriksi**. Koordinaattorit kokoontuvat suljetuin ovin (*in camera*), yleensä valiokuntien kokousten yhteydessä. Valiokunta voi delegoida heille vallan päättää mietintöjen ja lausuntojen jakamisesta ryhmille, kuulemisten järjestämisestä valiokunnassa, tutkimusten teettämisestä, valiokunnan valtuuskunnista ja muista asiakysymyksistä tai valiokunnan työn järjestämiseen liittyvistä asioista.

Ensimmäisen ja toisen käsittelyn aikana järjestetyissä toimielinten välisissä neuvotteluissa parlamenttia edustaa **neuvotteluryhmä**, jota johtaa esittelijä ja jonka puheenjohtajana toimii asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja tai puheenjohtajan nimeämä varapuheenjohtaja. Neuvotteluryhmään kuuluvat ainakin varjoesittelijät kustakin poliittisesta ryhmästä, joka haluaa osallistua neuvotteluihin (työjärjestyksen 69 f artikla). Tarkempia tietoja toimielinten välisistä neuvotteluista on luvussa 4.

Valiokuntia ja niiden jäseniä avustavat lainsäädäntötyön hallinnollisissa asioissa valiokuntien sihteeristöt (jotka huolehtivat valiokuntakokousten järjestelyistä ja aikatauluista ja tukevat ja neuvovat valiokunta-asioissa), poliittisten ryhmien neuvonantajat (jotka tukevat ja neuvovat ryhmän koordinaattoria ja yksittäisiä jäseniä) sekä parlamentin jäsenten avustajat. Lisäksi valiokuntia ja jäseniä avustavat muun muassa sovittelu- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö (CODE), oikeudellinen yksikkö, lainsäädäntöasiakirjojen osasto, politiikkayksiköt, Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu (EPRS), parlamentin lehdistöpalvelu sekä käännös- ja

¹ Joskus käytetään myös nimitystä asian käsittelyä johtava valiokunta, ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1.

² Parlamentin työjärjestyksen liitteessä V esitetään kunkin pysyvän valiokunnan toimivalta. Valiokuntia on kaiken kaikkiaan 20.

tulkkaus pääosastot. Kolmannessa käsittelyssä CODE koordinoi parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunnan tarvitsemaa hallinnollista apua.

Laatikko 2 – Parlamentin poliittiset elimet

Puheenjohtajakokous (työjärjestyksen 26 ja 27 artikla) muodostuu parlamentin puhemiehestä ja poliittisten ryhmien puheenjohtajista. Se muodostaa parlamentin poliittisen johdon ja vastaa sen toiminnan poliittisesta puolesta, kuten parlamentin työn organisoinnista, suhteista EU:n muihin toimielimiin ja elimiin sekä suhteista unionin ulkopuolisiin maihin. Sen kokoukset järjestetään yleensä viikolla ennen Strasbourgin istuntoa ja istuntoviikon aikana (useimmiten torstaiaamuisin).

Puhemiehistö (työjärjestyksen 24 ja 25 artikla) muodostuu parlamentin puhemiehestä, 14 varapuhemiehestä (joista kolme vastaa sovittelusta) ja viidestä neuvoa-antavana jäsenenä toimivasta kvestorista. Se käsittelee parlamentin toimintaan liittyviä hallinnollisia ja taloudellisia asioita. Sen kokoukset järjestetään yleensä maanantai-iltana Strasbourgin istuntoviikolla.

Valiokuntien puheenjohtajakokous (työjärjestyksen 29 artikla) muodostuu parlamentin kaikkien pysyvien valiokuntien ja erityisvaliokuntien puheenjohtajista. Se seuraa valiokuntatyön edistymistä ja varmistaa valiokuntien välisen yhteistyön ja koordinoinnin. Lisäksi se antaa puheenjohtajakokoukselle muun muassa tulevien täysistuntojen esityslistaluonnosten laatimista koskevia suosituksia. Sen kokoukset järjestetään yleensä tiistaina Strasbourgin istuntoviikolla. Puheenjohtaja valitaan kokouksen jäsenten keskuudesta kahden ja puolen vuoden kaudeksi.

2.2. Neuvosto

Neuvosto edustaa jäsenvaltioiden hallituksia. Neuvostossa kunkin jäsenvaltion ministerit kokoontuvat käsiteltävän aihealueen mukaisissa kokoonpanoissa hyväksymään lainsäädäntöä ja koordinoimaan toimintaa. Neuvosto toimii yhdessä parlamentin kanssa lainsäätäjänä (SEU:n 16 artiklan 1 kohta). Se toimii kolmella tasolla: **työryhmät** valmistelevat jäsenvaltioiden hallitusten pysyvien edustajien komitean (**Coreper**) työtä, ja Coreper puolestaan muun muassa valmistelee **neuvoston** eri kokoonpanojen työtä.

Näiden kolmen tason puitteissa järjestettyjen kokousten puheenjohtajana toimii sen jäsenvaltion edustaja, joka hoitaa **neuvoston** puolivuositain kiertävää **puheenjohtajuutta**.¹

Neuvoston kokousten esityslistat ilmentävät Coreperissa ja vastaavissa työryhmissä ja komiteoissa tehtyä työtä. Esityslistoissa on **A-kohtia**, jotka neuvosto voi hyväksyä

¹ Ulkoasiainneuvostoa johtaa yleensä korkea edustaja, mutta muutoin neuvoston puheenjohtajuus kiertää siten, että kukin EU:n jäsenvaltio hoitaa vuorollaan puheenjohtajavaltion tehtäviä puolen vuoden ajan (1. tammikuuta–30. kesäkuuta tai 1. heinäkuuta–31. joulukuuta). Puheenjohtajavaltio toimii myös neuvoston ja sen valmisteluelinten kokousten puheenjohtajana sekä edustaa neuvostoa suhteessa muihin EU:n toimielimiin. Neuvosto vahvistaa säännöllisesti puheenjohtajuuden kiertämisjärjestyksen (ks. luettelo liitteessä IV).

ilman keskustelua sen jälkeen, kun Coreperissa on päästy yhteisymmärrykseen, sekä **B-kohtia**, joista keskustellaan.

Coreper työskentelee kahdessa kokoonpanossa:

Coreper II muodostuu pysyvistä edustajista, ja sen puheenjohtajana toimii kulloisenkin puheenjohtajavaltion pysyvä edustaja. Se valmistelee neuvoston neljän kokoonpanon eli talous- ja rahoitusasioiden neuvoston, ulkoasiainneuvoston, yleisten asioiden neuvoston sekä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokoukset. Sen työtä valmistelee ns. **Antici-ryhmä**.

Coreper I muodostuu pysyvien edustajien sijaisista, ja sen puheenjohtajana toimii kulloisenkin puheenjohtajavaltion pysyvän edustajan sijainen. Se valmistelee neuvoston kuuden kokoonpanon eli maatalous- ja kalastusneuvoston¹, kilpailukykyneuvoston, koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston, työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston, ympäristöneuvoston sekä liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston kokoukset. Sen työtä valmistelee ns. **Mertens-ryhmä**.

Kuten edellä mainittiin, Coreperin työtä puolestaan valmistelevat erilaiset työryhmät ja komiteat, joita on yhteen yli 150. Niitä kutsutaan neuvoston valmisteluelimiksi. Niiden rooli on samanlainen kuin parlamentin valiokuntien: ne kokoontuvat säännöllisesti tarkastelemaan säädösehdotuksia ja valmistelemaan muilla tavoin neuvoston päätöksentekoa.

Työryhmät ja komiteat ovat yleensä Coreperin perustamia. Ne muodostuvat kustakin jäsenvaltiosta peräisin olevista asiantuntijoista aihealueittain, eli kukin niistä tukee tietystä aihealueesta vastaavan neuvoston kokoonpanoa.²

Neuvoston päätöksentekomenettelyjen puitteet ja periaatteet esitetään sen **työjärjestyksessä**³. Parlamentin pääsihteeristön tavoin neuvoston pääsihteeristö huolehtii neuvoston päätöksentekoprosessin koordinoinnista. Sillä on monta tärkeää roolia: se toimii oikeudellisena neuvonantajana (oikeudellisen yksikön välityksellä), huolehtii logistiikasta, pitää yllä arkistoja (institutionaalinen muisti) ja toimii välittäjänä. Se tukee tärkeällä tavalla puheenjohtajavaltioita.

¹ Eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluasiat sekä kaikki yhteiseen kalastuspolitiikkaan liittyvät asiat valmistelee Coreper I. Maatalous- ja kalastusneuvoston työskentelyä erityisesti kaikissa asioissa, jotka liittyvät yhteiseen maatalouspolitiikkaan, valmistelee kuitenkin **maatalouden erityiskomitea**.

² Jotkut komiteat, kuten talous- ja rahoituskomitea, kauppapoliittinen komitea sekä poliittisten ja turvallisuus-asioiden komitea, on perustettu suoraan perussopimusten, hallitustenvälisten kokousten päätösten tai neuvoston päätösten nojalla. Ne ovat yleensä pysyviä, ja niillä on puheenjohtaja, joka on nimitetty tai vaalilla valittu tähän tehtävään. Lisäksi voidaan perustaa tilapäisiä komiteoita johonkin erityistarkoitukseen. Ne päättävät toimintansa, kun niiden tehtävä on täytetty.

³ Neuvoston työjärjestyksen hyväksymisestä 1. joulukuuta 2009 tehty neuvoston päätös 2009/937/EU, [EUVL L 325, 11.12.2009, s. 35](#)

2.3. Komissio

Komissio edustaa koko Euroopan unionin yleistä etua (eikä niinkään yksittäisten jäsenvaltioiden etuja). Sen tehtäviin kuuluu muun muassa ehdottaa lainsäädäntöä, huolehtia päätösten täytäntöönpanosta, valvoa unionin oikeuden soveltamista ja varmistaa unionin perussopimusten noudattaminen. Komissio on puheenjohtajansa ja 27 jäsenensä muodostama **kollegio** (jokaisesta jäsenvaltiosta on yksi jäsen¹). Kollegisen vastuun periaatteen mukaisesti kaikki komission jäsenet ovat yhdessä vastuussa tehdyistä päätöksistä ja toteutetuista toimista. Tämä on kaiken komission päätöksenteon keskeinen periaate sekä säädösehdotusten valmistelussa (esimerkiksi komission sisäiset lausuntokierrokset tai komission jäsenten kabinettien kokoukset) että toimielinten välisissä neuvotteluissa. Komission päätöksentekomenettelyjen puitteet ja periaatteet esitetään sen **työjärjestyksessä**.

Puheenjohtaja Juncker päätti marraskuussa 2014 järjestää uuden komission eri lailla kuin aiemmin. Hän nimitti seitsemän varapuheenjohtajaa, jotka omalla vastuualueellaan toimivat puheenjohtajan nimissä. Varapuheenjohtajat vastaavat tarkoin määritellyistä ensisijaisista projekteista ja ohjaavat ja koordinoivat komission työtä puheenjohtajan esittämien poliittisten suuntaviivojen² keskeisillä aloilla.

Perussopimuksen mukaan komissiolla on lähes yksinoikeus tehdä lainsäädäntöaloitteita (SEU:n 17 artiklan 2 kohta).³ Siksi sen tehtävänä on valmistella lähes kaikki ehdotukset lainsäätämisyjärjestyksessä ja erityisesti tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviksi säädöksiksi. Säädösehdotuksen valmistelua varten komissio muun muassa kuulee laajasti eri sidosryhmiä ja kansalaisia, ottaa huomioon asiantuntijaselvitykset ja hyväksyy **vihreitä ja valkoisia kirjoja**⁴ (joskaan ei mitenkään järjestelmällisesti). Lisäksi se tekee vaikutusarvioinnin, jotta se voi tarkastella ehdotetun toimenpiteen suoria ja välillisiä vaikutuksia.⁵

¹ Perussopimusten mukaisesti komission jäsenmäärän olisi 1. marraskuuta 2014 alkaen vastattava kahta kolmasosaa jäsenvaltioiden lukumäärästä, jollei Eurooppa-neuvosto yksimielisesti päättä muuttaa tätä lukumäärää (SEU:n 17 artiklan 5 kohta). Toukokuussa 2013 Eurooppa-neuvosto päätti, että komissiossa on toistaiseksi edelleen yksi jäsen kutakin jäsenvaltiota kohden.

² Ks. tiedonanto C(2014) 9004 "The Working Methods of the European Commission 2014 - 2019".

³ Ks. kohdassa 3.1 oleva laatikko 5 (Oikeus ehdottaa unionin lainsäädäntöä).

⁴ Vihreät kirjat ovat komission asiakirjoja, joiden tarkoituksena on herättää EU:n tasolla keskustelua tietyistä aiheista. Ne kannustavat asiaankuuluvia organisaatioita tai yksityishenkilöitä osallistumaan kuulemiseen. Joskus vihreän kirjan tuloksena julkaistaan valkoinen kirja, jossa ehdotetaan lainsäädännön muuttamista. Valkoisissa kirjoissa on ehdotuksia EU:n toiminnasta jollakin alalla, joissakin tapauksissa niitä edeltävien vihreiden kirjojen pohjalta. Tarkoituksena on käynnistää keskustelu kansalaisten, sidosryhmien, parlamentin ja neuvoston kanssa, niin että voidaan edistää poliittista konsensusta.

⁵ Komission tiedonannossa [C\(2014\)9004](#) "The Working Methods of the European Commission 2014 - 2019" todetaan, että kaikkiin aloitteisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä välittömiä taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristöön liittyviä vaikutuksia, olisi liitettävä vaikutustenarviointi ja vaikutustenarviointilautakunnan myönteinen lausunto. Lisäksi siinä todetaan, että tämä periaate koskee myös delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä, joilla oletetaan olevan merkittäviä vaikutuksia. Tosiasiallisesti tämän käsikirjan julkaisemisen ajankohtana monista säädösehdotuksista puuttuu vaikutustenarviointi ([ks. parlamentin tavallista lainsäätämisyjärjestystä koskeva toimintakertomus 2014–2016](#)).

Komission ehdotuksen hyväksyy komission jäsenten kollegio joko kirjallisessa menettelyssä (ei keskustelua komission jäsenten kesken) tai suullisessa menettelyssä (komission jäsenten kollegio keskustelee asiasta).

Ehdotus toimitetaan samanaikaisesti parlamentille ja neuvostolle, jolloin tavallisen lainsäätämismenettelyn mukainen menettely alkaa.¹ Kuten laatikossa 3 esitetään yksityiskohtaisemmin, komissio voi muuttaa ehdotustaan tai peruuttaa sen milloin tahansa, mutta vain tietyissä tilanteissa eli niin kauan kuin neuvosto ei ole toiminut asiassa (ts. hyväksynyt ensimmäisen käsittelyn kantaansa).

Komissio tukee lainsäädäntömenettelyn kaikissa vaiheissa lainsäätäjiä antamalla teknisiä selvityksiä ja toimimalla ”vilpittömänä sovittelijana” ja välittäjänä toimielinten välisissä neuvotteluissa.

Laatikko 3 – Ehdotusten peruuttaminen

Unionin tuomioistuin on äskettäisessä oikeuskäytännössään vahvistanut ensimmäistä kertaa komission oikeuden peruuttaa säädösehdotuksensa tietyissä tilanteissa. Huhtikuun 14. päivänä 2015 antamassaan tuomiossa (asia C-409/13) tuomioistuin tarkasteli komission valtaa peruuttaa säädösehdotuksiaan SEUT:n 293 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja selvensi sen soveltamisalaa.

Tuomioistuin muistutti, että komission valta peruuttaa säädösehdotus milloin tahansa lainsäädäntömenettelyn aikana siihen saakka, kun neuvosto on tehnyt ratkaisunsa (eli hyväksynyt ensimmäisen käsittelyn kantansa), on erottamattomasti sidoksissa komission aloiteoikeuteen. Se kuitenkin tarkensi, että tämä ei anna komissiolle veto-oikeutta ja että muiden toimielinten toimivalta toimii välttämättä rajoittavana tekijänä.

Tuomioistuin totesi, että komission pitää esittää lainsäätäjille peruuttamisen syyt, joita sen on tarvittaessa tuettava vakuuttavilla perusteluilla tai seikoilla.

Tuomioistuin lisäsi, että komissiolla on valta peruuttaa säädösehdotus, jos parlamentin ja neuvoston aikomalla muutoksella vääristettäisiin ehdotusta siinä määrin, että ehdotuksen alkuperäiset tavoitteet jäisivät saavuttamatta niin, että sen tarkoitus lakkaisi olemasta, kunhan se toimii toimielinten välisiä suhteita ohjaavan vilpittömän yhteistyön hengessä.

Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten sopimuksen (ks. luku 8) 9 kohdassa määrätään, että komission on esitettävä peruuttamisen perustelut sekä tapauksen mukaan suunnitellut seuraavat toimet ja niitä koskeva täsmällinen aikataulu. Lisäksi sen on suoritettava asianmukaiset toimielinten väliset kuulemiset ja otettava asianmukaisesti huomioon lainsäädäntövallan käyttäjien kannat ja vastattava niihin.

Työjärjestyksen 37 artiklan 4 kohdassa todetaan, että jos komissio aikoo peruuttaa ehdotuksen, asiasta vastaava valiokunta kutsuu toimivaltaisen komission jäsenen kokoukseen keskustelemaan komission aikomuksesta (myös neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja voidaan kutsua). Jos asiasta vastaava valiokunta on eri mieltä aikomuksesta peruuttaa ehdotus, se voi pyytää komissiota antamaan julkilausuman parlamentille.

¹ Lissabonin sopimuksen pöytäkirjan N:o 2 mukaisesti komission on toimitettava esityksensä lainsäätämismenettelyssä hyväksyttäväksi säädökseksi kansallisille parlamenteille samaan aikaan kuin unionin lainsäätäjille. Kansallinen parlamentti voi kahdeksan viikon kuluessa antaa perustellun lausunnon siitä, onko säädösesitys toissijaisuusperiaatteen mukainen. Tarkempia tietoja on kohdassa 2.4.

2.4. Muita tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen liittyviä institutionaalisia toimijoita

Eurooppa-neuvosto: Eurooppa-neuvostoon kuuluvat jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet sekä Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ja komission puheenjohtaja. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja osallistuu sen työskentelyyn. Eurooppa-neuvosto kokoontuu yleensä kahdesti kullakin puolivuotiskaudella, mutta se voidaan kutsua koolle ylimääräiseen kokoukseen, jos tilanne sitä vaatii. Sen päätöksenteko perustuu konsensukseen, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, ja se antaa päätöksensä perusteella päätelmiä. SEU:n 15 artiklassa määrätään selvästi, että Eurooppa-neuvosto ei toimi lainsäätäjänä. Se kuitenkin antaa päätelmissään unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määrittelee sen yleiset poliittiset suuntaviivat ja painopisteet. Päätelmät vaikuttavatkin usein tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti menettelyihin. Parlamentti on aiemmin ollut tyytymätön siihen, että Eurooppa-neuvoston päätelmissä käsitellään lainsäädäntömenettelyjen sisältökysymyksiä, koska päätelmät saattavat näin kaventaa lainsäätäjien vapautta käyttää lainsäädäntövaltaa haluamallaan tavalla.

Kansalliset parlamentit: SEU:n 12 artiklassa määritellään, että kansallisten parlamenttien tehtävänä on *edistää osaltaan aktiivisesti unionin moitteetonta toimintaa*. Myös useissa muissa perussopimusten määräyksissä kansallisille parlamenteille annetaan oikeuksia, jotka koskevat erityisesti sen varmistamista, että esitykset lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädöksiksi ovat toissijaisuusperiaatteen mukaiset. Niiden asemaa kuvataan tarkemmin perussopimukseen liitetyissä pöytäkirjoissa N:o 1 ja 2.

Kansallisten parlamenttien asemaa koskevan pöytäkirjan N:o 1 sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita koskevan pöytäkirjan N:o 2 mukaan kukin kansallinen parlamentti voi kahdeksan viikon kuluessa antaa **perustellun lausunnon** syistä, joiden perusteella se arvioi, ettei esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi¹ ole toissijaisuusperiaatteen mukainen. Euroopan parlamentin asiasisällöstä vastaavassa valiokunnassa voidaan toimittaa lopullinen äänestys vasta, kun tämä kahdeksan viikon määräaika on päättynyt².

Kullakin kansallisella parlamentilla on kaksi ääntä. Kaksikamarisessa parlamenttijärjestelmässä kummallakin kamarilla on yksi ääni.

Jos vähintään kolmasosa kansallisista parlamenteista katsoo, ettei esitys ole toissijaisuusperiaatteen mukainen, komission (tai jonkin muun toimielimen, jos on kyse

¹ Pöytäkirjan N:o 2 3 artiklan mukaan "ilmaisulla 'esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi' tarkoitetaan komission ehdotuksia, jäsenvaltioiden ryhmän aloitteita, Euroopan parlamentin aloitteita, unionin tuomioistuimen pyyntöjä, Euroopan keskuspankin suosituksia ja Euroopan investointipankin pyyntöjä, joiden tarkoituksena on lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävän säädöksen antaminen".

² Lukuun ottamatta pöytäkirjan N:o 1 4 artiklassa tarkoitettuja kiireellisiä, asianmukaisesti perusteluja tapauksia, ks. työjärjestyksen 42 artikla.

sen tekemästä esityksestä) on tarkasteltava esitystä uudelleen ("**keltainen kortti**"). Vaadittava osuus pienenee neljäsosaan, jos lainsäädäntöesitys on annettu SEUT:n 76 artiklan nojalla (rikosoikeudellinen yhteistyö ja poliisiyhteistyö). Esitystä tarkasteltuaan sen antanut toimielin voi päättää joko pitää voimassa esityksensä, muuttaa sitä tai peruuttaa sen.

Jos lisäksi kansallisten parlamenttien enemmistö katsoo, ettei tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä käsiteltävä lainsäädäntöesitys ole toissijaisuusperiaatteen mukainen, komission on tarkasteltava sitä uudelleen ("**oranssi kortti**"). Tarkasteltuaan esitystä komissio voi päättää joko pitää sen voimassa, muuttaa sitä tai peruuttaa sen. Jos komissio päättää pitää ehdotuksen voimassa, kummankin lainsäätäjän on tarkasteltava ennen ensimmäisen käsittelyn päättämistä, onko ehdotus toissijaisuusperiaatteen mukainen. Jos parlamentin jäsenten yksinkertainen enemmistö ja neuvoston jäsenten 55 prosentin enemmistö katsoo, ettei ehdotus ole toissijaisuusperiaatteen mukainen, sen käsittelyä ei jatketa.

Euroopan unionin tuomioistuin (EUT), joka muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta ja jonka kotipaikka on Luxemburg, tulkitsee unionin primaarioikeutta ja johdettua oikeutta ja päättää johdetun oikeuden pätevytydestä. EU:n lainsäädäntöä koskevan kanteen voivat nostaa jäsenvaltiot, parlamentti, neuvosto, komissio tai yksityishenkilöt, yritykset tai organisaatiot kahden kuukauden kuluessa siitä, kun säädös on julkaistu virallisessa lehdessä, tai milloin tahansa kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen muodossa. Tuomioistuin myös varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat perussopimusten mukaisia velvoitteitaan (rikkomusmenettelyt), ja valvoo unionin toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen toimimatta jättämisen lainmukaisuutta.

Parlamentti osallistuu asioiden käsittelyyn Euroopan unionin tuomioistuimessa (unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa) puolustaakseen etujaan, oikeuksiaan ja erioikeuksiaan erityisesti silloin, kun kyseessä on parlamentin yksin tai yhdessä neuvoston kanssa antama säädös. Parlamentti voi nostaa säädöstä koskevan kanteen esimerkiksi silloin, kun säädöstä ei ole annettu asianmukaisesti tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti, tai se voi puolustaa tämän menettelyn mukaisesti annettua säädöstä, jos yksityishenkilöt kyseenalaistavat sen pätevyyden.

Perussopimuksissa määrätyissä tapauksissa Euroopan unionin tuomioistuin voi pyytää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävän säädöksen antamista (SEUT:n 294 artiklan 15 kohta). Se voi menetellä näin esimerkiksi asioissa, jotka koskevat sen perussääntöä tai erityistuomioistuinten perustamista unionin yleisen tuomioistuimen yhteyteen (ks. myös laatikko 5 kohdassa 3.1).

Euroopan keskuspankki (EKP, kotipaikka Frankfurt, Saksa) on euroalueen valtioiden keskuspankki. Sen ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta euroalueella. Yhteisen valvontamekanismin puitteissa EKP vastaa nykyään myös euroalueella tai pankkiunioniin osallistuvissa jäsenvaltioissa sijaitsevien pankkien valvonnasta. Perussopimuksissa määrätyissä tapauksissa EKP voi suositella tavallisessa

lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävän säädöksen antamista (SEUT:n 294 artiklan 15 kohta). EKP voi menetellä näin, kun on kyse tiettyihin Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artikloihin liittyvästä lainsäädännöstä.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja alueiden komitea (ETSK ja AK, molempien kotipaikka Bryssel): Komission, parlamentin ja neuvoston on kuultava näitä komiteoita perussopimuksissa määritellyissä tapauksissa (yleensä niiden erityisalan kysymyksissä). Jos komiteoiden kuuleminen on pakollista tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisessa menettelyssä, parlamentti ei voi hyväksyä ensimmäisen käsittelyn kantaansa ennen kuin se on saanut komiteoiden lausunnot. Parlamentti, neuvosto tai komissio voi asettaa komitealle määräajan lausunnon antamista varten (SEUT:n 304 ja 307 artikla). Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu. Molemmat komiteat voivat myös antaa lausuntoja omasta aloitteestaan.

Talous- ja sosiaalikomitea on EU:n neuvoa-antava elin, joka muodostuu työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajista sekä muiden kansalaisyhteiskuntaa edustavien, erityisesti talous- ja yhteiskuntaelämän, kansalaistoiminnan, ammattialatoiminnan ja kulttuurin alan toimijoiden järjestöjen edustajista (SEUT:n 301–304 artikla). Alueiden komitea on EU:n neuvoa-antava elin, joka muodostuu alueellisista ja paikallisista edustajista (SEUT:n 300 ja 305–307 artikla). Alueiden komitealla on lisäksi oikeus nostaa kante unionin tuomioistuimessa EU:n säädöksen kumoamiseksi toissijaisuusperiaatteen noudattamatta jättämisen vuoksi.¹

¹ Tämän käsikirjan julkaisemisen ajankohtana tätä mahdollisuutta ei vielä käytännössä ole käytetty.

3. TAVALLINEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYS

Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen säädöksiä (asetuksia, direktiivejä ja päätöksiä) on voitu antaa noudattaen kahta eri menettelyä eli tavallista lainsäätämisyjärjestystä (jota käsitellään tässä luvussa) ja perussopimuksissa määrätyissä erityistapauksissa erityistä lainsäätämisyjärjestystä (luku 7).

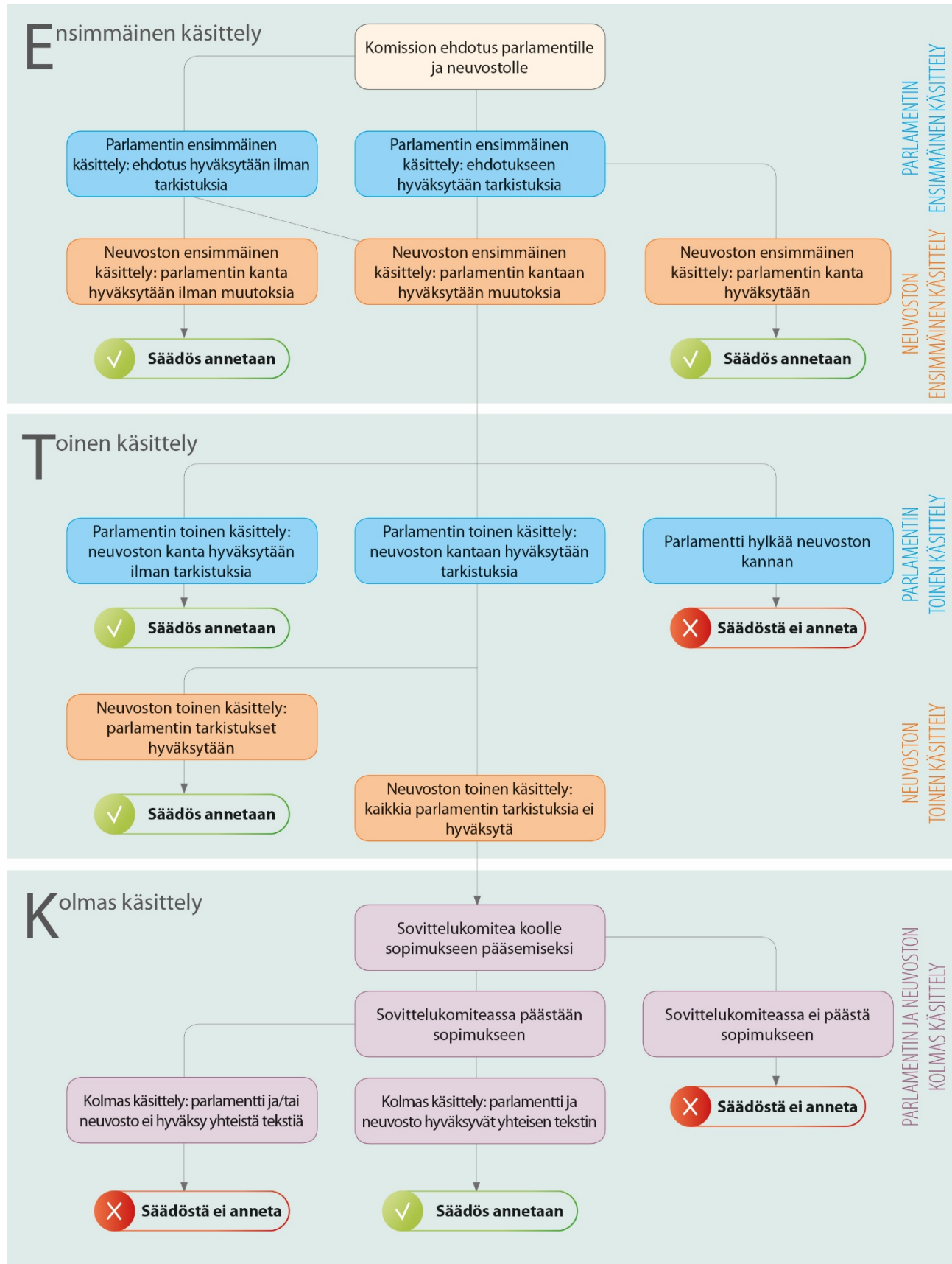
3.1. Ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi antaminen

Komissiolla on aloiteoikeus (ks. laatikko 5 kohdassa 3.1). Siten tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukainen menettely alkaa, kun komissio antaa ehdotuksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi parlamentille ja neuvostolle. Komission jäsenten kollegio on ennen ehdotuksen antamista hyväksynyt sen kirjallisen tai suullisen menettelyn perusteella.

Komissio toimittaa säädösehdotuksensa samanaikaisesti myös kansallisille parlamenteille sekä perussopimuksissa määrätyissä tapauksissa talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle (ks. kohta 2.4).

Laatikko 4 – Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset	
Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset (SEUT:n 288 artikla)	Hyväksytään noudattaen tavallista tai erityistä lainsäätämisyjärjestystä, SEUT:n 289 artikla
Asetus	Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka pätee yleisesti ja on kaikilta osiltaan velvoittava. Sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.
Direktiivi	Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka velvoittaa saavutettavaan tulokseen nähden jokaista jäsenvaltiota, jolle se on osoitettu. Muoto ja keinot on kuitenkin jätetty kansallisten viranomaisten valittavaksi.
Päätös	Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös, joka velvoittaa kaikilta osiltaan niitä, joille se on osoitettu (esimerkiksi yksi tai useampia jäsenvaltioita tai kaikki jäsenvaltiot tai yksittäinen yritys). Sitä sovelletaan sellaisenaan.

Tavallinen lainsäätämisyjärjestys vaiheittain (SEUT:n 294 artikla)

Laatikko 5 – Oikeus ehdottaa unionin lainsäädäntöä

Komissiolla on ”aloiteoikeus”, eli ainoastaan se voi ehdottaa lainsäädäntöä unionin tasolla (SEU:n 17 artikla). Perussopimuksissa vahvistetuissa erityistapauksissa tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin kuuluvia säädösehdotuksia voidaan kuitenkin antaa myös jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta, Euroopan keskuspankin suosituksesta tai unionin tuomioistuimen pyynnöstä (SEUT:n 294 artiklan 15 kohta).¹

Parlamentti ja neuvosto voivat SEUT:n 225 artiklan ja 241 artiklan nojalla pyytää komissiota antamaan aiheellisia ehdotuksia lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäviksi säädöksiksi. Lainsäädäntötoimia koskeva pyyntö ei kuitenkaan sido komissiota – komissio voi päättää olla antamatta säädösehdotusta, mutta sen on perusteltava päätöksensä. Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten sopimuksen (ks. luku 8) 10 kappaleessa todetaan, että komissio vastaa tällaisiin pyyntöihin kolmen kuukauden kuluessa ja hyväksyy erityisen tiedonannon, jossa se esittää jatkotoimet, joihin se aikoo niiden osalta ryhtyä. Jos komissio päättää olla antamatta ehdotusta pyynnön johdosta, se ilmoittaa tätä koskevat yksityiskohtaiset perustelut ja toimittaa tarvittaessa analyysin mahdollisista vaihtoehtoista (ks. myös työjärjestyksen 46 artikla).

Myös kansalaisaloitteen avulla voidaan SEU:n 11 artiklan² mukaisesti kehottaa komissiota tekemään perussopimusten soveltamiseksi asianmukaisia ehdotuksia millä tahansa alalla, jolla komissiolla on valtuudet ehdottaa lainsäädäntöä. Kansalaisaloitteelta vaaditaan, että yhteensä vähintään miljoona unionin kansalaista ainakin seitsemästä eri jäsenvaltiosta on allekirjoittanut sen. Sen jälkeen kun kansalaisaloitteelle on kerätty miljoona allekirjoitusta³, sitä käsitellään erityisen menettelyn mukaisesti ja tuloksena voi olla konkreettisia ehdotuksia unionin säädöksiksi.

3.2. Ensimmäinen käsittely

Ensimmäisessä käsittelyssä parlamentti ja neuvosto tarkastelevat yhtäaikaisesti komission ehdotusta. Parlamentti on kuitenkin se, jonka on toimittava ensimmäisenä. Se voi hyväksyä komission ehdotuksen ilman tarkistuksia, tai se voi muuttaa ehdotusta tai hylätä sen. Sen jälkeen kun parlamentti on hyväksynyt kantansa, neuvosto voi päättää hyväksyä parlamentin kannan, jolloin säädös annetaan, tai se voi muuttaa parlamentin kantaa ja toimittaa ensimmäisen käsittelyn kantansa parlamentille toista käsittelyä varten. Parlamentti ja neuvosto voivat epävirallisesti päästä

¹ Esimerkkejä: Neljäsosa jäsenvaltioista voi tehdä aloitteen lainsäädäntömenettelyn aloittamiseksi poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellinen yhteistyön alalla (SEUT:n 76 artikla). Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussääntöä ja täydentävää lainsäädäntöä voidaan Euroopan keskuspankin suosituksesta muuttaa tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen (pöytäkirjan N:o 4 40 artikla). Unionin tuomioistuimen pyynnöstä voidaan perustaa tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen erityistuomioistuimia unionin yleisen tuomioistuimen yhteyteen (SEUT:n 257 artiklan 1 kohta).

² Kansalaisaloitteesta 16. helmikuuta 2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 211/2011 (EUVL L 65, 11.3.2011, s. 1).

³ Tämän käsikirjan julkaisemisen ajankohtana seuraaville kansalaisaloitteille on kerätty vaadittu määrä allekirjoituksia: 1. ”Kielletään glyfosaatti ja suojellaan ihmisiä ja ympäristöä myrkyllisiltä torjunta-aineilta”, 2. ”Stop vivisection” (eläinkokeiden lopettaminen), 3. ”Yksi meistä” (jokaisen ihmisen arvokkuuden, elämisen oikeuden ja koskemattomuuden oikeudellisesta suojelemisesta hedelmöityksestä alkaen EU:n toimivallan alueilla, joilla tällainen suojeleminen on erityisen tärkeää) ja 4. ”Vesi ja sanitaatio on perusoikeus! Vesi kuuluu kaikille, se ei ole kaupallinen hyödyke!”. Lisätietoja verkkosivustolla <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

yhteisymmärrykseen missä tahansa ensimmäisen käsittelyn vaiheessa, jolloin puhutaan sopimukseen pääsemisestä ensimmäisessä käsittelyssä (kun komission ehdotusta muuttavasta kompromissitekstistä sovitaan parlamentin ja neuvoston välillä ennen parlamentin ensimmäisen käsittelyn äänestystä) tai sopimukseen pääsemisestä toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa (kun kompromissitekstistä sovitaan ennen neuvoston ensimmäisen käsittelyn äänestystä).

Ensimmäisen käsittelyn aikana parlamentille ja neuvostolle ei ole asetettu mitään määräaikaa, jonka kuluessa niiden olisi saatettava ensimmäinen käsittely päätökseen.

3.2.1. Parlamentin ensimmäinen käsittely

Valiokuntavaihe

Parlamentissa puhemies lähettää komission ehdotuksen käsiteltäväksi asiasta vastaavaan valiokuntaan.¹ Komission ehdotuksen käsittelyyn voi valiokuntavaiheessa osallistua useita valiokuntia, kun sovelletaan lausunnon antavia valiokuntia koskevaa menettelyä (työjärjestyksen 53 artikla), valiokuntien yhteistyömenettelyä (54 artikla) tai valiokuntien yhteiskokousmenettelyä (55 artikla). Jos kahden tai useamman pysyvän valiokunnan välille syntyy toimivaltaa koskeva kiista, toimivaltakysymys on annettava valiokuntien puheenjohtajakokouksen käsiteltäväksi neljän viikon kuluessa siitä, kun asian valiokuntaan lähettämisestä ilmoitettiin parlamentissa. Valiokuntien puheenjohtajakokous toimittaa sitten suosituksen puheenjohtajakokoukselle. Jos puheenjohtajakokous ei tee päätöstä suosituksesta kuuden viikon kuluessa suosituksen vastaanottamisesta, suositus katsotaan hyväksytyksi (201 a artikla).

¹ Ehdotukset osoitetaan eri valiokunnille niiden toimivallan mukaisesti. Toimivalta on määritelty työjärjestyksen liitteessä V. Epäselvissä tapauksissa puhemies voi ennen asiasta vastaavaan valiokuntaan lähettämistä koskevan ilmoituksen antamista parlamentille antaa toimivaltakysymyksen käsiteltäväksi puheenjohtajakokoukselle, joka tekee päätöksensä valiokuntien puheenjohtajakokouksen suosituksesta (työjärjestyksen 47 artikla). Tätä on aiemmin sovellettu joissakin hyväksyntämenettelyissä, kun neuvoston virallinen lausuntopyyntö oli saapunut hyvän aikaa komission ehdotuksen jälkeen (esimerkiksi EU:n ja Keski-Amerikan assosiaatiosopimus ja EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimus).

Laatikko 6 – Eri valiokuntien osallistuminen tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaiseen menettelyyn	
Asiasta vastaava valiokunta (jota kutsutaan myös asian käsittelyä johtavaksi valiokunnaksi)	Valiokunta vastaa asian valmistelusta täysistuntoa varten laatimalla lainsäädäntömietinnön (ks. myös valiokuntien rooli neuvottelujen aloittamisesta päätettäessä, kohta 4.3).
Lausunnon antava valiokunta (työjärjestyksen 53 artikla) ¹	Jos asiasta vastaava valiokunta haluaa saada toisen valiokunnan lausunnon tai jos toinen valiokunta omasta aloitteestaan haluaa antaa lausunnon asiasta vastaavalle valiokunnalle, ne voivat pyytää puhemieheltä lupaa tähän työjärjestyksen 201 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lausunnon antava valiokunta voi nimittää lausunnon valmistelijan. Se voi asiasta vastaavan valiokunnan asettamassa määräajassa antaa tälle lausuntonsa, joka koostuu komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista, jotka koskevat sen toimivaltaan kuuluvia asioita. Vaihtoehtoisesti lausunnon antava valiokunta voi päättää esittää kantansa tarkistuksina, jotka asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja tai esittelijä jättää lausunnon antavan valiokunnan puolesta suoraan asiasta vastaavan valiokunnan käsiteltäväksi. Se ei voi jättää tarkistuksia täysistunnon käsiteltäväksi.
Yhteistyöhön osallistuva valiokunta (työjärjestyksen 54 artikla)	Jos puheenjohtajakokous katsoo valiokuntien puheenjohtajakokouksen tai puheenjohtajansa ehdotuksen perusteella, että asia kuuluu lähes tasavertaisesti kahden tai useamman valiokunnan toimivaltaan, tai jos asian eri näkökohdat kuuluvat kahden tai useamman valiokunnan toimivaltaan, nämä valiokunnat toimivat yhteistyössä. Yhteistyöhön osallistuva valiokunta toimii yhteistyössä asiasta vastaavan valiokunnan kanssa noudattaen erityisiä sääntöjä, jotka koskevat muun muassa yhteistä aikataulua ja esittelijöiden yhteistyötä. Asiasta vastaava valiokunta hyväksyy yhteistyöhön osallistuvan valiokunnan tarkistukset ilman äänestystä, kun ne koskevat asioita, jotka kuuluvat yhteistyöhön osallistuvan valiokunnan yksinomaiseen toimivaltaan.

¹ Valiokunnat voivat joskus käyttää myös epävirallista **”53 artikla +” -menettelyä**, jossa niillä on valiokuntien puheenjohtajakokouksen hyväksymiä epävirallisia järjestelyjä. Tällöin asiasta vastaava valiokunta hyväksyy yhden tai useamman seuraavista yhteistyömuodoista lausunnon antavan valiokunnan kanssa:

- valmistelija kutsutaan järjestelmällisesti kaikkiin asiasta vastaavassa valiokunnassa pidettäviin keskusteluihin, työpajoihin ja kuulemisiin
- valmistelija kutsutaan kokouksiin asiasta vastaavan valiokunnan varjoesittelijöiden kanssa
- valmistelija osallistuu trilogeihin
- asian käsittelyä johtavan valiokunnan esittelijä ja valmistelija pitävät kahdenvälisiä kokouksia kiinnostuksenkohteistaan ja huolenaiheistaan.

	Yhteistyöhön osallistuva valiokunta voi jättää yhteiseen toimivaltaan kuuluvat tarkistukset suoraan täysistunnon käsiteltäväksi, jos asiasta vastaava valiokunta ei hyväksy niitä.
Yhdessä toimivat valiokunnat (työjärjestyksen 55 artikla)	Jos asia kuuluu erottamattomasti usean valiokunnan toimivaltaan ja asia on erittäin tärkeä, puheenjohtajakokous voi valiokuntien puheenjohtajakokouksen tai puheenjohtajansa ehdotuksen perusteella päättää, että nämä valiokunnat toimivat yhdessä. Tällöin ne pitävät yhteisiä kokouksia ja äänestävät yhdessä yhteisestä mietintöluonnoksesta. Valiokunnat ovat yhdessä vastuussa toimielinten välisistä neuvotteluista ¹ .

Asiasta vastaava valiokunta nimeää esittelijän, jonka päätehtävänä on johtaa ehdotuksen käsittelyä menettelyn eri vaiheissa ja tarvittaessa myös neuvotteluja neuvoston ja komission kanssa. Se voi itse asiassa myös päättää nimittää esittelijän jo seuraamaan valmisteluvaihetta ennen kuin komissio hyväksyy ehdotuksensa erityisesti silloin, kun ehdotus sisältyy komission työohjelmaan (työjärjestyksen 47 artikla).

Toimielinten välisten neuvottelujen aikana esittelijää ja varjoesittelijöitä avustaa asiasta vastaavan valiokunnan sihteeristön koordinoima projektiryhmä, jossa ovat mukana ainakin CODE-yksikkö, oikeudellinen yksikkö, lainsäädäntöasiakirjojen osasto ja parlamentin lehdistöpalvelu ja lisäksi muita tapauskohtaisesti määräytyviä yksiköitä (ks. tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen yhteydessä käytävien neuvottelujen menettelysäännöt, liite III). Lisäksi parlamentin jäsenten avustajat ja heidän oman poliittisen ryhmänsä henkilöstö avustavat jäseniä heidän toimiessaan esittelijänä tai varjoesittelijänä.

Esittelijä vastaa valiokunnan **mietintöluonnoksen** laatimisesta ja on näin ensimmäinen parlamentin jäsen, joka esittää tarkistuksia komission ehdotukseen. Joissain tapauksissa esittelijä päättää laatia ensin työasiakirjan käynnistääkseen keskustelut muiden parlamentin jäsenten ja sidosryhmien kanssa mietintöluonnoksen valmistelua varten.

Muut poliittiset ryhmät voivat nimetä kukin "varjoesittelijän", joka tuo esiin niiden näkemykset ehdotuksesta. Sen jälkeen kun esittelijä on esitellyt mietintöluonnoksen valiokunnan kokouksessa, kuka tahansa parlamentin jäsen voi jättää sitä koskevia tarkistuksia, jos ainakin yksi asiasta vastaavan valiokunnan varsinainen jäsen tai varajäsen on ne allekirjoittanut (työjärjestyksen 208 artikla). Valiokunnan puheenjohtaja asettaa esittelijän ehdotuksesta **määräajan tarkistusten jättämiselle**. Tarkistuksia voidaan poikkeuksellisesti jättää käsiteltäväksi tarkistusten jättämisen

¹ Hyvä esimerkki on ehdotus asetukseksi Euroopan kestävän kehityksen rahastosta (EKKR) (2016/0281(COD)), josta päätettiin, että kehitys-, ulkoasiain- ja budjettivaliokunnat käsittelevät sitä yhdenvertaisesti 55 artiklan mukaisesti sen kattamien kysymysten monialaisuuden ja merkittävyyden vuoksi. Ensimmäistä kertaa kolme esittelijää laati yhdessä yhteisen mietintöluonnoksen ja kolme valiokuntaa äänesti yhteisesti puheenjohtajiansa toimiessa rinnakkaispuheenjohtajina ja neuvotteli yhdessä muiden toimielinten kanssa.

määräajan päätyttyä, jos ne ovat kompromissitarkistuksia tai jos on ilmennyt teknisiä ongelmia (170 artikla). **Suullisia tarkistuksia** voidaan esittää äänestyksen aikana, paitsi jos tietty määrä jäseniä vastustaa sitä¹.

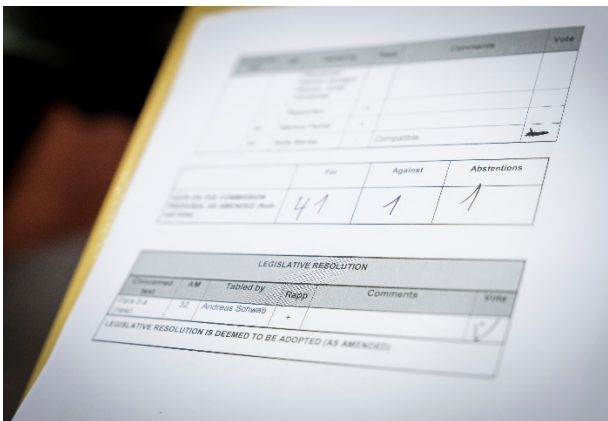
Valiokuntavaiheessa voidaan päättää järjestää kuulemisia asiantuntijoiden kanssa tai teettää tutkimuksia tai **vaikutustenarviointeja** komission vaikutustenarviointien lisäksi (myös olennaisista muutoksista).

Mietintöluonnoksesta ja tarkistuksista keskustellaan yhdessä tai useammassa valiokunnan kokouksessa. Ennen valiokunnan äänestystä on hyvin tavallista, että esittelijä ja varjoesittelijät keskustelevat asiasta epävirallisesti, jotta eri poliittisten ryhmien näkemykset voitaisiin sovittaa mahdollisimman pitkälle yhteen. Näitä keskusteluja käydään usein nk. **varjokokouksissa**. Epäviralliset keskustelut voivat johtaa nk. **kompromissitarkistusten** esittämiseen ja tuomiseen äänestykseen. Niiden avulla pyritään ryhmittelemään uudelleen joitakin tarkistuksia tai esitetään vaihtoehto kiistanalaisille tarkistuksille.

Asiasta vastaava valiokunta hyväksyy **yksinkertaisella enemmistöllä** mietintönsä, joka muodostuu komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista. Mietintöä tai lausuntoa koskeva lopullinen äänestys toimitetaan valiokunnassa **nimenhuutoäänestyksenä** (208 artikla). Yleensä komission edustaja on läsnä valiokuntakeskusteluissa, ja tätä voidaan myös pyytää kertomaan komission kanta ehdotettuihin tarkistuksiin. Myös puheenjohtajavaltion edustaja voi olla läsnä, ja tältä voidaan pyytää kommentteja.

Valiokunta voi päättää aloittaa mietintönsä pohjalta epäviralliset **neuvottelut** muiden toimielinten kanssa ennen parlamentin ensimmäistä käsittelyä. Tällainen päätös edellyttää valiokunnan jäsenten **määräenemmistöä** ja täysistunnon hyväksyntää (ks. työjärjestyksen 69 c artikla ja tämän käsikirjan kohta 4.3.1). Lainsäätäjien välillä näiden neuvottelujen tuloksena mahdollisesti syntyvää sopimusta pidetään alustavana, ja se on toimitettava valiokunnalle käsittelyä ja hyväksyntää varten ennen kuin se voidaan esittää täysistunnossa.

¹ Valiokunnassa äänestyksen vastustamiseen tarvittava äänimäärä vahvistetaan suhteessa äänimäärään, jota sovelletaan täysistunnossa, tarvittaessa pyöristettynä ylöspäin. Työjärjestyksen 169 artiklan mukaisesti täysistunnossa vastustamiseen vaaditaan vähintään 40 jäsentä.

Äänestys valiokunnassa: kädennostoäänestys ja äänestysluettelo © Euroopan parlamentti (2017)

Äänestys valiokunnassa: koneäänestys © Euroopan parlamentti (2017)

Laatikko 7 – Ensimmäisen käsittelyn mahdollisia valiokuntavaiheita

- Täysistunnossa ilmoitetaan säädösehdotuksen lähettämisestä asiasta vastaavaan valiokuntaan
- Koordinaattorit päättävät, mikä poliittisista ryhmistä nimittää esittelijän
- Poliittiset ryhmät nimittävät esittelijänsä tai varjoesittelijänsä
- Keskusteluja ilman mietintöluonnosta (joskus työasiakirjan perusteella)
- Mahdollisesti tutkimuksia, kuulemisia tai työpajoja
- Mietintöluonnoksen käsittely
- Tarkistusten jättämisen määräaika
- Tarkistusten käsittely
- Kompromissitarkistuksista pyritään sopimukseen (esittelijän ja varjoesittelijöiden väliset kokoukset) ja niitä mahdollisesti käsitellään valiokunnassa
- Äänestys valiokunnassa
- Toimielinten välisten neuvottelujen aloittamista koskeva päätös
- Jos neuvottelut alkavat: puheenjohtajalle ja esittelijälle tehdään selkoa keskusteluista kunkin trilogin jälkeen
- Äänestys alustavasta sopimuksesta (toimielinten välisten neuvottelujen jälkeen)

Täysistuntovaihe

Kun asiasta vastaava valiokunta on hyväksynyt komission ehdotukseen tehtyjen tarkistusten muodossa olevan mietintönsä, mietintö jätetään täysistunnon käsiteltäväksi äänestystä varten (työjärjestyksen 59 artikla). Jos ensimmäisen käsittelyn aikana käydyt neuvottelut ovat johtaneet alustavaan sopimukseen, jonka asiasta vastaava valiokunta on hyväksynyt, se jätetään käsiteltäväksi täysistuntoon konsolidoidun tekstin muodossa (työjärjestyksen 69 f artikla).

Useimmiten tärkeistä säädösehdoista keskustellaan myös täysistunnossa ennen äänestystä. Näiden keskustelujen aikana ja ennen äänestystä parlamentin puhemies voi pyytää komissiota ja neuvostoa ilmaisemaan kantansa ehdotettuihin tarkistuksiin. Täysistuntovaiheessa voidaan jättää käsiteltäväksi lisätarkistuksia, mutta niitä voi esittää vain asiasta vastaava valiokunta, poliittinen ryhmä tai yksittäisten parlamentin jäsenten muodostama ryhmä, jossa on vähintään kahdeskymmenesosa parlamentin jäsenistä (alhainen vähimmäismäärä eli vähintään 38 yksittäistä jäsentä).

Parlamentti hyväksyy **yksinkertaisella enemmistöllä** (ts. annettujen äänten enemmistöllä) ensimmäisen käsittelyn kantansa komission ehdotukseen: se voi hylätä ehdotuksen kokonaisuudessaan¹, se voi hyväksyä sen ilman tarkistuksia, tai se voi hyväksyä ehdotuksen tarkistuksin, mikä on yleisin vaihtoehto. Täysistunnossa noudatettavat äänestysjärjestykset esitetään työjärjestyksen 59 artiklassa.

Vaihtoehtoisesti puheenjohtaja, esittelijä, poliittinen ryhmä tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittava määrä jäseniä (nykyään vähintään 38 jäsentä) voi ehdottaa sen jälkeen, kun tarkistettu säädösehdotus on hyväksytty kokonaisuudessaan, että asia päätetään palauttaa asiasta vastaavaan valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten (työjärjestyksen 59 artiklan 4 kohta).

Jos parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta ilmentää alustavaa sopimusta, johon on päästy toimielinten välisissä neuvotteluissa, se toimitetaan neuvostolle, joka hyväksyy sen ilman muutoksia ensimmäisen käsittelyn kantanaan. Lainsäädäntömenettely päättyy tähän vaiheeseen.

¹Perussopimuksissa ei ole nimenomaisia määräyksiä siitä, että parlamentti voisi hylätä komission ehdotuksen ensimmäisessä käsittelyssä, kuten se voi tehdä toisessa käsittelyssä (SEUT:n 294 artiklan 7 kohdan b alakohta). Parlamentti on katsonut, että komission ehdotuksen hylkääminen ensimmäisessä käsittelyssä on mahdollista. Se onkin hylännyt joitakin ehdotuksia ensimmäisessä käsittelyssä (esimerkiksi ehdotuksen Euroopan rikosturvallisuustilastoista 2011/0146(COD) ja ehdotuksen jäsenvaltioiden mahdollisuudesta rajoittaa muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen käyttöä tai kieltää se alueellaan (2015/0093(COD))). Komission ehdotuksen hylkääminen tässä vaiheessa on kuitenkin poikkeuksellista.

Laatikko 8 – Tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä sovellettavat enemmistöt	
Parlamentissa	
Yksinkertainen enemmistö:	annettujen äänten enemmistö
Määräenemmistö:	jäsenten enemmistö (täysistuntoäänestyksessä nykyään 376 ääntä 751 äänestä)
Neuvostossa	
Yksinkertainen enemmistö:	jäsenten enemmistö (nykyään kun 15 jäsentä äänestää puolesta)
Määräenemmistö:	puolesta äänestää 55 prosenttia jäsenvaltioista (eli tällä hetkellä 16 jäsenvaltiota), joiden väestö on vähintään 65 prosenttia EU:n väestöstä ¹
Yksimielisyys:	kaikki äänestävät jäsenvaltiot äänestävät puolesta (pidättyminen äänestämisestä ei ole este yksimieliselle hyväksymiselle)

Täysistunto Strasbourgissa © Euroopan parlamentti (2017)

¹ Tätä "kaksoisenemmistösääntöä" on sovellettu 1. marraskuuta 2014 alkaen. Siihen asti määräenemmistö tarkoitti vähintään 15 jäsenvaltion antamaa 255 puoltavaa ääntä (yhteensä 352 äänestä). Jäsenvaltio saattaisi tuolloin myös pyytää vahvistamaan, että puolesta äänestäneiden jäsenvaltioiden väkiluku on vähintään 62 prosenttia väestöstä.

Laatikko 9 – Ensimmäisen käsittelyn mahdollisia täysistuntovaiheita	
Valiokunta on tehnyt päätöksen aloittaa neuvottelut	Valiokunta ei ole tehnyt päätöstä aloittaa neuvottelut
• Valiokunnan mietinnön jättäminen käsiteltäväksi • Tarkistusten jättämisen määräaika • Keskustelu (puheenjohtajakokous tai täysistunto voi kuitenkin päättää, että keskustelua ei käydä) • Äänestys ○ säädösesityksen hylkäämisestä ○ tarkistuksista säädösesitykseen ○ säädösesityksestä kokonaisuudessaan tarkistettuna tai muutoin • Mahdollisesti palauttaminen valiokuntaan neuvottelujen aloittamista varten (tai uudelleentarkastelua varten, jos säädösesitys on hylätty)	• Valiokunnan mietinnön jättäminen käsiteltäväksi (neuvotteluvaltuudet) • Ilmoitus täysistunnossa valiokunnan päätöksestä aloittaa neuvottelut • Mahdollisesti pyyntö (keskitason vähimmäismäärä, ks. laatikko 12 luvussa 8) äänestyksen järjestämisestä valiokunnan päätöksestä aloittaa neuvottelut, ja jos pyyntö tehdään, kertaäänestys saman istuntojakson aikana tai, jos kyse Brysselin istuntojaksosta, seuraavan istuntojakson aikana • Jos pyyntöä ei tehdä tai päätöstä ei hylätä, toimielinten väliset neuvottelut voivat alkaa • Jos päätös hylätään, asiasta äänestetään periaatteessa seuraavan istuntojakson aikana • Tarkistusten jättämisen määräaika • Keskustelu (puheenjohtajakokous tai täysistunto voi kuitenkin päättää, että keskustelua ei käydä) • Äänestys ○ säädösesityksen hylkäämisestä ○ tarkistuksista säädösesitykseen ○ säädösesityksestä kokonaisuudessaan tarkistettuna tai muutoin • Mahdollisesti palauttaminen valiokuntaan neuvottelujen aloittamiseksi täysistunnon antaman neuvotteluvaltuutuksen pohjalta (tai uudelleentarkastelua varten, jos säädösesitys on hylätty)

3.2.2. Neuvoston ensimmäinen käsittely

Neuvosto aloittaa parlamentin tavoin valmistelutyönsä komission ehdotuksen saatuaan. Toimielimet voivat työskennellä samanaikaisesti, mutta neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta voidaan hyväksyä vasta, kun parlamentti on toimittanut sille ensimmäisen käsittelyn kantansa. Neuvosto voi joskus hyväksyä poliittisen

yhteisymmärryksen eli nk. **yleisnäkemyksen** ennen kuin parlamentti on muodostanut ensimmäisen käsittelyn kantansa.

Kuten kohdassa 2.2 esitetään, ehdotuksen käsittelyssä on kolme tasoa:

- työryhmä
- Coreper
- neuvosto.

Ehdotus lähetetään asiaankuuluvaan työryhmään käsiteltäväksi. Ehdotuksen käsittely **työryhmässä** voi tapahtua samaan aikaan kuin sen käsittely parlamentin asiasta vastaavassa valiokunnassa. Kun työryhmän keskusteluissa on edistytty riittävästi, asian käsittely voidaan aloittaa tai sitä voidaan jatkaa Coreperissa ja joskus harvemmin myös neuvoston tasolla, jos asia on arkaluonteinen tai merkityksellinen.

Useimmat ehdotukset ovat **Coreperin** esityslistalla useaan otteeseen, kun se yrittää ratkaista erimielisyydet, joista ei ole saatu sovittua työryhmässä. Coreper voi päättää palauttaa ehdotuksen työryhmään, mahdollisesti kompromissiehdotuksin, ja se voi toimittaa asian neuvoston käsiteltäväksi. Coreper voi ensimmäisen käsittelyn aikana myös hyväksyä neuvotteluvaltuutuksen tulevia toimielinten välisiä neuvotteluja varten, vaikkakin neuvoston valtuutuksena toimii yhä useammin sen hyväksymä **yleisnäkemys**.

Virallisesti äänestykset toimitetaan vain **neuvoston** tasolla. Työryhmissä ja Coreperissa puheenjohtajavaltio yrittää saada aikaan mahdollisimman laajan yhteisymmärryksen useimmista jäsenvaltioiden esille ottamista asioista arvioiden aina, onko kompromisseilla vaadittava enemmistö neuvostossa. Pyrkimyksenä on selvittää useimmat poliittiset ja tekniset asiat Coreperissa ja työryhmissä niin, että neuvoston kokoukseen jää vain korkeintaan muutama ratkaisematon poliittinen kysymys. Neuvoston puheenjohtajavaltio voi myös päättää käydä keskusteluja Coreperissa tai neuvostossa **tilannekatsausten** pohjalta. Näissä kuvataan saavutettua edistystä ja vielä ratkaisemattomia kysymyksiä.

Neuvosto voi päättää palauttaa ehdotuksen Coreperiin tai työryhmään, ja se voi antaa ohjeistusta tai ehdottaa kompromisseja. Jos ehdotuksen käsittely on saatu päätökseen Coreperissa, ehdotus otetaan neuvoston esityslistalle A-kohtana, jolloin se hyväksytään ilman keskustelua. Näistä kohdista voidaan kuitenkin edelleen keskustella, jos yksi tai useampi jäsenvaltio sitä pyytää. Mikä tahansa neuvoston kokoonpanoista voi hyväksyä jonkin toisen kokoonpanon alaan kuuluvia neuvoston säädöksiä.

Jos neuvosto hyväksyy **määräenemmistöllä** tai komission vastustaessa **yksimielisesti** parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan (eli hyväksyy kaikki parlamentin tarkistukset esimerkiksi silloin, kun ensimmäisessä käsittelyssä on päästy sopimukseen), säädös annetaan sellaisena kuin se on vahvistettu Euroopan parlamentin kannassa. Jollei neuvosto voi täysin hyväksyä parlamentin ensimmäisen käsittelyn lopputulosta, se hyväksyy ensimmäisen käsittelyn kantansa (joka tunnettiin aiemmin neuvoston ”yhteisenä kantana”) ja toimittaa sen parlamentille, jotta voidaan

siirtyä toiseen käsittelyyn¹. Komissio antaa parlamentille täydellisen selvityksen kannastaan.

Jos parlamentti on hyväksynyt ensimmäisen käsittelyn kantansa ilman sopimusta neuvoston kanssa, on yhä mahdollista päästä sopimukseen ennen parlamentin toista käsittelyä, jolloin puhutaan ”**sopimukseen pääsemisestä toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa**” (työjärjestyksen 69 d artikla; menettelyä kuvataan tarkemmin jäljempänä kohdassa 4.3).

Neuvoston kokous © Euroopan unioni

3.3. Toinen käsittely

Toinen käsittely alkaa, kun parlamentti saa virallisesti neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan². Toisessa käsittelyssä molempia lainsäätäjiä sitovat

¹ Vaikka perussopimuksissa ei asiasta nimenomaisesti määrätäkään, on laajalti hyväksytty, että neuvosto voi määräenemmistöllä hylätä komission ehdotuksen kokonaisuudessaan. Käytännössä neuvosto ei kuitenkaan yleensä virallisesti hylkää komission ehdotuksia. Sen sijaan se – toisin kuin parlamentti – ei aloita tai jatka joidenkin komission ehdotusten käsittelyä niin, että näiden asioiden eteneminen itse asiassa estyy.

² Kuten yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskevan yhteisen julistuksen ([EUVL C 145, 30.6.2007, s. 5](#)) 20 kohdassa todetaan, neuvosto yleensä kuulee parlamenttia yhteisen kannan toimittamisajankohdasta varmistaakseen mahdollisimman suuren tehokkuuden. On tärkeää varmistaa, että käytettävissä olevia kolmea tai neljää kuukautta voidaan hyödyntää täysimittaisesti ja ottaa huomioon esimerkiksi lomakaudet.

perussopimusten mukaiset tiukat määräajat: kummallakin niistä on kolmen kuukauden määräaika, jota voidaan jatkaa kuukaudella. Parlamentin määräaika alkaa, kun neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannasta ilmoitetaan täysistunnossa.¹ Toisessa käsittelyssä parlamentti voi hyväksyä tai hylätä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan tai esittää siihen tarkistuksia.²

3.3.1. Parlamentin toinen käsittely

Valiokuntavaihe

Esittelijä (yleensä sama parlamentin jäsen, joka laati mietinnön ensimmäiseen käsittelyyn) laatii luonnoksen suositukseksi, jonka asiasta vastaava valiokunta (sama kuin ensimmäisen käsittelyn asiasta vastaava valiokunta) toimittaa käsiteltäväksi täysistuntoon ehdottaen neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan hyväksymistä, tarkistamista tai hylkäämistä.

Suositusluonnos sisältää esittelijän ehdottamat tarkistukset. Ainoastaan asiasta vastaavan valiokunnan jäsenet tai varajäsenet saavat jättää käsiteltäväksi hylkäämisehdotuksia tai lisätarkistuksia. Toisessa käsittelyssä tarkistusten käsiteltäväksi ottamiselle on kuitenkin asetettu muitakin rajoituksia. Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti tarkistus neuvoston kantaan otetaan käsiteltäväksi ainoastaan, jos sillä

- pyritään joko kokonaan tai osittain palauttamaan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä hyväksymä kanta, tai
- pyritään yhteisymmärrykseen neuvoston ja parlamentin välillä, tai
- pyritään tarkistamaan neuvoston kannan osaa, joka ei sisällynyt ensimmäisessä käsittelyssä esitettyyn ehdotukseen tai joka eroaa siitä sisällöltään, tai
- pyritään ottamaan huomioon parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan vahvistamisen jälkeen ilmennyt uusi seikka tai oikeudellinen tilanne.

Valiokuntavaiheessa asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja ja täysistuntovaiheessa puhemies päättää, otetaanko tarkistus käsiteltäväksi. Heidän päätöksensä on lopullinen (työjärjestyksen 69 artikla). Jos ensimmäisen käsittelyn jälkeen on pidetty uudet vaalit eikä parlamentti ole pyytänyt, että komissio antaa ehdotuksensa uudelleen parlamentin käsiteltäväksi³, voidaan päättää olla soveltamatta käsiteltäväksi ottamista koskevia rajoituksia.

¹ SEUT:n 294 artiklan 14 kohdan mukaisesti 7 kohdassa määrättyä kolmen kuukauden määräaikaa voidaan pidentää enintään yhdellä kuukaudella. Useimmiten parlamentti käyttää pidennysmahdollisuutta, sillä kolme kuukautta yleensä osoittautuu liian lyhyeksi ajaksi.

² Jos parlamentti ei tee päätöstä tässä määräajassa, säädös katsotaan annetuksi neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan mukaisesti. Näin ei kuitenkaan koskaan ole tapahtunut.

³ Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohta yhdessä 63 artiklan kanssa.

Toisessa käsittelyssä muut valiokunnat eivät anna lausuntoja. Työjärjestyksen 54 artiklan mukaiset yhteistyöhön osallistuvat valiokunnat sitä vastoin osallistuvat neuvotteluihin¹.

Kuten ensimmäisessä käsittelyssä esittelijä ja varjoesittelijät voivat keskustella epävirallisesti suositusluonnoksesta ja lisätarkistuksista, jotta näkemykset voitaisiin sovittaa mahdollisimman pitkälle yhteen. Nämä keskustelut voivat johtaa kompromissitarkistuksiin, joista myöhemmin äänestetään.

Asiasta vastaava valiokunta voi toisessa käsittelyssä päättää aloittaa neuvottelut neuvoston kanssa milloin tahansa sen jälkeen, kun neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta on lähetetty sille, ja parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta katsotaan sen valtuutukseksi. Jos neuvoston kanta sisältää osia, jotka eivät sisälly komission ehdotukseen tai parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantaan, valiokunta voi antaa neuvotteluryhmälle ohjeita (ks. työjärjestyksen 69 artikla sekä kohta 4.3.1 jäljempänä).

Asiasta vastaava valiokunta tekee päätöksensä yksinkertaisella enemmistöllä (eli annettujen äänten enemmistöllä). Asiasta vastaavan valiokunnan äänestyksen jälkeen suositus tuodaan äänestykseen täysistunnossa.

Täysistuntovaihe

Valiokunnassa hyväksytty suositus toiseen käsittelyyn tai, jos toisen käsittelyn aikana on päästy sopimukseen, alustavan sopimuksen teksti tuodaan äänestykseen täysistuntoon. Täysistuntovaiheessa voi jättää käsiteltäväksi lisätarkistuksia, mutta niitä voi esittää vain asiasta vastaava valiokunta, poliittinen ryhmä tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittava määrä jäseniä (eli vähintään 38 yksittäistä jäsentä).

Ennen täysistuntoäänestystä puhemies voi pyytää komissiota ilmaisemaan kantansa ja neuvostoa esittämään näkemyksensä.

Parlamentti voi hyväksyä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan ilman tarkistuksia (joko sen vuoksi, että toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa on päästy sopimukseen, tai sen vuoksi, että täysistunto ei hyväksy ehdotettuja tarkistuksia). Jos tarkistuksia tai hylkäämisehdotuksia ei ole jätetty käsiteltäväksi tai hyväksytty määräenemmistöllä (toisin sanoen vähintään 376 puoltoääntä 751 mahdollisesta äänestä), puhemies pelkästään ilmoittaa, että säädösehdotus on hyväksytty lopullisesti. Tällaisessa tapauksessa ei toimiteta virallista äänestystä.

Jos parlamentti hyväksyy tai hylkää neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan, lainsäädäntömenettely päättyy. Jos parlamentti hylkää neuvoston kannan, menettely voidaan käynnistää uudelleen ainoastaan komission esittämän uuden ehdotuksen perusteella.

¹ AFCO-valiokunnan tulkinta 54 artiklasta: "Puheenjohtajakokouksen päätös soveltaa yhteistyömenettelyä koskei kaikkia kyseisen menettelyn vaiheita."

3.3.2. Neuvoston toinen käsittely

Parlamentin päätettyä toisen käsittelynsä ja toimitettua kantansa neuvostolle tällä on aikaa kolme kuukautta (neljä kuukautta, jos on pyydetty määräajan pidentämistä, ks. kohdan 3.3 alku) saattaa toinen käsittelynsä päätökseen.

Toisessa käsittelyssä neuvosto voi hyväksyä parlamentin tarkistukset määräenemmistöllä tai hyväksyä ne yksimielisesti, jos komissio vastustaa jotain parlamentin tarkistusta. Tässä tapauksessa säädös annetaan.

Jos neuvosto ei hyväksy kaikkia parlamentin tarkistuksia, perussopimusten mukaisesti kutsutaan koolle sovittelukomitea.

3.4. Sovittelu ja kolmas käsittely

Sovittelu muodostuu parlamentin ja neuvoston välisistä neuvotteluista sovittelukomiteassa. Sovittelun tavoitteena on päästä sopimukseen ”yhteisestä tekstistä” (tarkemmin luvussa 5).

Sovittelukomiteassa on kaksi valtuuskuntaa:

- neuvoston valtuuskunta, jossa on yksi edustaja kaikista jäsenvaltioista (ministeri tai hänen edustajansa), ja
- parlamentin valtuuskunta, jossa on yhtä monta jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimii yksi **kolmesta sovittelusta vastaavasta varapuhemiehestä**.

Sovittelukomiteassa on siis nykyään 56 (28+28) jäsentä. Komissiota edustaa käsiteltävästä asiasta vastaava komission jäsen, ja sen tehtävänä on tehdä tarpeelliset aloitteet parlamentin ja neuvoston kantojen yhteensovittamiseksi.

Sovittelukomitea on kutsuttava koolle kuuden viikon (tai kahdeksan viikon, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) kuluessa siitä, kun neuvosto on saanut toisen käsittelynsä päätökseen ja ilmoittanut parlamentille virallisesti, ettei se voi hyväksyä kaikkia parlamentin toisessa käsittelyssä esittämiä tarkistuksia. Se muodostetaan erikseen jokaista sovittelua tarvitsevaa säädösehdotusta varten, ja sillä on kuusi viikkoa (tai kahdeksan viikkoa, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) aikaa sopia nk. **yhteisestä tekstistä**, jonka sekä parlamentin että neuvoston on vielä vahvistettava. Koska aikaa sopimukseen pääsemiseen on suhteellisen vähän, käytännössä epäviralliset toimielinten väliset neuvottelut aloitetaan jo ennen kuin sovittelukomitea kutsutaan virallisesti koolle.

Jos sovittelukomitea ei pääse sopimukseen tai jollei parlamentti yksinkertaisella enemmistöllä tai neuvosto määräenemmistöllä hyväksy ”yhteistä tekstiä” kolmannessa käsittelyssä kuuden viikon (tai kahdeksan viikon, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) kuluessa, katsotaan, että säädöstä ei ole annettu.

4. TOIMIELINTEN VÄLISET NEUVOTTELUT

4.1. Johdanto

Amsterdamin sopimuksessa lainsäätäjille annettiin mahdollisuus päästä sopimukseen ensimmäisessä käsittelyssä, minkä jälkeen tavallisen lainsäätämismenettelyn mukaisen menettelyn päätökseen saattaminen on ollut mahdollista kaikissa käsittelyvaiheissa (ks. laatikko 10 kohdan 4.4.3 jälkeen)¹. Tämän mukainen käytäntö vahvistettiin yhteisessä julistuksessa yhteispäätösmenettelyyn sovellettavista käytännön menettelytavoista (ks. laatikko 1). Julistuksessa todetaan, että "toimielimet toimivat vilpittömässä yhteistyössä menettelyn aikana lähentääkseen mahdollisimman paljon kantojaan ja edistääkseen siten mahdollisuuksien mukaan kyseisen säädöksen hyväksymistä menettelyn varhaisessa vaiheessa". Kantojen lähentäminen tapahtuu epävirallisissa toimielinten välisissä neuvotteluissa, joita kutsutaan trilogieiksi.

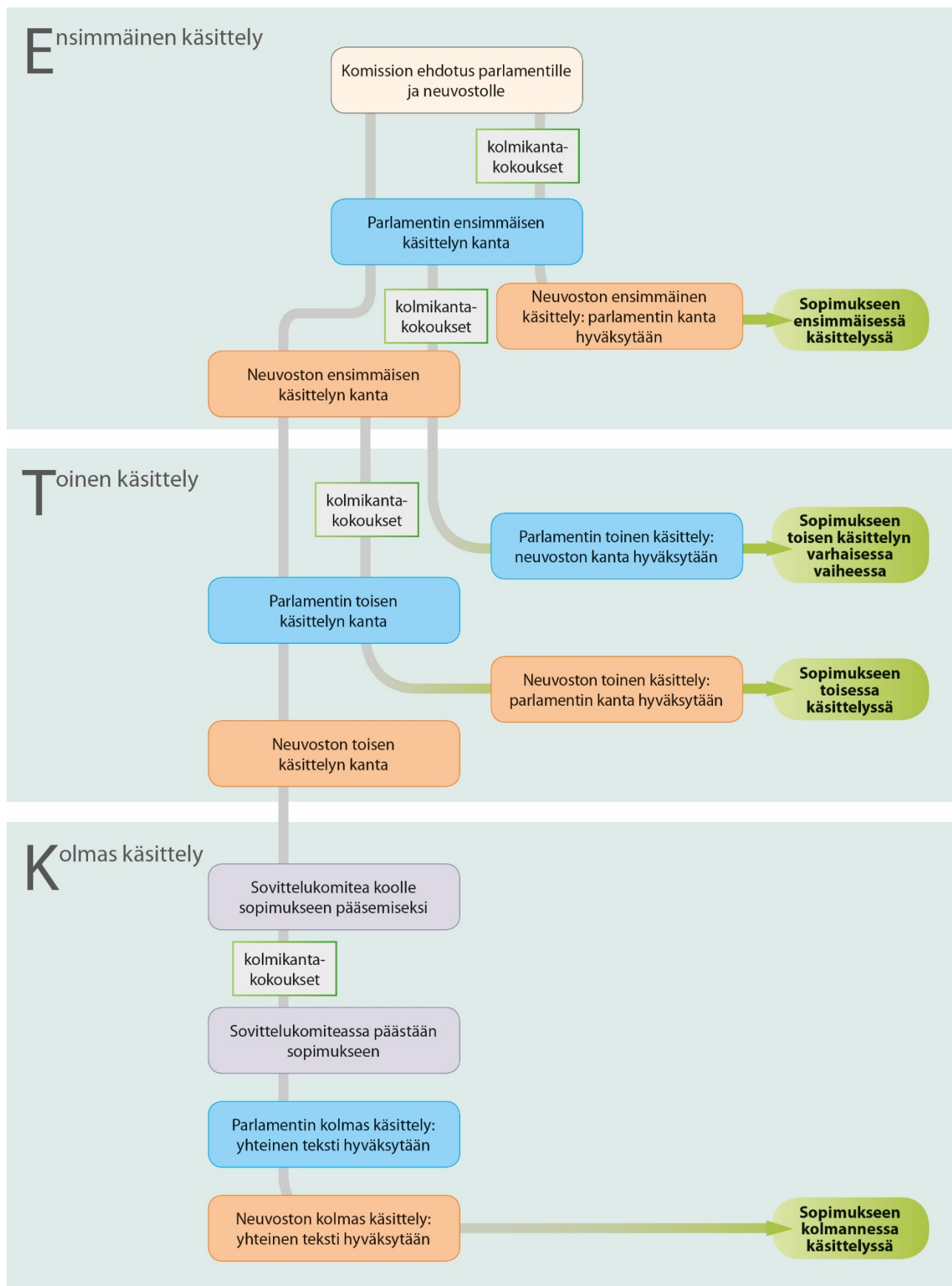

Trilogikokous © Euroopan parlamentti (2017)

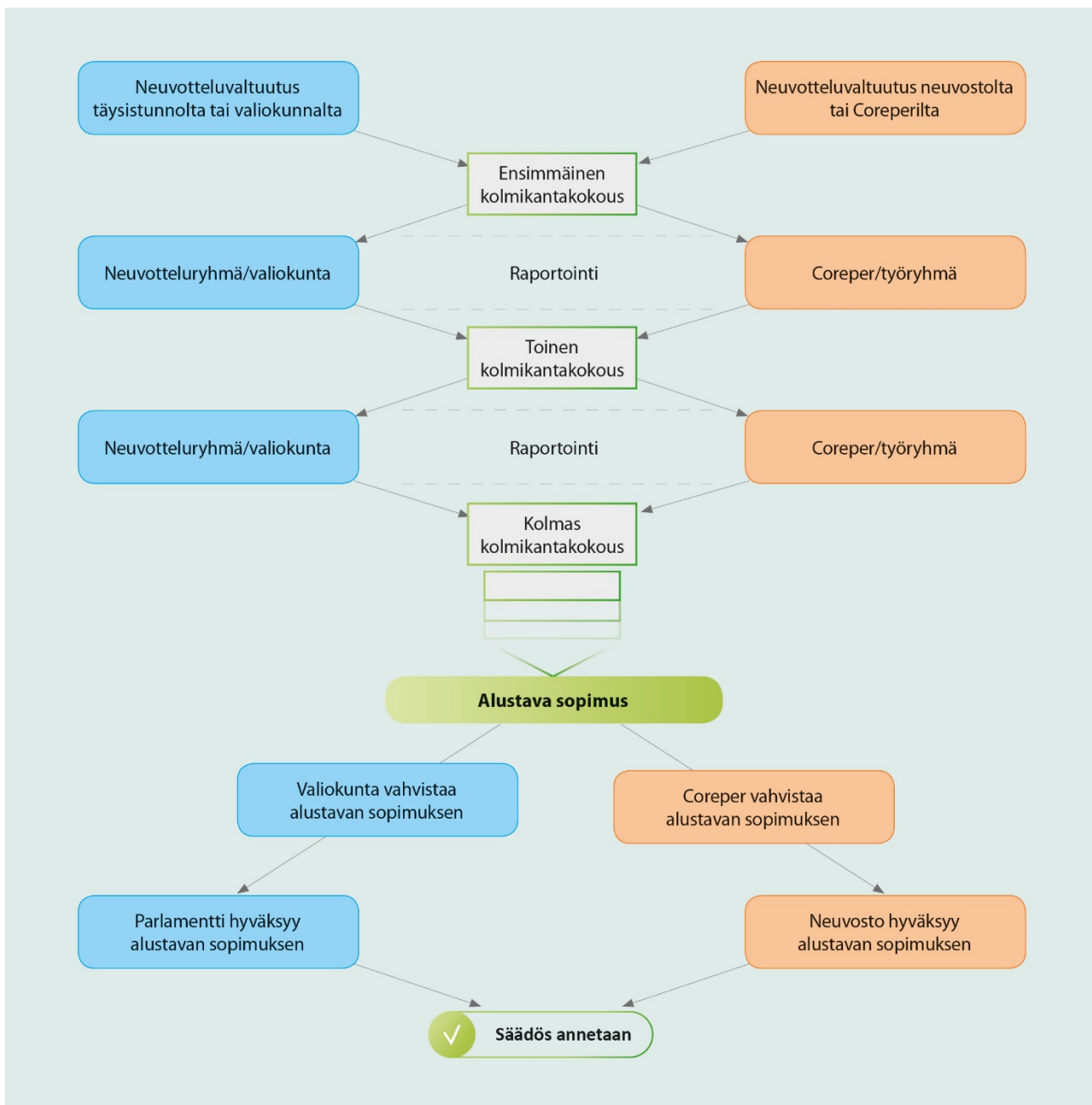
Tammikuun 16. päivänä 2017 voimaan tulleen parlamentin työjärjestyksen tarkistamisen yhteydessä lisättiin toimielinten välisten lainsäädäntöneuvottelujen avoimuutta (ks. myös kohta 4.5). Tämä uudistus perustuu vuoden 2012 lopulla käyttöön otettuihin määräyksiin parlamentin neuvotteluvaltuuksien hyväksymisestä ja neuvottelujen toteuttamistavasta. Työjärjestyksestä muutettiin merkittävästi siten, että parannettiin täysistunnon mahdollisuuksia valvoa neuvotteluvaltuutuksina hyväksytyjä valiokuntien mietintöjä (ks. myös luku 8).

¹ Asian taustaa selvitetään 5. marraskuuta 2013 julkaistussa konferenssiraportissa "[20 years of codecision](#)":

Sopimukseen pääsyn vaiheet tavallisessa lainsäätäjärjestyksessä

Toimielinten välisten neuvottelujen eteneminen

4.2. Trilogit

Tavallisessa lainsäätämisyjärestyksessä hyväksyttävän säädöksen antamisen edellytyksenä on, että lainsäätäjät jossain menettelyvaiheessa pääsevät sopimukseen yhteisestä tekstistä, jonka sekä parlamentti että neuvosto voivat hyväksyä. Tämän vuoksi toimielinten on neuvoteltava keskenään, mikä tapahtuu nk. trilogeissa. Trilogit ovat epävirallisia kolmikantakokouksia, joissa parlamentin, neuvoston ja komission edustajat käsittelevät säädösehdotuksia. Trilogeja voidaan järjestää lainsäädäntömenettelyn kaikissa vaiheissa. Ne voivat johtaa sopimukseen pääsemiseen ensimmäisessä käsittelyssä, toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa tai

toisessa käsittelyssä. Sovitteluvaiheessa niissä voidaan päästä sopimukseen ”yhteisestä tekstistä”. Trilogit ovat poliittisia neuvotteluja, vaikka niitä ennen saatetaan järjestää valmistelevia teknisiä kokouksia (joihin näiden kolmen toimielimen asiantuntijat osallistuvat). Tärkein työväline ovat nelipalstaiset asiakirjat: kolmessa ensimmäisessä palstassa ovat kunkin kolmen toimielimen kannat ja viimeisessä palstassa kompromissiehdotukset¹. Trilogin puheenjohtajana toimii kokousta isännöivä lainsäätäjä (eli parlamentti tai neuvosto). Sen aikana kukin toimielin selvittää kantaansa ja asioista keskustellaan kompromissin löytämiseksi.

Komissio toimii välittäjänä ja pyrkii edistämään sopimukseen pääsemistä lainsäätäjien välillä. Trilogeihin osallistujat toimivat oman toimielimensä antamien neuvotteluvaltuuksien mukaisesti. Toimielinten valtuuskunnat tarkastelevat kompromissin mahdollisuuksia epävirallisesti. Ne raportoivat säännöllisesti edistyksestä tai pyytävät uusia ohjeita oman toimielimensä sisäisten sääntöjen mukaisesti: parlamentin edustajat neuvotteluryhmän ja/tai valiokunnan ja neuvoston edustajat Coreperin tai asiasta vastaavan työryhmän kautta (ks. kaavio jäljempänä).

Trilogeissa aikaansaatu sopimus on alustava, ja kunkin toimielimen on vielä hyväksyttävä se omien virallisten menettelyjensä mukaisesti (ks. parlamentin osalta työjärjestyksen 69 f artikla).

Käsiteltävän asian luonteen mukaan määräytyy, miten usein ja kuinka paljon trilogia järjestetään. Tähän voi vaikuttaa myös erityinen poliittinen tilanne (kuten parlamentin vaalikauden päättyminen). Koska neuvoston puheenjohtajuus kiertää, kunkin puheenjohtajakauden aikana on yleensä tiettyjä asioita, joiden käsittelyn puheenjohtajavaltio haluaisi saada kauden aikana päätökseen.

Yhteispäätösmenettelyn varhaisiin aikoihin verrattuna trilogien kytkeminen tiiviimmin toimielinrakenteeseen on parantanut avoimuutta ja vastuuvellisuutta parlamentissa (koska kaikki tiedot ja kokoukset ovat kaikkien poliittisten ryhmien seurattavissa) ja myös toimielinten välisten neuvottelujen laatua.

4.3. Toimielinten välisten neuvottelujen aloittaminen

Ennen neuvottelujen käynnistymistä toimielinten välillä kunkin toimielimen neuvottelijoiden on saatava toimielimeltään lupa (ks. kohta 4.4) aloittaa neuvottelut sekä neuvotteluvaltuudet, joiden puitteissa heidän on toimittava. Neuvottelujen aloittamiseen liittyvät menettelyt ovat erilaiset eri toimielimissä.

4.3.1. Parlamentti

Neuvottelut ennen parlamentin ensimmäistä käsittelyä

Parlamentissa täysistunto viime kädessä päättää siitä, päätetäänkö parlamentin ensimmäinen käsittely tai annetaanko valiokunnan aloittaa neuvottelut. Valiokunnassa voidaan tehdä päätös neuvottelujen aloittamisesta ja käyttää valiokunnan mietintöä

¹ Joissakin neuvotteluissa asiakirjoissa voi olla eri määrä palstoja.

neuvotteluvaltuutuksena, minkä jälkeen päätökselle on saatava täysistunnon hyväksyntä (työjärjestyksen 69 c artikla). Jos valiokunnan päätöstä ei hyväksytä tai jos sitä ei ole, täysistunto voi myös päättää palauttaa asian asiasta vastaavaan valiokuntaan, jotta valiokunta voi aloittaa neuvottelut täysistunnon hyväksymien tarkistusten pohjalta (59 artiklan 4 kohta).

- *Valiokunnan päätös neuvottelujen aloittamisesta ensimmäisen käsittelyn aikana*

Jos asiasta vastaava valiokunta päättää aloittaa neuvottelut ensimmäisen käsittelyn aikana ja käyttää valiokuntamietintöä neuvotteluvaltuutuksena, päätös on tehtävä valiokunnassa määräenemmistöllä¹.

Päätöksestä on ilmoitettava valiokuntaäänestystä seuraavan istuntojakson alussa (normaalisti maanantaina klo 17 Strasbourgin istuntoviikolla ja keskiviikkona klo 15 Brysselin istuntoviikolla). Ilmoitusta seuraavan päivän päättymiseen mennessä poliittiset ryhmät tai vähintään keskitason vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittava määrä jäseniä (ks. laatikko 12 luvussa 8) voivat pyytää kertaäänestystä valiokunnan päätöksestä (Strasbourgin istuntoviikolla äänestys toimitetaan saman istuntojakson aikana). Jos pyyntöjä ei esitetä määräaikaan mennessä, valiokunta voi aloittaa neuvottelut.

Jos äänestyspyyntö esitetään, parlamentti voi yksinkertaisella enemmistöllä hyväksyä valiokunnan päätöksen – ja valiokunta voi aloittaa neuvottelut välittömästi tämän jälkeen.

Jos täysistunto hylkää valiokunnan päätöksen neuvottelujen aloittamisesta, mietintö otetaan seuraavan istuntojakson esityslistalle työjärjestyksen 59 artiklan mukaisesti tavanomaista täysistuntoäänestystä varten ja tarkistusten esittämiselle asetetaan määräaika.

- *Täysistunnon päätös neuvottelujen aloittamisesta (valiokunnan jo tehtyä päätöksen tai ilman valiokunnan päätöstä)*

Sen jälkeen kun valiokunnan päätös on hylätty tai kun päätöstä ei ole, täysistunnossa äänestetään esityksestä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, valiokunnan mietinnön muodostavista tarkistuksista ja poliittisten ryhmien tai vähintään 38 jäsenen ryhmän käsiteltäväksi jättämistä tarkistuksista parlamentin ensimmäisen käsittelyn päättämiseksi.

Juuri ennen ensimmäisen käsittelyn päättämistä asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja tai esittelijä, poliittinen ryhmä tai vähintään 38 jäsenen ryhmä (alhainen vähimmäismäärä) voi pyytää täysistuntoa palauttamaan asian valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten työjärjestyksen 59 a artiklan mukaisesti. Tämän jälkeen pyynnöstä äänestetään.

¹ Tarkistetussa työjärjestyksessä ei enää vaadita päätöstä neuvotteluryhmän kokoonpanosta, koska kokoonpano määrätään sen 69 f artiklassa.

Neuvotteluvaltuuksien hyväksyminen parlamentissa ensimmäisen käsittelyn aikaisia neuvotteluja varten

Neuvottelut ennen neuvoston ensimmäistä käsittelyä (työjärjestyksen 69 d artikla)

Jos asiasta vastaava valiokunta haluaa aloittaa toimielinten väliset neuvottelut sen jälkeen kun parlamentti on hyväksynyt ensimmäisen käsittelyn kantansa täysistunnossa mutta kuitenkin ennen kuin neuvosto on päättänyt ensimmäisen käsittelynsä (**toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa käytävät neuvottelut**), sen on tehtävä asiaa koskeva päätös määräenemmistöllä. Päätöksestä on ilmoitettava täysistunnossa, mutta riittää, että se annetaan ainoastaan tiedoksi.

Parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta toimii neuvotteluvaltuutuksena. Toisin kuin ensimmäisen käsittelyn aikaisissa neuvotteluissa valiokunnan päätöstä ei tämän vuoksi voida kyseenalaistaa täysistunnossa. Neuvottelut voivat alkaa välittömästi sen jälkeen, kun valiokunta on tehnyt päätöksen.

Neuvottelut ennen parlamentin toista käsittelyä (työjärjestyksen 69 e artikla)

Jos asiasta vastaava valiokunta haluaa aloittaa neuvottelut ennen parlamentin toista käsittelyä, päätös asiasta voidaan tehdä yksinkertaisella enemmistöllä. Se voi päättää aloittaa neuvottelut milloin tahansa sen jälkeen, kun neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta on toimitettu sille. Parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta toimii sen neuvotteluvaltuutuksena, mutta valiokunta voi myös hyväksyä lisäohjeistusta neuvotteluryhmälle esimerkiksi neuvoston kantaan tehtyjen tarkistusten muodossa, jos neuvoston kanta sisältää osia, jotka eivät sisälly komission ehdotukseen tai parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantaan.

4.3.2. Neuvosto

Neuvostolla ei ole virallisia määräyksiä siitä, millä tasolla (eli Coreperissa vai neuvostossa) neuvotteluvaltuudet ensimmäisen käsittelyn aikaisia neuvotteluja varten on saatava. Suuntauksena on ollut, että valtuudet hyväksytään yhä yleisemmin neuvoston tasolla **yleisnäkemyksen** muodossa (määräenemmistöllä, vaikka käytännössä asiasta ei äänestetä). Yleisnäkemys on julkinen asiakirja. Toisessa käsittelyssä neuvotteluvaltuutuksena on neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta.

4.3.3. Komissio

Komission neuvotteluvaltuutuksena on sen esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi. Toimielinten välisten neuvottelujen aikana komission kantoihin tehtävät muutokset valmistelee lainsäädäntömenettelyn kaikissa vaiheissa toimielinsuhteista vastaava **GRI-ryhmä** (Groupe des Relations Interinstitutionnelles)¹. GRI kokoontuu lähes viikoittain ja keskustelee ja sopii muun muassa siitä, mikä on

¹ Komission elin, joka koordinoi poliittisia, lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia suhteita muihin toimielimiin, etenkin parlamenttiin ja neuvostoon. GRI-ryhmässä kokoontuvat kaikkien komission jäsenten kabinettien apulaispäälliköt, sillä heidän tehtävänä on toimielinten välisten suhteiden seuranta. Periaatteessa ryhmä kokoontuu kerran viikossa. Se käsittelee erityisesti sellaisia parlamentissa ja neuvostossa käsiteltävänä olevia asiakirjoja, jotka ovat toimielinnäkökulmasta arkaluonteisia. Osa näistä asiakirjoista kuuluu tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin.

komission linja tulevissa trilogikokouksissa käsiteltävissä lainsäädäntöasioissa. Trilogineuvotteluihin osallistuvat komission jäsenet voivat yleensä hyväksyä ainoastaan *ad referendum* lainsäätäjien välisen sopimuksen mukaiset merkittävät muutokset komission säädösehdotuksiin, kunnes komission jäsenten kollegio on hyväksynyt virallisesti komission muutetun kannan.

4.4. Toimielinten välisten neuvottelujen toimijat

4.4.1. Parlamentti

Kun parlamentin työjärjestystä tarkistettiin vuonna 2017, parlamentin neuvotteluryhmän kokoonpanoa ei muutettu vuoden 2012 työjärjestykseen nähden. Parlamentin neuvotteluryhmää johtaa esittelijä, ja sen puheenjohtajana toimii asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja tai puheenjohtajan nimeämä valiokunnan varapuheenjohtaja. Niinpä trilogissa usein valiokunnan puheenjohtaja (tai varapuheenjohtaja) tai neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja toimii kokouksen puheenjohtajana (sen mukaan, pidetäänkö kokous parlamentin vai neuvoston tiloissa). Lisäksi puheenjohtaja voi keskittyä monialaisempiin kysymyksiin, kun taas esittelijä puolustaa parlamentin kantaa tietyssä menettelyssä. Kuten työjärjestyksessä nimenomaisesti määrätään, neuvotteluryhmään kuuluvat lisäksi ainakin varjoesittelijät kustakin poliittisesta ryhmästä, joka haluaa osallistua neuvotteluihin.

Neuvotteluryhmää avustaa trilogissa asiasta vastaavan valiokunnan **sihteeristön** koordinoima projektiryhmä (ks. kohta 3.2.1).

4.4.2. Neuvosto

Neuvostoa edustaa neuvotteluissa yleensä puheenjohtajavaltio, jota puolestaan edustaa käsiteltävän asian mukaan Coreper II:n tai Coreper I:n puheenjohtaja tai poikkeuksellisesti ko. asiasta vastaava ministeri, kun kyseessä on poliittisesti merkittävä asia. Koska trilogia kuitenkin on varsin paljon, niitä voivat vetää myös asianomaisten työryhmien puheenjohtajat. Asiaan vaikuttavat myös käsiteltävän asian luonne sekä neuvoston kiertävää puheenjohtajuutta hoitavan jäsenvaltion käytännöt. Parlamentin kannalta tärkeitä tahoja neuvottelujen aikana ovat myös kunkin puheenjohtajavaltion **Antici-** ja **Mertens-**ryhmät¹. Neuvoston neuvotteluryhmää avustavat yleensä käsiteltävästä asiasta neuvoston pääsihteeristössä vastaava yksikkö sekä neuvoston oikeudellinen yksikkö.

4.4.3. Komissio

Komissiota edustaa asian käsittelyä johtava pääosasto (yleensä yksikönpäällikkö tai johtaja) tai poliittisesti merkittävissä asioissa asiasta vastaava komission jäsen tai

¹ Antici- ja Mertens-ryhmät valmistelevat Coreper II:n ja Coreper I:n työtä (ks. luku 2.2).

pääjohtaja. Heitä avustaa pääsihteeristö ja joskus myös komission oikeudellinen yksikkö ja komission jäsenen kabinetti.

Komissio tukee lainsäädäntömenettelyn kaikissa vaiheissa lainsäätäjiä antamalla teknisiä selvityksiä ja toimimalla välittäjänä toimielinten välisissä neuvotteluissa. Sitä voidaan pyytää ehdottamaan kompromissitekstejä, tai siltä voidaan pyytää yksityiskohtaisempia tai "teknisiä" tietoja. Sen on tarkoitus toimia "vilpittömänä sovittelijana" puolustaessaan säädösehdotuksiaan tai neuvotellessaan niistä kaikissa lainsäädäntömenettelyn vaiheissa aloiteoikeutensa ja parlamentin ja neuvoston yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti.¹

¹ Ks. puitesopimus ([EUVL L 304/47 20.11.2010](#)) parlamentin ja komission välisistä suhteista, jossa todetaan, että "komissio ottaa asianmukaisesti huomioon parlamentille ja neuvostolle perussopimuksissa vahvistetut asemat ja erityisesti 9 kohdassa tarkoitetun yhdenvertaista kohtelua koskevan perusperiaatteen".

Laatikko 10 – Sopimukseen pääseminen tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti: pääkohdat parlamentin kannalta

Sopimukseen pääseminen ensimmäisessä käsittelyssä (työjärjestyksen 69 c artikla)	Tarkistukset tehdään komission ehdotukseen. Ne voidaan jättää käsiteltäväksi valiokunta- ja täysistuntovaiheessa. Ei tiukkoja käsiteltäväksi ottamisen perusteita. Neuvotteluvaltuudet: (1) valiokunnan mietintö: jos täysistunto hyväksyy valiokunnan päätöksen neuvottelujen aloittamisesta, valiokunnan mietintö toimii valtuutuksena, (2) parlamentin kanta täysistunnossa: jos täysistunto ei hyväksy valiokunnan päätöstä ja toimitetaan tavanomainen täysistuntoäänestys tai jos valiokunnan päätöstä neuvottelujen aloittamisesta ei ole, täysistunto voi palauttaa täysistuntoäänestyksen tuloksen valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten. Päätös neuvottelujen aloittamisesta: (1) Päätöksen tekee valiokunta (määräenemmistöllä), mutta päätöksestä on ilmoitettava täysistunnossa, minkä jälkeen täysistunto voi päättää toimittaa siitä kertaäänestyksen. (2) Jos täysistunto ei hyväksy päätöstä tai jos valiokunnan päätöstä ei ole, täysistunto voi silti päättää (yksinkertaisella enemmistöllä) palauttaa asian asiasta vastaavaan valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten. Määräajat: määräaikoja ei ole Alustavan sopimuksen vahvistaminen: Coreperin puheenjohtajan kirje valiokunnan puheenjohtajalle vahvistaa sopimuksen ennen kuin parlamentti hyväksyy ensimmäisen käsittelyn kantansa (asiasta vastaavan valiokunnan vahvistettua sopimuksen yksinkertaisella enemmistöllä kertaäänestyksessä). Täysistunnossa vaadittava enemmistö: Komission ehdotus voidaan hyväksyä tai hylätä tai sitä voidaan tarkistaa yksinkertaisella enemmistöllä (eli annettujen äänten enemmistöllä).
Sopimukseen pääseminen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa (työjärjestyksen 69 d artikla)	Tarkistukset: Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan ei tehdä tarkistuksia, koska se ilmentää parlamentin kanssa neuvoteltua alustavaa sopimusta. Neuvotteluvaltuudet: Parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta Päätöksen neuvottelujen aloittamisesta tekee valiokunta (määräenemmistöllä) milloin tahansa parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan hyväksymisen jälkeen. Päätöksestä ilmoitetaan täysistunnossa mutta hyväksymistä ei vaadita. Määräajat: määräaikoja ei ole Alustavan sopimuksen vahvistaminen: Alustava sopimus vahvistetaan äänestyksessä yksinkertaisella enemmistöllä, ja samalla hyväksytään Coreperin puheenjohtajalle osoitettu valiokunnan puheenjohtajan kirje, jossa todetaan valiokunnan puheenjohtajan suosittavan täysistunnolle, että neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, joka vastaa alustavan sopimuksen tekstiä, hyväksytään parlamentin toisessa käsittelyssä ilman tarkistuksia. Täysistunnossa vaadittava enemmistö: Toisessa käsittelyssä parlamentti hyväksyy (yksinkertaisella enemmistöllä) neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan, joka vastaa alustavaa sopimusta, johon on päästy toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa. Jos tarkistuksia tai hylkäämisehdotuksia ei ole jätetty

	käsiteltäväksi tai hyväksytty (määräenemmistöllä), puhemies ilmoittaa, että neuvoston kanssa neuvoteltu säädösehdotus on hyväksytty (ilman virallista äänestystä).
Sopimukseen pääseminen toisessa käsittelyssä (työjärjestyksen 69 e artikla)	Tarkistukset tehdään neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan. Niitä voidaan jättää käsiteltäväksi valiokunnassa (ei enää lausunnon antavissa valiokunnissa) ja täysistunnossa. Tiukat käsiteltäväksi ottamisen perusteet. Neuvotteluvaltuudet: Parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta. Jos neuvoston kanta sisältää osia, jotka eivät sisälly komission ehdotukseen tai parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantaan, valiokunta voi antaa ensimmäisen käsittelyn kantaa täydentäviä ohjeita, myös tarkistusten muodossa. Päätöksen neuvottelujen aloittamisesta tekee asiasta vastaava valiokunta (yksinkertaisella enemmistöllä) milloin tahansa sen jälkeen kun neuvoston kanta on toimitettu sille. Täysistunnossa ei ilmoiteta asiasta. Määräajat: Parlamentilla on enintään 3+1 kuukautta aikaa hyväksyä toisen käsittelyn kantansa (lisäksi neuvostolla on enintään 3+1 kuukautta). Alustavan sopimuksen vahvistaminen: Sopimus vahvistetaan Coreperin puheenjohtajan kirjeellä valiokunnan puheenjohtajalle ennen kuin parlamentti hyväksyy toisen käsittelyn kantansa (asiasta vastaavan valiokunnan vahvistettua sopimuksen kertaäänestyksessä). Täysistunnossa vaadittava enemmistö: Neuvoston kantaan tehtävien tarkistusten hyväksymiseen tai kannan hylkäämiseen vaaditaan määräenemmistö.
Sovittelu ja kolmas käsittely (työjärjestyksen 69 g – 72 artikla)	Tarkistukset: Kolmannessa käsittelyssä ei voida esittää tarkistuksia; parlamentti hyväksyy tai hylkää ”yhteisen tekstin” kokonaisuudessaan yksinkertaisella enemmistöllä kertaäänestyksessä. Neuvotteluvaltuudet: Parlamentin toisen käsittelyn kanta Päätös neuvottelujen aloittamisesta: ei sovelleta Määräajat: enintään 24 viikkoa (3 x 8 viikkoa), joista enintään 8 viikkoa on varattu itse sovitteluun. Alustavan sopimuksen vahvistaminen: yhteisen tekstin saatekirje molempien valtuuskuntien puheenjohtajilta Täysistunnossa vaadittava enemmistö: yksinkertainen enemmistö

4.5. Parlamentin toiminnan avoimuus ja vastuuvollisuuden varmistamistavat

Parlamentti pitää erittäin tärkeänä varmistaa, että sen lainsäädäntömenettelyt ovat avoimia ja että ne toteutetaan mahdollisemman avoimesti SEUT:n 15 artiklan mukaisesti.

Pääsääntöisesti kaikki valiokuntakokoukset ja täysistunnot ovat julkisia. Kaikki täysistunnot ja useimmiten myös kaikki valiokuntakokoukset lähetetään suoratoistona

verkossa. Kaikki lainsäädäntömenettelyjä koskevat keskustelut ja äänestykset valiokunnissa ja täysistunnossa ovat julkisia. Lisäksi kaikki viralliset asiakirjat ovat yleisön saatavilla, yleensä kaikilla virallisilla kielillä. Parlamentin ylläpitämä lainsäädäntötyön seurantatietokanta Lainsäädäntövahti¹ tarjoaa paljon tietoja kustakin lainsäädäntömenettelystä, kuten esittelijöiden ja varjoesittelijöiden nimet, lausunnon antavat valiokunnat ja yhteistyöhön osallistuvat valiokunnat sekä menettelyvaiheet ja asiaan liittyvät asiakirjat (ks. luku 11).

Parlamentti pyrkii samoin varmistamaan yhdessä neuvoston ja komission kanssa, että lainsäädäntömenettelyjä koskevat toimielinten väliset neuvottelut käydään avoimesti. Viime vuosina on ilmaistu huolta toimielinten välisten neuvottelujen avoimuudesta², myös toimielinten itsensä taholta. Parlamentti otti tämän huomioon muuttamalla huomattavasti työjärjestystään jo vuonna 2012. Tammikuussa 2017 voimaan tullut parlamentin työjärjestyksen yleinen tarkistaminen pohjautuu näille parannuksille ja lisää entisestään parlamentin vastuuvollisuutta lainsäädäntöneuvotteluissa ja näiden neuvottelujen parlamentaarista valvontaa. Työjärjestyksessä varmistetaan seuraavat asiat:

- Parlamentti käy neuvotteluja julkisen neuvotteluvaltuutuksen pohjalta, ja valtuutuksella on aina täysistunnon tuki.
- Parlamentin neuvotteluryhmällä on vakiokokoonpano, jossa kaikilla poliittisilla ryhmillä on oikeus olla edustettuina. Näin varmistetaan, että kaikki tiedot ovat niiden saatavilla ja ne voivat seurata tiiviisti kaikkia neuvotteluvaiheita ja vaikuttaa niihin.
- Puheenjohtaja ja esittelijä tekevät selkoa neuvotteluista valiokunnalle kunkin neuvottelukierroksen jälkeen.
- Alustavista sopimuksista, joihin on päästy trilogissa, äänestetään valiokunnassa, ja ne julkistetaan ennen jättämistä käsiteltäväksi täysistunnossa.

¹ Ks. Lainsäädäntövahti: <http://www.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do>.

² Ks. myös Euroopan oikeusasiamiehen aloitteesta toteutettu tutkinta "Disclosure, by the European Parliament, Council of the EU and European Commission, of documents relating to trilogues and transparency of trilogues in general", asia: OI/8/2015/JAS, aloitettu 26.5.2015 – päätös 12.7.2016: <https://www.ombudsman.europa.eu/en>.

5. SOVITTELUMENETTELY YKSITYISKOHTAISESTI

Johdanto

Kuten luvusta 9 käy ilmi, valtaosa lainsäädäntömenettelyistä saadaan päätökseen ensimmäisen käsittelyn ja jotkut myös toisen käsittelyn aikana. Sovitteluja on yhä vähemmän, ja kahdeksannen vaalikauden ensimmäisten kahden ja puolen vuoden aikana sovitteluja ei ensimmäistä kertaa ollut lainkaan.

Sovittelumenettely on merkittävästi vaikuttanut siihen, miten ensimmäisen ja toisen menettelyn aikaiset neuvottelut nykyään käydään. Monet menettelytavat ja käytännöt juontavat juurensa sovittelumenettelyyn (kuten trilogien käyttö ja nelipalstaiset asiakirjat). Neuvottelujen käyminen järjestäytyneesti ja jäsennellysti on erityisen tärkeää sovittelumenettelyssä, joka antaa toimielimille viimeisen mahdollisuuden päästä sopimukseen. Jos toimielimet eivät pääse tässä vaiheessa sopimukseen, koko ehdotus raukeaa.

Tässä luvussa selitetään sovittelumenettelyä yksityiskohtaisesti keskittyen niihin piirteisiin, joiden osalta se eroaa ensimmäistä ja toisesta käsittelystä.

Valmisteluvaihe

Heti kun käy ilmi, että neuvosto ei voi hyväksyä kaikkia parlamentin toisen käsittelyn tarkistuksia, neuvosto ilmoittaa asiasta parlamentille ja kolmen toimielimen välille luodaan epävirallisia yhteyksiä, jotta valmistelut sovittelukomitean kutsumiseksi koolle voidaan käynnistää mahdollisimman pian perussopimuksissa esitettyjen määräaikojen mukaisesti. Sovittelu- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö (CODE) avustaa **parlamentin valtuuskuntaa** koko sovittelumenettelyn ajan ja toimii tiiviissä yhteistyössä asianomaisen valiokunnan sihteeristön sekä parlamentin oikeudellisen yksikön, juristilingvistien ja tiedottajien sekä tarvittaessa myös muiden parlamentin yksiköiden kanssa.

Parlamentin valtuuskunnan kokoonpano ja nimittäminen

Sovittelukomiteassa parlamenttia edustaa valtuuskunta, jossa on aina yhtä monta jäsentä kuin neuvostossa on jäsenvaltioita (nykyään 28). Parlamentin valtuuskunta asetetaan uudelleen jokaista sovittelua varten. Parlamentin valtuuskuntaa johtaa aina yksi parlamentin **kolmesta sovittelusta vastaavasta varapuhemiehestä**. Asiasta vastaavan yhden tai useamman valiokunnan esittelijä(t) ja puheenjohtaja(t) ovat aina valtuuskunnan jäseniä.

Loput valtuuskunnan jäsenet nimittää kukin poliittinen ryhmä erikseen kuhunkin sovittelumenettelyyn.¹ Useimmat näistä jäsenistä tulevat asiasta vastaavasta valiokunnasta, lausunnon antavista valiokunnista tai yhteistyöhön osallistuvista valiokunnista. Lisäksi nimitetään vastaava määrä varajäseniä, jotka voivat olla läsnä

¹ Sen jälkeen kun puheenjohtajakokous on päättänyt sovittelukomitean tarkan jäsenmäärän kutakin poliittista ryhmää kohden, poliittiset ryhmät nimittävät komitean jäsenet samoin kuin valiokuntien puheenjohtajat eli noudattaen d'Hondtin menetelmää.

kaikissa valtuuskunnan ja sovittelukomitean kokouksissa mutta voivat äänestää vain toimiessaan varsinaisen jäsenen sijaisena.

Parlamentin valtuuskunnan järjestäytymiskokous

Parlamentin valtuuskunnan järjestäytymiskokouksen¹ päätarkoituksena on valtuuttaa parlamentin neuvotteluryhmä – tavallisesti varapuhemies valtuuskunnan puheenjohtajana sekä asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja ja esittelijä tai esittelijät – aloittamaan neuvottelut neuvoston kanssa trilogikokouksissa. Lisäksi siihen sisältyy lyhyt keskustelu käsiteltävien kysymysten asiasisällöstä. Toisin kuin ensimmäisessä ja toisessa käsittelyssä komissio on yleensä läsnä kaikissa parlamentin valtuuskunnan kokouksissa esittääkseen näkemyksensä mahdollisista tavoista sovittaa yhteen parlamentin ja neuvoston kannat tai vastataksaan yksityiskohtaisempia tietoja tai ”tekniisiä” tietoja koskeviin pyyntöihin.

Sovitteluvaiheen neuvottelut

Parlamentti ja neuvosto sopivat kunkin sovittelumenettelyn alussa trilogien aikataulusta, jonka mukaan sovittelukomitea kokoontuu menettelyn aikana päästäkseen yleiseen sopimukseen asiasta.

Kunkin trilogin jälkeen kummankin toimielimen neuvotteluryhmä raportoi omalle valtuuskunnalleen. Valtuuskunnan kokousten päätarkoituksena on antaa palautetta neuvotteluista, arvioida mahdollisia kompromissitekstejä ja antaa ohjeita neuvotteluryhmälle neuvotteluja varten. Menettelyn lopussa valtuuskunta joko hyväksyy tai hylkää virallisesti sovittelussa aikaansaadun alustavan sopimuksen. Sopimuksen hyväksymiseen tarvitaan valtuuskunnan jäsenten määräenemmistö (nykyään vähintään 15 puoltoääntä 28 mahdollisesta äänestä).

Sovittelukomitea

Sovittelukomitea koostuu nykyään 28 jäsenvaltion edustajista ja yhtä monesta Euroopan parlamentin jäsenestä. Sen kutsuvat koolle parlamentin puhemiehet ja neuvosto. Usein komitea kutsutaan koolle, kun parlamentin ja neuvoston näkemykset ovat niin lähellä toisiaan, että avoimiksi jääneiden kysymysten ratkaisemista voidaan pitää todennäköisenä. Komitea on joka tapauksessa kutsuttava koolle viimeistään kuuden viikon (tai kahdeksan viikon, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) kuluessa neuvoston toisen käsittelyn päättymisestä, jotta sovittelumenettely voidaan aloittaa virallisesti. Tämän jälkeen komitealla on jälleen kuusi viikkoa (tai kahdeksan viikkoa, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) aikaa päästä yleiseen sopimukseen yhteisen tekstin muodossa.

Parlamentti ja neuvosto toimivat vuorotellen kokousten isäntänä. Sovittelukomitean kokouksen puheenjohtajina toimivat yhdessä parlamentin valtuuskunnan puheenjohtajana toimiva varapuhemies sekä neuvoston puheenjohtajavaltiota edustava ministeri. Komissiota edustaa asiasta vastaava komission jäsen.

¹ Poikkeustapauksissa järjestäytymiskokouksen voi korvata valtuuskunnan puheenjohtajan kirje jäsenille (järjestäytyminen kirjallista menettelyä noudattaen).

Yleensä sovittelu koostuu useista trilogikokouksista ja toimielinten valtuuskuntien kokouksista, jotka pidetään ennen sovittelukomitean kokousta. Joskus sovittelukomitean kokous keskeytetään trilogineuvotteluja varten, jotta voidaan tehdä tilannekatsaus tai etsiä kompromisseja vielä sopimatta oleviin asioihin. Trilogikokousten ja sovittelukomitean virallisten kokousten välillä pidetään myös erikseen parlamentin ja neuvoston valtuuskuntien omia kokouksia. Nämä kokoukset ovat tarpeen, jotta kumpikin valtuuskunta pysyy ajan tasalla neuvottelujen edistymisestä eri vaiheissa ja jotta voidaan selvittää, tarvitseeko neuvotteluryhmä uusia ohjeita.

Jos on epätodennäköistä, että ensimmäisessä kokouksessa päästään sopimukseen, voidaan kutsua koolle uusia kokouksia, mukaan lukien trilogikokoukset, jotta sopimukseen päästään perussopimuksessa asetetussa kuuden–kahdeksan viikon määräajassa. Sovittelu voidaan tarvittaessa päättää kirjallisella menettelyllä.

Jos toimielimet eivät pääse sovittelukomiteassa sopimukseen, koko ehdotus raukeaa.¹

Kolmas käsittely (sovittelukomitean jälkeen)

Sekä parlamentin että neuvoston on vahvistettava sovittelukomiteassa aikaansaatu sopimus kuuden viikon (tai kahdeksan viikon, jos on sovittu määräajan pidentämisestä) kuluessa **yhteisen tekstin** hyväksymisestä. Kummankin toimielimen on äänestettävä erikseen yhteisestä tekstistä sellaisenaan. Ne eivät enää voi muuttaa sitä.

Yhteisen tekstin hyväksymiseen parlamentissa tarvitaan yksinkertainen enemmistö. Muussa tapauksessa se hylätään. Myös neuvoston on hyväksyttävä yhteinen teksti määräenemmistöllä. Yleensä neuvosto äänestää vasta parlamentin kolmannen käsittelyn jälkeen.²

Samoin kuin ensimmäisessä ja toisessa käsittelyssä sekä parlamentin että neuvoston on hyväksyttävä sovittelussa aikaansaatu teksti, jotta siitä tulee lainsäädäntöä. Jos jompikumpi toimielin hylkää tekstin, lainsäädäntömenettely päättyy. Se voidaan käynnistää uudelleen ainoastaan komission esittämän uuden ehdotuksen perusteella.

¹ Vuoden 1999 jälkeen on ollut kaksi tapausta, joissa parlamentin ja neuvoston valtuuskunnat eivät ole päässeet sopimukseen yhteisestä tekstistä sovittelukomiteassa (työaikadirektiivi ja uuselinvarvikeasetus).

² Toistaiseksi neuvosto ei ole kertaakaan hylännyt sovittelussa saavutettua sopimusta. Parlamenttikin on vain hyvin harvoin hylännyt sovittelusopimuksia. Näin tapahtui kuitenkin esimerkiksi julkisia ostotarjouksia koskevan direktiiviehdotuksen yhteydessä vuonna 2001 ja satamapalvelujen markkinoille pääsyä koskevan direktiivin yhteydessä vuonna 2003.

6. HYVÄKSYTYN TEKSTIN VIIMEISTELY, ALLEKIRJOITTAMINEN JA JULKAISEMINEN

6.1. Oikeudellinen ja kielellinen viimeistely

Kun toimielinten välillä on päästy alustavaan sopimukseen ensimmäisessä, toisessa tai kolmannessa käsittelyssä, sopimuksen teksti viimeistellään oikeudellisesti ja kielellisesti ennen sen virallista hyväksyntää täysistunnossa. Tämä on tärkeää, jotta varmistetaan muun muassa oikeusvarmuus ja eri kieliversioiden yhdenmukaisuus täytäntöönpanon yhdenmukaisuutta silmällä pitäen ja jotta vältetään myöhemmät oikaisut (periaatteessa tekstiä ei enää muuteta sen jälkeen, kun parlamentti on sen hyväksynyt)¹.

Parlamentissa oikeudellisen ja kielellisen viimeistelyn suorittavat ja sitä koordinoivat lainsäädäntöasiakirjojen osaston (DLA) juristi-lingvistit tiiviissä yhteistyössä lainsäädännön laadusta neuvostossa vastaavan osaston (DQL) kanssa. Valiokunnan sihteeristö ja neuvoston vastaava yksikkö osallistuvat täysimittaisesti menettelyyn, ja niille tiedotetaan säännöllisesti edistymisestä. Näiden toimielinten ja myös komission muitakin yksiköitä kuullaan tarpeen mukaan.

Oikeudellisen ja kielellisen viimeistelyn tärkeimmät vaiheet ovat seuraavat:

- Kunkin menettelyn koordinoinnista parlamentissa tai neuvostossa huolehtivat juristi-lingvistit kokoavat tekstin konsolidoidun version alustavan sopimuksen kielellä ja sisällyttävät poliittisesti sovitut muutokset komission ehdotukseen sekä varmistavat, että teksti ilmentää sopimusta. Tämä tapahtuu tiiviissä yhteistyössä toisen toimielimen juristi-lingvistien sekä asianomaisen valiokunnan sihteeristön ja neuvoston vastaavan yksikön kanssa.
- Koordinaattorina toimivat juristi-lingvistit lähettävät konsolidoidun tekstin käännösyksiköille.
- Kummankin toimielimen koordinaattorina toimivat juristi-lingvistit tarkistavat konsolidoidun tekstin alkuperäiskielisen version vahvistettujen lainvalmistelusääntöjen ja -käytäntöjen mukaisesti tiiviissä yhteistyössä asianomaisen valiokunnan sihteeristön ja neuvoston asiasta vastaavan yksikön kanssa.
- Tarvittaessa parlamentin neuvotteluryhmää kuullaan ehdotetuista oikeudellisista ja kielellisistä muutoksista ja neuvoston kansalliset asiantuntijat pitävät kokouksen.
- Parlamentin ja neuvoston juristi-lingvistit viimeistelevät tekstin kaikki kieliversiot alkuperäisen kieliversion perusteella, niin että teksti voidaan hyväksyä parlamentissa ja neuvostossa.

¹ Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttyjen säädösten oikeudellinen ja kielellinen viimeistely voidaan tehdä vielä täysistuntoäänestyksen jälkeenkin, mutta tämä on mahdollista vain poikkeustilanteissa ja kestää yleensä huomattavasti kauemmin kuin normaali viimeistelymenettely muun muassa vaadittavan oikaisumenettelyn vuoksi (työjärjestyksen 231 artikla).

Oikeudellinen ja kielellinen viimeistely vie yleensä **kahdeksan viikkoa** siitä, kun poliittinen sopimus vahvistetaan Coreperista asianomaisen valiokunnan puheenjohtajalle lähetetyllä kirjeellä.

6.2. Allekirjoittaminen

Sen jälkeen kun parlamentti ja neuvosto ovat virallisesti hyväksyneet sopimuksen, johon on päästy ensimmäisessä, toisessa tai kolmannessa käsittelyssä, parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja allekirjoittavat säädöksen SEUT:n 297 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Parlamentin aloitteen mukaisesti parlamentin puhemies ja neuvoston puheenjohtajavaltio ovat vuodesta 2003 lähtien allekirjoittaneet tekstit yhdessä parlamentin täysistuntojen yhteydessä, usein asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan ja esittelijän läsnä ollessa. Näiden ns. LEX-tekstien yhteisen allekirjoittamisen tarkoituksena on osoittaa, että nämä kaksi lainsäätäjää ovat tasavertaisesti toimien antaneet virallisesti lainsäätäjärjestyksessä hyväksytyn säädöksen.

Allekirjoitusseremonia protokollahuoneessa kesäkuun 2017 täysistunnon aikana Strasbourgissa. Rahamarkkinarahastoja koskevan asetuksen allekirjoittivat neuvoston puheenjohtajavaltion Maltan Eurooppa-asioista vastaava ministeri Helena Dalli ja Euroopan parlamentin puhemies Antonio Tajani ECON-valiokunnan puheenjohtajan Roberto Gualtierin ja esittelijä Neena Gillin läsnä ollessa © Euroopan parlamentti

6.3. Julkaiseminen

Allekirjoittamisen jälkeen säädökset julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL) mahdollisesti yhdessä sovittujen lausumien kanssa. Säästösten soveltamisen edellytyksenä on niiden julkaiseminen virallisessa lehdessä¹. Jos lainsäätäjät eivät muuta sovi, säädökset tulevat voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä siitä, kun ne on julkaistu.

¹ Euroopan unionin virallinen lehti (EUVL) julkaistaan EU:n virallisilla kielillä. Se jakautuu kahteen sarjaan eli L-sarjaan (Lainsäädäntö) ja C-sarjaan (Tiedonantoja ja ilmoituksia).

7. MUITA MENETTELYJÄ, JOIHIN PARLAMENTTI OSALLISTUU

7.1. Erityinen lainsäätämisyjärjestys

Kuten luvussa 3 todetaan, Lissabonin sopimuksessa viitataan tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen ja erityiseen lainsäätämisyjärjestykseen (SEUT:n 289 artiklan 2 kohta¹). Erityisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaiset menettelyt korvaavat aiemmat kuulemis-, yhteistyö- ja hyväksyntämenettelyt EU:n päätöksenteon yksinkertaistamiseksi. Kuten nimi osoittaa, erityinen lainsäätämisyjärjestys eroaa tavallisesta lainsäätämisyjärjestyksestä ja muodostaa sen vuoksi poikkeuksia. Perussopimuksissa ei ole tarkkaa kuvausta erityisestä lainsäätämisyjärjestyksestä. Säännöt määritellään tilannekohtaisesti niiden perussopimusten artiklojen perusteella, joihin sisältyy ilmaisu ”erityinen lainsäätämisyjärjestys” ja joissa kuvataan sen vaiheita. Erityistä lainsäätämisyjärjestystä sovelletaan kahdella eri tavalla:

- **Kuuleminen (kohta 7.1.1):** Parlamentti voi hyväksyä tai hylätä säädösehdotuksen tai esittää siihen tarkistuksia. Neuvostolla ei ole oikeudellista velvoitetta ottaa huomioon parlamentin kantaa, mutta se voi tehdä päätöksensä vasta tämän kannan vastaanotettuaan.
- **Hyväksyntä ja suostumus (kohta 7.1.2):** Parlamentilla on oikeus hyväksyä tai hylätä säädösehdotus, mutta se ei voi muuttaa sitä. Neuvostolla ei ole oikeutta jättää parlamentin kantaa huomioon ottamatta. Joissakin erityistapauksissa parlamentin esitys edellyttää neuvoston antamaa suostumusta².

7.1.1. Kuuleminen

Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa kuulemismenettely oli yleisimmin käytetty menettely (ks. kuvio 1 luvussa 9). Kuulemismenettelyssä parlamentti voi ilmoittaa kantansa säädösehdotukseen. Se voi hyväksyä tai hylätä ehdotuksen tai esittää siihen tarkistuksia (yksinkertainen enemmistö). Neuvostolla ei ole oikeudellista velvoitetta ottaa huomioon parlamentin kantaa. Kuitenkin silloin kun parlamentin kuuleminen on perussopimusten mukaisesti pakollista, neuvosto ei unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti saa tehdä päätöstä ennen kuin se on vastaanottanut parlamentin kannan. Erityisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaista kuulemistä sovelletaan yhä tiettyihin toimiin joillakin politiikanaloilla (kuten kilpailu,

¹ SEUT:n 289 artiklan 2 kohta: *Perussopimuksissa määrätyissä erityistapauksissa noudatetaan erityistä lainsäätämisyjärjestystä, kun Euroopan parlamentti hyväksyy asetuksen, direktiivin tai päätöksen neuvoston osallistuessa menettelyyn, tai kun vastaavasti neuvosto hyväksyy tällaisen säädöksen Euroopan parlamentin osallistuessa menettelyyn.*

² Ks. SEUT:n 223 artiklan 2 kohta, jossa määrätään, että parlamentti vahvistaa erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen komission lausunnon ja neuvoston antaman suostumuksen saatuaan jäsentensä tehtäviä ja velvollisuuksia koskevat säännöt ja yleiset ehdot (jäsenten asemaa koskevat säännöt), sekä SEUT:n 226 artiklan kolmas alakohta, jossa parlamentille annetaan oikeus määritellä tutkintaoikeutensa käyttämistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt neuvoston ja komission hyväksynnän saatuaan.

rahopolitiikka, työllisyys- ja sosiaalipolitiikka sekä tietyt luonteeltaan finanssipoliittiset toimet ympäristö- ja energia-asioissa).

Parlamenttia on kuultava myös hyväksyttäessä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan piiriin kuuluvia kansainvälisiä sopimuksia. Tällöin kyseessä ei ole lainsäädäntömenettely.

7.1.2. Hyväksyntä ja suostumus

Kun parlamentin tai neuvoston on erityisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti saatava toisiltaan säädösesitystään koskeva hyväksyntä tai suostumus, kyseinen toimielin voi hyväksyä tai hylätä esityksen (määräenemmistö) mutta se ei voi muuttaa sitä. Hyväksyntää ja suostumusta tai sen antamatta jättämistä ei voi jättää huomioon ottamatta. Esimerkkinä tällaisen erityisen lainsäätämisyjärjestyksen soveltamisesta voidaan mainita Euroopan syyttäjänviraston perustaminen (SEUT:n 86 artiklan 1 kohta), monivuotisen rahoituskehityksen vahvistaminen (SEUT:n 312 artikla) ja lainsäädännön antaminen toissijaisuutta koskevan oikeusperustan nojalla (SEUT:n 352 artikla).

Parlamentin hyväksyntää vaaditaan myös seuraavissa tapauksissa, joissa on kyse **muuta kuin lainsäädäntöä koskevista menettelyistä** (yksinkertainen enemmistö):

- Neuvosto hyväksyy tiettyjä EU:n neuvottelemia kansainvälisiä sopimuksia, jotka eivät liity yksinomaisesti yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Hyväksyntämenettelyä sovelletaan sopimuksiin, jotka koskevat tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen piiriin kuuluvia aloja, mutta myös muun muassa assosiaatiosopimuksiin sekä sopimuksiin, joilla on huomattavia vaikutuksia unionin talousarvioon (SEUT:n 218 artikla).
- Perusoikeuksia on loukattu vakavasti (SEU:n 7 artikla).
- EU:hun on liittymässä uusia jäseniä (SEU:n 49 artikla).
- Kyse on EU:sta eroamiseen liittyvistä järjestelyistä (SEU:n 50 artikla).

7.2. Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset

Suurimmassa osassa unionin lainsäädäntöä on säännöksiä, joiden nojalla komissio voi antaa delegoituja säädöksiä tai täytäntöönpanosäädöksiä. Komissiolle voidaan antaa valta tehdä näiden kahden menettelyn mukaisia päätöksiä esimerkiksi silloin, kun teknisiä säännöksiä on ajantasaistettava tai aineita tai tuotteita on hyväksyttävä tai kiellettävä tai kun on varmistettava yhdenmukainen täytäntöönpano jäsenvaltioissa. Tavallinen lainsäätämisyjärjestys saattaisi olla liian raskas menettely silloin, kun nämä päätökset on tehtävä nopeasti ja joustavasti tai kun tarvitaan teknisiä lisätoimenpiteitä. Vaikka näiden menettelyjen mukaisesti tehdyt päätökset ovat usein luonteeltaan yksityiskohtaisia ja teknisiä, ne voivat olla myös poliittisesti tärkeitä ja vaikuttaa merkittävästi terveyteen, ympäristöön ja talouteen ja niillä voi olla suoria vaikutuksia kansalaisiin, yrityksiin ja koko taloussektoriin.

Delegoitujen säädösten käyttöönotto Lissabonin sopimuksessa (SEUT:n 290 artikla) (soveltamisalaltaan yleiset toimenpiteet, joilla muutetaan tai täydennetään

perussäädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia) toi parlamentille lisää oikeuksia: sen veto-oikeutta ei enää rajoiteta, ja se voi milloin tahansa kumota komission valtuudet antaa delegoituja säädöksiä tietyn perussäädöksen nojalla. **Täytäntöönpanosäädösten** suhteen (SEUT:n 291 artikla) parlamentin valta on rajallinen eikä sillä ole veto-oikeutta. Päätös siitä, siirretäänkö komissiolle säädösvaltaa ja koskeeko säädösvallan siirto delegoituja säädöksiä vai täytäntöönpanosäädöksiä, on siksi erittäin tärkeä ja parlamentin roolia määrittävä. Tämä päätös lainsäätäjien on tehtävä perussäädöksessä lainsäädäntömenettelyn aikana.

Toimielimet ovat tulkinneet toisistaan poikkeavasti SEUT:n 290 ja 291 artiklaa, mikä on neuvotteluissa johtanut toistuviin ongelmiin päätöksen tekemisessä. Tämän vuoksi puheenjohtajakokous on vuodesta 2012 lähtien seurannut lainsäädäntöneuvotteluissa aikaansaatuja sopimuksia¹, jotta varmistettaisiin SEUT:n 290 ja 291 artiklan noudattaminen sekä parlamentin vastaavien institutionaalisten oikeuksien kunnioittaminen valiokuntien puheenjohtajakokouksen suorittaman säännöllisen arvioinnin perusteella. Delegoituihin säädöksiin liittyvät ongelmat olivat yksi tärkeimmistä asioista, joihin puututtiin vuonna 2016 tehdyssä toimielinten sopimuksessa paremmasta lainsäädännöstä (ks. laatikko 11 luvussa 8).

¹ Ks. puheenjohtajakokouksen 19. huhtikuuta 2012 tekemä päätös. Jos puheenjohtajakokous katsoo, että sopimus ei turvaa parlamentin institutionaalisia oikeuksia, se ei vie säädösehdotusta täysistuntoon äänestykseen, joka vahvistaisi sopimukseen pääsemisen ensimmäisessä käsittelyssä.

8. ÄSKETTÄISET UUDISTUKSET

Viimeisten kahden ja puolen vuoden aikana on tehty uudistuksia, jotka vaikuttavat kolmen toimielimen tapaan toimia yhdessä tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti ja myös parlamentin sisäiseen työskentelyyn.

Toimielinten välinen sopimus paremmasta lainsäädännöstä¹

Toimielinten välinen sopimus paremmasta lainsäädännöstä tuli voimaan 13. huhtikuuta 2016. Se korvasi vuonna 2003 tehdyn toimielinten sopimuksen ja täydensi useita sellaisia aiempia sopimuksia ja julkilausumia, joilla oli pyritty institutionalisoimaan hyviä käytäntöjä ja joille se myös rakentui. Siinä esitetään aloitteita ja menettelyjä lainsäädännön parantamiseksi (ks. laatikko jäljempänä) ja korostetaan yhteisömenetelmän merkitystä ja sellaisia unionin oikeuden yleisiä periaatteita kuin demokraattinen legitimitetti, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate sekä oikeusvarmuus. Siinä edistetään avoimuutta ja korostetaan, että unionin lainsäädännön olisi oltava sellaista, että kansalaiset, viranomaiset ja yritykset kykenevät vaivattomasti ymmärtämään oikeutensa ja velvollisuutensa, ja siinä olisi vältettävä ylisääntelyä ja hallinnollisen rasituksen aiheutumista, ja se olisi voitava panna helposti täytäntöön.

Parlamentille oli tärkeää, että sopimus ei korvaisi vuonna 2010 komission kanssa tehtyä puitesopimusta vaan täydentäisi sitä. Tämän vuoksi julkistettiin parlamentin ja komission lausuma, jossa todettiin, että sopimus ei rajoita vuonna 2010 tehtyä puitesopimusta².

Laatikko 11 – Yhteenveto vuonna 2016 tehdystä parempaa lainsäädäntöä koskevasta toimielinten välisestä sopimuksesta

Parlamentin, neuvoston ja komission välisessä uudessa sopimuksessa käsitellään muun muassa seuraavia asioita:

- **Vuotuinen ja monivuotinen ohjelmasuunnittelu (4–11 kohta):** Parlamentti, neuvosto ja komissio osallistuvat yhdessä vuotuisen ja monivuotiseen ohjelmasuunnitteluun TEU:n 17 artiklan mukaisesti. Toimielimet laativat yhteiset päätelmät toimintapolitiikkojensa päätavoitteista ja prioriteeteista uuden vaalikauden alussa sekä vuotuista toimielinten välistä ohjelmasuunnittelua koskevan yhteisen julistuksen, jossa esitetään ensisijaisina

¹ Paremmasta lainsäädännöstä tehty toimielinten välinen sopimus on osaltaan vaikuttanut parlamentin työjärjestyksen tarkistamiseen, kuten 37 artiklaan toimielinten välistä ohjelmasuunnittelua koskevasta yhteisestä julistuksesta ja ehdotusten peruuttamisesta, 39 artiklan 4 kohtaan neuvoston ja komission kanssa tapahtuvasta näkemysten vaihdosta oikeusperustan pätevyyttä ja asianmukaisuutta koskevasta erimielisyydestä, 46 artiklaan lainsäädäntöehdotusten tekemistä koskevista parlamentin pyynnöistä, 47 a artiklaan lainsäädäntömenettelyjen nopeuttamisesta, 63 artiklaan toimielinten välisestä näkemysten vaihdosta, kun oikeusperustaa aiotaan muuttaa, ja 118 a artiklaan monivuotista ohjelmasuunnittelua koskevista yhteisistä päätelmistä.

² Euroopan parlamentin ja komission lausuma paremmasta lainsäädännöstä 13. huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen hyväksymisen yhteydessä, [EUVL L 124, 13.5.2016, s. 1](#).

käsiteltävät asiat vaikuttamatta kuitenkaan lainsäädäntövallan käyttäjille perussopimuksilla annettuun toimivaltaan. Joulukuussa 2016 parlamentin puhemies sekä neuvoston ja komission puheenjohtajat todellakin allekirjoittivat yhdessä ensimmäisen ohjelmasuunnittelua koskevan yhteisen julistuksen, jossa esitetään poliittisesti merkittävimmät asiat, joita olisi käsiteltävä lainsäädäntöprosessissa ensisijaisina vuonna 2017. Lisäksi sopimuksella pyritään parantamaan peruuttamismenettelyä¹ ja menettelyä, jota sovelletaan parlamentin tai neuvoston SEUT:n 225 tai 241 artiklan nojalla tekemiin ehdotuksiin unionin säädöksiksi².

- **Paremmen lainsäädännön välineet (12–24 kohta):** Sopimuksessa todetaan, että vaikutustenarvioinnit auttavat kolmea toimielintä tekemään tietoon perustuvia päätöksiä mutta ne eivät korvaa poliittisia päätöksiä eivätkä ne saa johtaa perusteettomiin viivästyksiin eivätkä estää lainsäädäntövallan käyttäjiä ehdottamasta muutoksia. Komissio tekee vaikutustenarviointeja kaikista sellaisista lainsäädäntö- ja muista aloitteistaan, delegoiduista säädöksistään ja täytäntöönpanotoimenpiteistään, joilla odotetaan olevan merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia. Vaikutustenarviointien on perustuttava useisiin sopimuksessa määrättyihin perusteisiin. Pääsääntöisesti komission työohjelmaan tai yhteiseen julistukseen sisältyviin aloitteisiin liitetään vaikutustenarviointi. Euroopan parlamentti ja neuvosto tekevät vaikutustenarviointeja esittämistään olennaisista muutoksista, jos ne katsovat sen asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi. Lisäksi sopimuksessa pyritään tehostamaan julkista kuulemistä ja sidosryhmien kuulemistä ja kannustamaan erityisesti pk-yritysten osallistumista kuulemisiin ja parantamaan voimassa olevan lainsäädännön jälkiarviointia.
- **Oikeusperustan valinta (25 kohta):** Sopimuksessa määrätään, että jos oikeusperustaa aiotaan muuttaa siten, että tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen sijasta on noudatettava erityistä lainsäätämisyjärjestystä tai muuta kuin lainsäätämisyjärjestystä, toimielimet vaihtavat asiasta näkemyksiä. Siinä kostetaan, että komissio toimii edelleen kaikilta osin tehtävänsä mukaisesti ja varmistaa, että perussopimuksia ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä noudatetaan.
- **Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset (26–31 kohta sekä liite):** Toimielinten välisissä neuvotteluissa esiintyy usein ongelmia, jotka liittyvät delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten välillä tehtävään valintaan. Siksi delegoituja säädöksiä koskevaa yhteisymmärrysasiakirjaa tarkistettiin ja se liitettiin sopimukseen. Näin vastattiin muun muassa neuvoston esittämään huoleen siitä, miten jäsenvaltioiden asiantuntijoita kuullaan. Neuvoston mukaan tämä helpottaisi tulevia neuvotteluja kyseisestä valinnasta. Tarkistetussa yhteisymmärrysasiakirjassa selvennetään sitä, kuinka kuulemisen tulisi tapahtua, samalla kun varmistetaan, että kaikki tiedot ovat yhdenvertaisesti parlamentin ja neuvoston saatavilla. Lisäksi siinä varmistetaan, että parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on pääsy delegoituja säädöksiä käsitteleviin komission asiantuntijaryhmiin. Sopimuksessa vahvistetaan myös, että on tarpeen käydä neuvotteluja ei-sitovista määrittelyperusteista ja saattaa voimassa oleva lainsäädäntö yhdenmukaiseksi Lissabonin sopimuksella käyttöön otetun oikeudellisen kehyksen kanssa. Avoimuuden lisäämiseksi ja delegoitujen säädösten elinkaaren kaikkien vaiheiden seurattavuuden parantamiseksi perustetaan yhteinen delegoitujen säädösten erityisrekisteri vuoden 2017 loppuun mennessä.

¹ Ks. myös laatikko 3 kohdassa 2.3.

² Ks. myös laatikko 5 kohdassa 3.1.

- **Lainsäädäntöprosessin avoimuus ja koordinointi (32–39 kohta):** Sopimuksessa korostetaan, että lainsäädäntövallan käyttäjinä parlamentti ja neuvosto käyttävät toimivaltaansa tasavertaisesti ja komissio toteuttaa välittäjän tehtävänsä kohtelemalla parlamenttia ja neuvostoa tasa-arvoisesti kunnioittaen täysimääräisesti toimielimille perussopimuksilla annettuja tehtäviä. Sopimuksella pyritään varmistamaan, että toimielimet tiedottavat toisilleen koko menettelyn ajan, sovittavat aikataulunsa paremmin yhteen ja tarvittaessa vauhdittavat lainsäädäntöprosessia huolehtien samalla, että lainsäädäntövallan käyttäjien oikeuksia kunnioitetaan. Yhteydenpitoa koko lainsäädäntöprosessin ajan on tehostettava, ja sopimukseen pääsystä on ilmoitettava yhdessä esimerkiksi yhteisessä lehdistötilaisuudessa. Jotta voidaan lisätä avoimuutta, lainsäädäntöasioiden käsittelytilanteen seuranta varten on määrä perustaa erityinen yhteinen tietokanta.
- **Kansainväliset sopimukset (40 kohta):** Toimielimet sitoutuvat kokoontumaan neuvotellakseen kansainvälisten sopimusten neuvottelemiseen ja tekemiseen liittyvien käytännön yhteistyöjärjestelyjen ja tietojenvaihdon parantamisesta ja huolehtimaan näin muun muassa siitä, että pannaan täytäntöön SEUT:n 218 artiklan 10 kohta, jossa määrätään, että parlamentille tiedotetaan välittömästi ja täysimääräisesti menettelyn kaikissa vaiheissa.
- **Unionin lainsäädännön täytäntöönpano ja soveltaminen (41–45 kohta):** Sopimuksessa kehoitetaan jäsenvaltioita (jotka sinänsä eivät ole sopimuksen osapuolia) tiedottamaan kansalaisille selkeästi toimenpiteistä, joilla unionin lainsäädäntö saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä tai pannaan täytäntöön. Jos jäsenvaltiot päättävät lisätä elementtejä, jotka eivät liity kyseiseen unionin lainsäädäntöön, lisäykset olisi tehtävä tunnistettaviksi täytäntöönpanosäädöksessä tai siihen liittyvässä asiakirjassa. Komissio esittää vuosittain parlamentille ja neuvostolle kertomuksen unionin lainsäädännön soveltamisesta ja viittaa siinä tarvittaessa näihin lisäyksiin¹.
- **Yksinkertaistaminen (46–48 kohta):** Sopimuksessa toimielimet sitoutuvat käyttämään useammin uudelleenlaadintaa, edistämään yhdenmukaistamista ja vastavuoroista tunnustamista, tekemään yhteistyötä lainsäädännön ajantasaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi sekä välttämään ylisääntelyä ja kansalaisille, viranomaisille ja yrityksille, mukaan lukien pk-yritykset, aiheutuvaa hallinnollista raskautta samalla kun varmistetaan, että lainsäädännön tavoitteet saavutetaan. Lisäksi komissio esittää sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan ohjelmansa (REFIT) osana vuosittain raskautta koskevan selvityksen, jossa kerrotaan unionin yksinkertaistamistoimien tuloksista. Komissio laatii mahdollisuuksien mukaan määrällisen arvion sääntelystä aiheutuvan raskautuksen vähentymisestä tai yksittäisten ehdotusten tai säädösten säästöpotentiaalista ja arvioi myös mahdollisuutta vahvistaa REFIT-ohjelmassaan tavoitteet raskautuksen vähentymiselle tietyillä aloilla.
- **Sopimuksen täytäntöönpano ja seuranta (49–50 kohta):** Sopimuksen mukaisesti toimielinten on varmistettava, että niillä on käytössään sopimuksen täytäntöönpanoa varten tarvittavat keinot ja resurssit. Ne seuraavat täytäntöönpanoa yhdessä ja

¹ Lisäksi paremmasta lainsäädännöstä tehdyssä sopimuksessa todetaan, että toimielimet sitoutuvat edelleen täysin 27. lokakuuta 2011 selittävistä asiakirjoista annettuun poliittiseen lausumaan (EUVL C 369, 17.12.2011, s.15), jossa toimielimet esittävät, että silloin kun selittävien asiakirjojen tarve on perusteltu, johdanto-osan kappaleessa todetaan seuraavasti: ”Jäsenvaltiot ovat [...] sitoutuneet [...] liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde.”

säännöllisesti sekä poliittisella tasolla vuosittaisin keskusteluin että teknisellä tasolla toimielinten välisestä koordinoinnista vastaavassa työryhmässä.

Työjärjestyksen yleinen tarkistaminen

Jo vuonna 2012 parlamentti teki työjärjestykseensä huomattavia toimielinten välisiin neuvotteluihin liittyviä muutoksia, joilla lisättiin poliittista vastuuvollisuutta ja laajennettiin oikeutta osallistua toimielinten välisiin neuvotteluihin. Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta (AFCO) perusti vuonna 2014 työryhmän, jonka tehtävänä oli panna alulle parlamentin työjärjestyksen yleinen tarkistaminen, joka valmistuttuaan tuli voimaan 16. tammikuuta 2017. Laajan yleisen tarkistamisen yhteydessä muutettiin myös toimielinten välisiä neuvotteluja koskevia sääntöjä. Tarkoituksena oli muun muassa vahvistaa entisestään parlamentin vastuuvollisuutta lainsäädäntöneuvotteluissa ja näiden neuvottelujen parlamentaarista valvontaa, erityisesti lujittamalla täysistunnon roolia päätettäessä neuvottelujen aloittamisesta ja neuvotteluvaltuuksista. Toimielinten välisiin neuvotteluihin liittyviä työjärjestyksen muutoksia kuvataan tarkemmin luvussa 4. Muita tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen vaikuttavia työjärjestyksen muutoksia kuvataan laatikossa 12.

Laatikko 12 – Esimerkkejä muista tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen vaikuttavista työjärjestyksen muutoksista

Toimielinten välisiin neuvotteluihin liittyviä työjärjestyksen muutoksia kuvataan tarkemmin kohdassa 4.3. Työjärjestyksen tarkistaminen johti myös muihin muutoksiin, joilla on vaikutusta parlamentin työhön tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisissa menettelyissä:

Vähimmäismäärien yhdenmukaistaminen (168 a artikla): Useimmat vähimmäismäärät korvataan jollakin seuraavista kolmesta vähimmäismäärästä sen mukaan, mikä on niitä lähinnä:

- alhainen vähimmäismäärä: kahdeskymmenesosa parlamentin jäsenistä (nykyään 38 jäsentä) tai yksi poliittinen ryhmä
- keskitason vähimmäismäärä: kymmenesosa parlamentin jäsenistä; tämä jäsenmäärä voi koostua yhdestä tai useammasta poliittisesta ryhmästä ja/tai yksittäisistä jäsenistä (nykyään 76 jäsentä)
- korkea vähimmäismäärä: viidesosa parlamentin jäsenistä; tämä jäsenmäärä voi koostua yhdestä tai useammasta poliittisesta ryhmästä ja/tai yksittäisistä jäsenistä (nykyään 151 jäsentä)

Myös valiokuntaäänestystä muutettiin jonkin verran:

- Asianomaisen valiokunnan varsinaisen jäsenen tai varajäsenen on aina allekirjoitettava valiokunnan käsiteltäväksi jätetyt tarkistukset (208 artikla).
- Mietintöä ja nyt myös lausuntoa koskeva kertaäänestys tai lopullinen äänestys on toimitettava valiokunnassa nimenhuutoäänestyksenä (208 artikla).

- Kohta kohdalta -äänestystä ei voida enää toimittaa äänestettäessä kompromissitarkistuksesta (174 artiklan 5 kohta ja 209 artikla).
- Kun valiokunnan täysistunnon käsiteltäväksi jättämään tekstiin on esitetty enemmän kuin 50 tarkistusta ja kohta kohdalta -äänestystä tai erillistä äänestystä koskevaa pyyntöä, puhemies voi pyytää tätä valiokuntaa äänestämään kustakin kyseisestä tarkistuksesta ja pyynnöstä. Jos pyyntöä ei kannata vähintään yksi kolmasosa valiokunnan jäsenistä, siitä ei äänestetä täysistunnossa (175 artikla).

Äänestysjärjestystä parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä selvennetään (59 artikla):

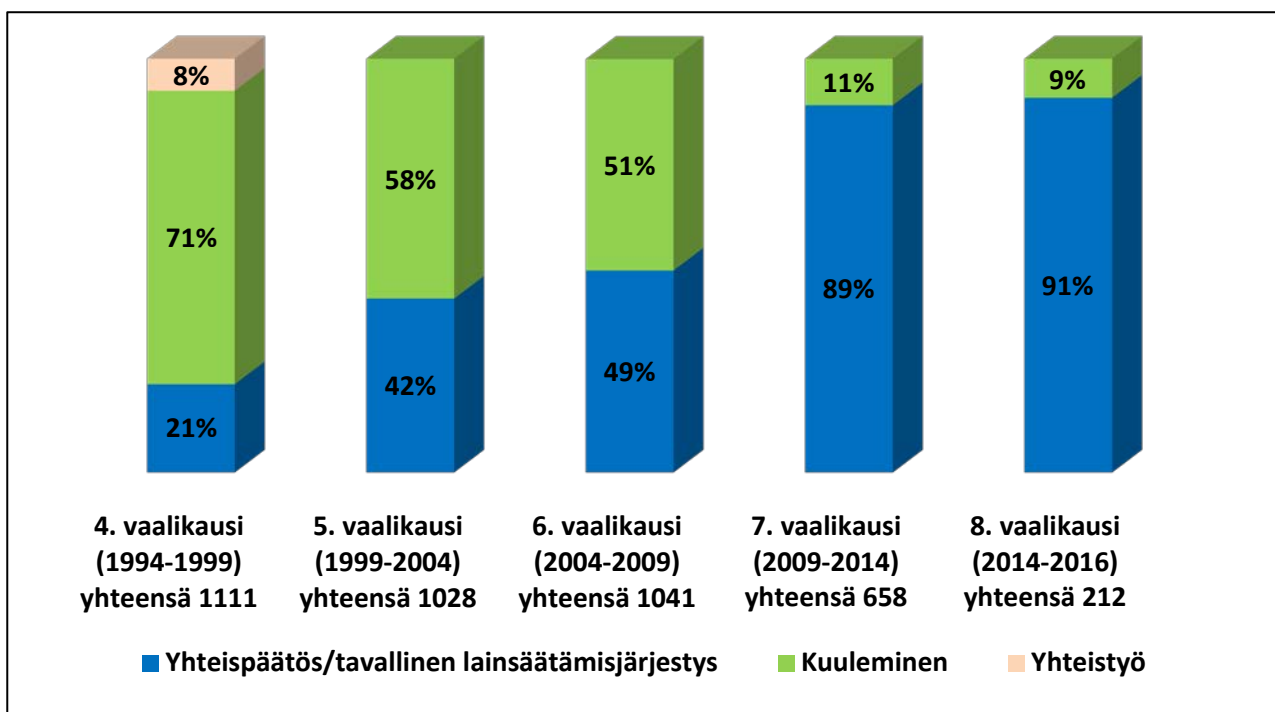
- Ensimmäiseksi **mahdolliset hylkäämisehdotukset**: Parlamentti äänestää ensin ehdotuksesta hylätä esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, mikäli se voidaan ottaa käsiteltäväksi. Jos säädös hylätään, komissiota pyydetään peruuttamaan ehdotuksensa.
- Toiseksi **mahdolliset alustavat sopimukset**: Asiasta vastaavan valiokunnan käsiteltäväksi jättämästä mahdollisesta alustavasta sopimuksesta äänestetään kertaäänestyksenä, jollei täysistunto päättä äänestää sen sijaan tarkistuksista. Jos alustava sopimus hyväksytään kertaäänestyksessä, parlamentin ensimmäinen käsittely päättyy. Jos täysistunto päättää äänestää tarkistuksista, äänestys toimitetaan myöhemmässä istunnossa tarkistusten jättämiselle asetetun uuden määräajan mukaisesti.
- Kolmanneksi **mahdolliset tarkistukset esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi** ja esitys säädökseksi kokonaisuudessaan: Jollei hylkäämisehdotusta ole tai jollei alustavaa sopimusta ole (tai sitä ei ole hyväksytty), äänestetään tarkistuksista esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, minkä jälkeen parlamentti äänestää tarkistetusta esityksestä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi kokonaisuudessaan. Jos säädösesitys hyväksytään, ensimmäinen käsittely päättyy, jollei parlamentti palauta asiaa asiasta vastaavaan valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten.
- Neljänneksi **mahdolliset tarkistukset luonnokseen lainsäädäntöpäätöslauselmaksi**¹: Vuoden 2017 tarkistamisen jälkeen itse luonnoksesta lainsäädäntöpäätöslauselmaksi ei enää äänestetä. Se katsotaan hyväksytyksi.

¹ Mukaan luetaan mahdolliset (tarkistettuun) säädösesitykseen liittyvät menettelyä koskevat pyynnot.

9. TAVALLINEN LAINSÄÄTÄMISJÄRJESTYS LUKUINA

Sen jälkeen kun yhteispäätösmenettely otettiin käyttöön Maastrichtin sopimuksella vuonna 1993, sen suhteellinen merkitys kuulemismenettelyyn nähden on lisääntynyt jokaisella vaalikaudella. Tämä on suurelta osin liittynyt nykyisen nimityksen mukaisen "tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen" soveltamisalan laajentumiseen vuosien mittaan: Amsterdamin ja Nizzan sopimusten myötä asteittain aloitetut muutokset jatkuivat joulukuussa 2009 hyväksytyssä Lissabonin sopimuksessa, joka merkitsi EU:n lainsäädäntökäytäntöjen todellista muutosta ja uuden aikakauden alkua.

Seitsemännellä vaalikaudella tavallista lainsäätämisyjärjestystä sovellettiin Lissabonin sopimuksen voimaantulon johdosta jo lähes 90 prosenttiin komission säädösehdotuksista. Osuus oli suurin piirtein sama kahdeksannen vaalikauden ensimmäisellä puoliskolla. Kuten kuviosta 1 käy ilmi, tämä 90 prosentin osuus kertoo merkittävästä lisäyksestä neljanteen (21 prosenttia), viidenteen (42 prosenttia) ja kuudenteen (49 prosenttia) vaalikauteen verrattuna. Lisäksi on huomattava, että kolmeen aiempaan vaalikauteen verrattuna komission seitsemännellä vaalikaudella antamien säädösehdotusten kokonaismäärä väheni merkittävästi eli noin 40 prosenttia ja oli tuolloin 658 ehdotusta.

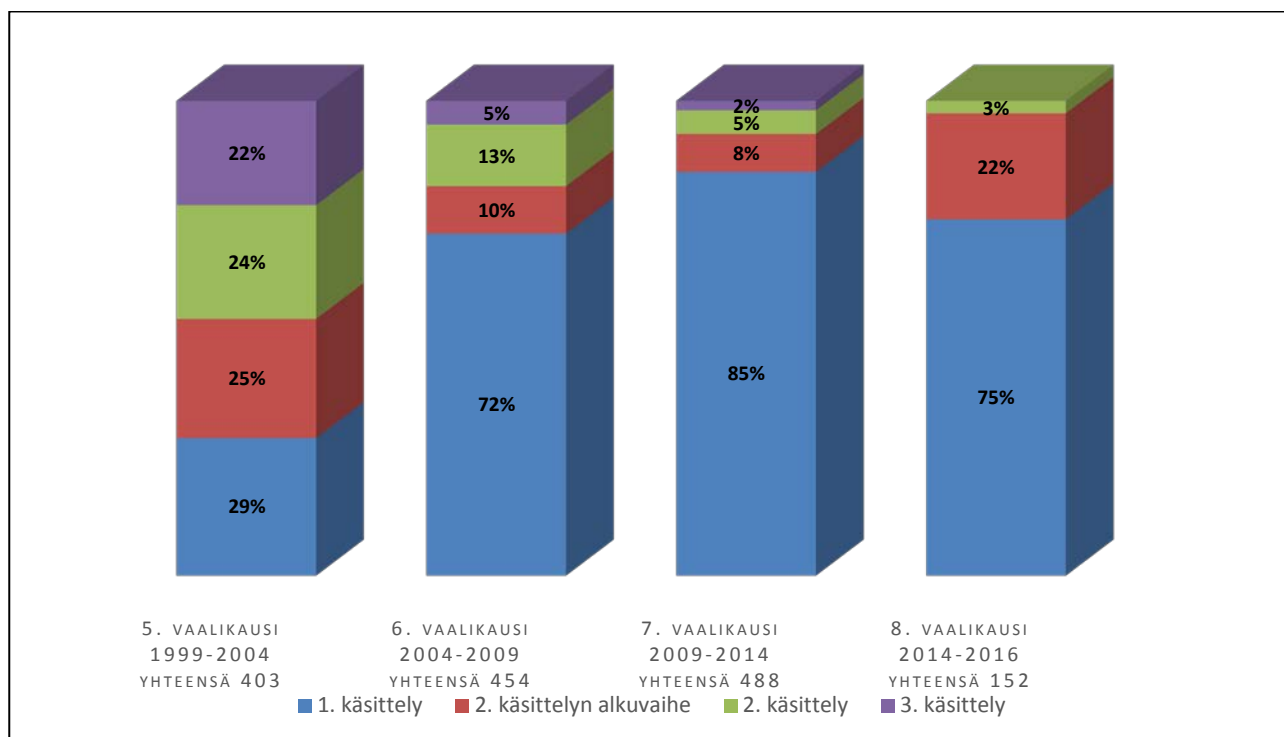
Kuvio 1: Säädösehdotusten jakautuminen yhteistyö- ja kuulemismenettelyjen sekä tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen välillä vaalikausittain¹

Kun otetaan huomioon, että 97 prosentissa yhteispäätösmenettelyn mukaisesti hyväksytyistä säädöksistä päästiin sopimukseen joko ensimmäisessä käsittelyssä tai toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa (edellisen vaalikauden vastaava kokonaisosuus oli 93 prosenttia), kahdeksannen vaalikauden ensimmäinen puolisko vahvasti selvästi

¹ Nämä tilastot perustuvat komission antamien säädösehdotusten päivämääriin.

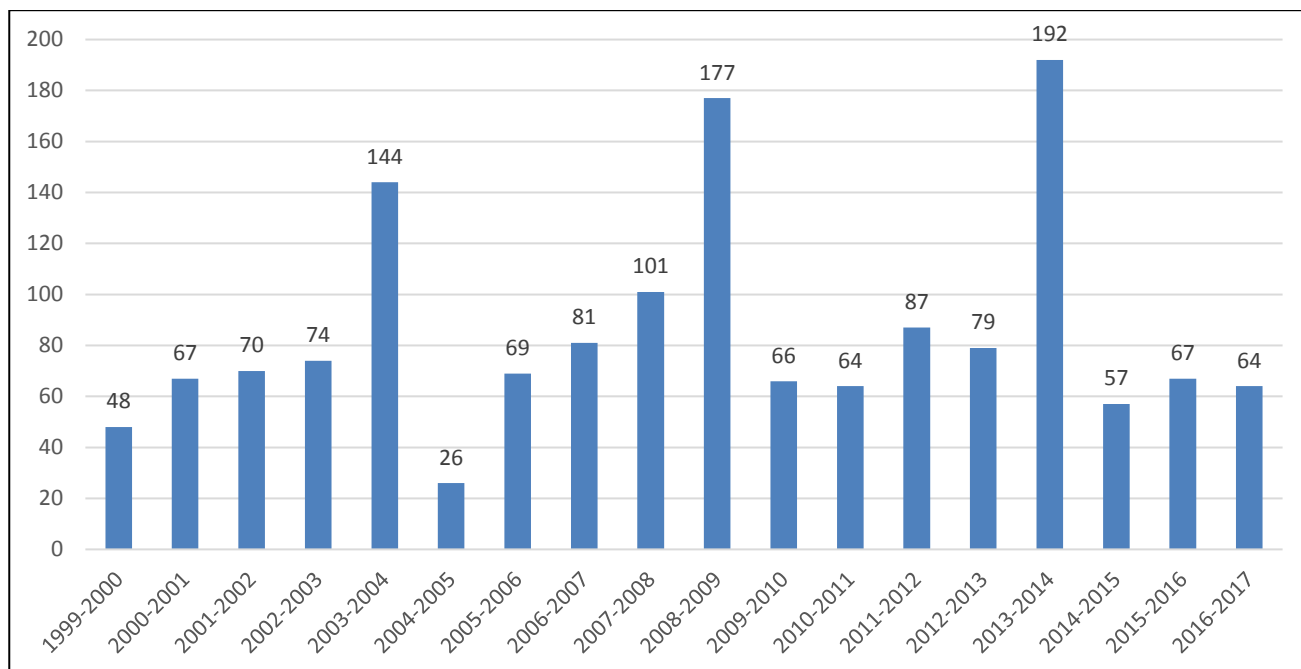
tällaisten sopimusten yleistymisluontonsa (ks. kuvio 2). Yksi kahdeksannen vaalikauden selkeistä ominaispiireistä oli toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa päätökseen saatujen menettelyjen suhteellisen suuri osuus (kahdeksannen vaalikauden puolivälissä 22 prosenttia kaikista hyväksytyistä säädöksistä, kun ensimmäisen käsittelyn vastaava osuus oli 75 prosenttia). Tämä johtuu niiden parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantojen suhteellisen suuresta määrästä, jotka oli "siirretty" seitsemänneltä vaalikaudelta. Yhtä lukuun ottamatta kahdeksannen vaalikauden ensimmäisen puoliskon aikana toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa tai toisessa käsittelyssä hyväksytyt säädökset koskivatkin menettelyjä, joissa parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta oli hyväksytty edellisen vaalikauden lopussa.

Sopimukseen pääsemisen lisääntyminen ensimmäisessä käsittelyssä tai toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa johtaa loogisesti siihen, että toiseen käsittelyyn tai viimeisen mahdollisuuden sopimiseen tarjoavaan sovittelumenettelyyn päätyy vähemmän säädösehdotuksia. Viimeisten kahden ja puolen vuoden aikana (vuoden 2014 puolivälistä vuoden 2016 loppuun) ei ollut yhtään sovittelua, mikä on ensimmäinen kerta sen jälkeen kun yhteispäätösmenettely otettiin käyttöön Maastrichtin sopimuksella (1993). Vain noin kolmessa prosentissa yhteispäätösmenettelyn mukaisesti hyväksytyistä säädösehdotuksista menettely saatiin päätökseen toisessa käsittelyssä.

Kuvio 2: Ensimmäisessä käsittelyssä, toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa, toisessa käsittelyssä ja kolmannessa käsittelyssä päätökseen saatujen tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisten menettelyjen osuudet vaalikausittain vuodesta 1999 lähtien.

Kuviossa 3 esitetään hyväksytyjen säädösehdotusten määrä lainsäädäntövuosittain, ja siitä käy ilmi parlamentin lainsäädäntösykli: määrä nousee aina lähes koko vaalikauden ajan, ja viimeisenä vuonna nousu on erityisen jyrkkä.

Kuvio 3: Lainsäädäntövuoden aikana tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti hyväksytyjen säädösten määrä 1999–2017¹.

Viimeisten kahden ja puolen vuoden aikana (vuoden 2014 puolivälistä vuoden 2016 loppuun) menettelyjen keskimääräinen kesto ei ole muuttunut merkittävästi aiempiin vaalikausiin verrattuna. Ensimmäisessä käsittelyssä päätökseen saatettujen menettelyjen keskimääräinen kesto säilyi suhteellisen muuttumattomana 16 kuukaudessa (edellisenä vaalikautena 17 kuukautta). Seitsemänteen vaalikautteen verrattuna toisessa käsittelyssä päätökseen saatettujen menettelyjen kesto piteni hieman (mikä pidensi myös kaikkien päätökseen saatettujen yhteispäätösmerkittelyjen keskimääräistä kokonaiskestoja). Tämä johtui todennäköisesti siitä, että, kuten edellä jo todettiin, lähes kaikki nämä menettelyt oli ”siirretty” aiemmalta vaalikaudelta, mikä väistämättä johti viivästymiseen, kun asian käsittely siirtyi uudelle parlamentille.

	1999–2004	2004–2009	2009–2014	2014–2016
Ensimmäinen käsittely	11 kuukautta	16 kuukautta	17 kuukautta	16 kuukautta
Toinen käsittely	24 kuukautta	29 kuukautta	32 kuukautta	37 kuukautta
Kolmas käsittely	31 kuukautta	43 kuukautta	29 kuukautta	/
Kokonaiskesto keskimäärin	22 kuukautta	21 kuukautta	19 kuukautta	22 kuukautta

Taulukko 1: Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisen menettelyn keskimääräinen kesto, kun säädös on hyväksytty ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa käsittelyssä, ja kaikkien tällaisten menettelyjen kokonaiskesto keskimäärin.

¹ Vuodet 1999–2009: menettelyt, jotka on saatettu päätökseen ensimmäisen vuoden 1. toukokuuta ja toisen vuoden 30. huhtikuuta välisenä aikana. Vuodet 2009–2014: menettelyt, jotka on saatettu päätökseen ensimmäisen vuoden 14. heinäkuuta ja toisen vuoden 13. heinäkuuta välisenä aikana, paitsi 2013–2014, jolloin kausi päättyi 30. kesäkuuta 2014. Vuodet 2014–2017: menettelyt, jotka on saatettu päätökseen ensimmäisen vuoden 1. heinäkuuta ja toisen vuoden 30. kesäkuuta välisenä aikana.

10. SANASTO

A. Unionin toimielimet

- **Euroopan parlamentti:** ks. kohta 2.1
- **Neuvosto:** ks. kohta 2.2
- **Euroopan komissio:** ks. kohta 2.3
- **Eurooppa-neuvosto:** ks. kohta 2.4
- **Euroopan unionin tuomioistuin (EUT):** ks. kohta 2.4
- **Euroopan keskuspankki (EKP):** ks. kohta 2.4

B. Unionin elimet

- **Alueiden komitea (AK):** ks. kohta 2.4
- **Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK):** ks. kohta 2.4

C. Kansalliset parlamentit

- **Pöytäkirjat N:o 1 ja 2:** ks. kohta 2.4
- **Keltainen kortti:** ks. kohta 2.4
- **Oranssi kortti:** ks. kohta 2.4
- **Perusteltu lausunto:** ks. kohta 2.4

D. Perussopimukset ja menettelyt

- **Lissabonin sopimus, Nizzan sopimus, Amsterdamin sopimus, Maastrichtin sopimus:** ks. luku 1 ja laatikko 1
- **Euroopan unionista tehty sopimus (SEU):** ks. luku 1
- **Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT):** ks. luku 1 ja liite I (tavallista lainsäätämisyjärjestystä koskevat artiklat)
- **Tavallinen lainsäätämisyjärjestys:** ks. mm. luku 1 ja liite I
 - **Ensimmäinen käsittely:** ks. kohdat 3.2 ja 4.3 ja laatikko 10 luvussa 4
 - **Sopimukseen pääseminen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa:** ks. kohdat 3.2.2 ja 4.3.1 ja laatikko 10 luvussa 4
 - **Toinen käsittely:** ks. kohdat 3.3 ja 4.3 ja laatikko 10 luvussa 4
 - **Sovittelu ja kolmas käsittely:** ks. kohdat 3.4 ja 5 ja laatikko 10 luvussa 4
- **Erityinen lainsäätämisyjärjestys:** ks. luku 7
 - **Kuuleminen:** ks. kohta 7.1.1
 - **Hyväksyntä ja suostumus:** ks. kohta 7.1.2
- **Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset:** ks. kohta 7.2

E. Toimielinten elimet, toimijat ja päätöksenteko

Euroopan parlamentti:

Elimet ja toimijat

- **Puheenjohtajakokous:** ks. laatikko 2 kohdassa 2.1
- **Puhemiehistö:** ks. laatikko 2 kohdassa 2.1
- **Valiokuntien puheenjohtajakokous:** ks. laatikko 2 kohdassa 2.1
- **Puheenjohtaja (ja varapuheenjohtajat):** ks. kohta 2.1
- **Koordinaattorit:** ks. kohta 2.1
- **Esittelijä ja varjoesittelijät:** ks. kohta 2.1
- **Valmistelija:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Varjokokoukset:** ks. kohta 3.2.1

Eri valiokuntien osallistuminen tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaiseen menettelyyn

- **Asiasta vastaava valiokunta tai asian käsittelyä johtava valiokunta:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Lausunnon antava valiokunta:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Yhteistyöhön osallistuva valiokunta:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Yhdessä toimivat valiokunnat:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Työjärjestyksen 53 artikla + -menettely:** ks. laatikon 6 alaviite kohdassa 3.2.1

Päätöksenteko

- **Työjärjestys:** ks. kohta 4.3, laatikko 12 luvussa 8, luku 11 ja liite II
- **Menettelysäännöt:** ks. liite III
- **Vähimmäismäärät:** ks. laatikko 12 luvussa 8
- **Yksinomainen toimivalta:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Jaettu toimivalta:** ks. laatikko 6 kohdassa 3.2.1
- **Yksinkertainen enemmistö:** ks. laatikko 8 kohdassa 3.2.1
- **Määräenemmistö:** ks. laatikko 8 kohdassa 3.2.1
- **Suullinen tarkistus:** ks. kohta 3.2.1
- **Nimenhuutoäänestys:** ks. kohta 3.2.1

Neuvosto:

Elimet

- **Neuvoston puheenjohtajavaltio:** ks. kohta 2.2 ja liite IV
- **Coreper I ja II:** ks. kohta 2.2
- **Maatalouden erityiskomitea:** ks. alaviite kohdassa 2.2
- **Antici-ryhmä:** ks. kohdat 2.2 ja 4.4.2

- **Mertens-ryhmä:** ks. kohdat 2.2 ja 4.4.2
- **Työryhmä:** ks. kohdat 2.2 ja 4.4.2

Päätöksenteko

- **Työjärjestys:** ks. kohta 2.2 ja luku 11
- **Yleisnäkemykset:** ks. kohdat 3.2.2 ja 3.4.2
- **Tilannekatsaus:** ks. kohta 3.2.2
- **Yksinkertainen enemmistö:** ks. laatikko 8 kohdassa 3.2.1
- **Määräenemmistö:** ks. laatikko 8 kohdassa 3.2.1
- **A- ja B-kohdat:** ks. kohta 2.2

Komissio

Elimet ja toimijat

- **Komission jäsenten kollegio:** ks. kohdat 2.3 ja 4.4.3
- **Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat:** ks. kohta 2.3
- **Groupe des Relations Interinstitutionnelles (GRI):** ks. kohta 2.3

Päätöksenteko

- **Työjärjestys:** ks. kohta 2.3 ja luku 11
- **Ehdotusten peruuttamiset:** ks. laatikko 3 kohdassa 2.3
- **Vihreät ja valkoiset kirjat:** ks. kohta 2.3

F. Euroopan parlamentin pääsihteeristön yksiköt

- **CODE:** Sovittelu- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö (Euroopan parlamentti, unionin sisäasioiden pääosasto, lainsäädäntötyön koordinointi- ja sovittelumenettelyosasto) tarjoaa tukea sekä koordinoi kaikissa asioissa, jotka liittyvät tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen sekä delegoituihin säädöksiin ja täytäntöönpanosäädöksiin. Se muun muassa avustaa valiokuntien puheenjohtajia ja esittelijöitä toimielinten välisten neuvottelujen aikana. Lisäksi se järjestää kaikki sovittelumenettelyyn liittyvät kokoukset.
- **COORDLEG:** Lainsäädäntötyön koordinoituyksikkö (Euroopan parlamentti, unionin sisäasioiden pääosasto, lainsäädäntötyön koordinointi- ja sovittelumenettelyosasto) järjestää valiokuntien puheenjohtajakokoukset ja avustaa puheenjohtajakokouksen puheenjohtajaa ja valmistelee sen suositukset tulevien istuntojaksojen esityslistoiksi. Se myös käsittelee valiokuntien toimivaltaan ja keskinäiseen yhteistyöhön liittyviä asioita, seuraa komission työohjelmaa, huolehtii valiokuntien toiminnan koordinoinnista (järjestäytymiskokoukset, komission jäsen ehdokkaiden kuulemiset, valiokunta-aloitteiset mietinnöt, kuulemisohjelmat, virkamatkat ja toiminta kansallisten parlamenttien kanssa) sekä

neuvoo valiokuntien sihteeristöjä muun muassa menettelyihin ja organisaatioon liittyvissä asioissa, erityisesti parhaiden käytöjen vaihdon avulla.

- **DLA:** Lainsäädäntöasiakirjojen osasto (Euroopan parlamentti, johdon pääosasto) muodostuu parlamentin juristi-lingvisteistä. Juristi-lingvistien työ kattaa kaikki 24 kieltä. He avustavat parlamentin jäseniä, ryhmiä ja valiokuntien sihteeristöjä lainsäädännön valmistelussa koko lainsäädäntöprosessin ajan ja vastaavat yhdessä neuvoston kanssa tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisesti hyväksyttyjen säädösten oikeudellisesta ja kielellisestä viimeistelystä. Projektiryhmien yhteydessä kukin juristi-lingvisti seuraa tiettyjä säädösehdotuksia ja avustaa menettely- ja suunnitteluasioissa myös lainsäädäntöprosessin myöhemmissä vaiheissa. Lisäksi he toimivat yhteyspisteenä valiokuntien sihteeristöjen ja muiden johdon pääosaston yksiköiden välillä.
- **LS:** Oikeudellisen yksikön tehtävät ovat kaksitahoisia: se neuvoo parlamenttia oikeudellisissa asioissa ja edustaa sitä oikeudenkäynneissä. Neuvonantajan roolissaan oikeudellinen yksikkö avustaa parlamentin poliittisia elimiä (puhemiestä, puhemiehistöä, puheenjohtajakokousta, kvestoreita ja valiokuntia) ja sen pääsihteeristöä lainsäädäntötyön kaikissa vaiheissa. Se antaa riippumattomia oikeudellisia lausuntoja ja tarjoaa jatkuvasti apua valiokunnille. Toisaalta oikeudellisen yksikön jäsenet edustavat parlamenttia unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa, kun parlamentin ja neuvoston yhdessä antama säädös riitautetaan.

11. HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Parlamentti	http://www.europarl.europa.eu/?lg=fi
Työjärjestys	http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=FI&reference=TOC
Tietoa tavallisesta lainsäätämisyjärjestyksestä (myös tilastoja; englanniksi)	http://www.europarl.europa.eu/ordinary-legislative-procedure/en/home.html
Lainsäädäntövahti (tietokanta toimielinten välisestä päätöksenteosta)	http://www.europarl.europa.eu/oel/home/home.do Sivustolla ovat saatavilla esimerkiksi seuraavat tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen liittyvät asiakirjat: <i>Parlamentin ensimmäinen käsittely:</i> • Esittelijän laatima ja asiasta vastaavassa valiokunnassa hyväksytty mietintöluonnos ja lopullinen mietintö (myös muiden valiokuntien laatimat lausunnot) • Valiokunnassa komission ehdotukseen esitetyt tarkistukset • Täysistunnossa esitetyt tarkistukset • Parlamentin hyväksymä ensimmäisen käsittelyn kanta <i>Parlamentin toinen käsittely:</i> • Esittelijän laatima ja asian käsittelyä johtavassa valiokunnassa hyväksytty luonnos suositukseksi ja lopullinen suositus toiseen käsittelyyn • Valiokunnassa neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan esitetyt tarkistukset • Täysistunnossa esitetyt tarkistukset • Parlamentin hyväksymä toisen käsittelyn kanta <i>Sovittelu ja kolmas käsittely:</i> • Sovittelukomitean hyväksymä yhteinen teksti • Parlamentin hyväksymä kolmannen käsittelyn tulos <i>Toimielinten väliset neuvottelut:</i> • Parlamentin neuvotteluvaltuutus • Alustava sopimus
Neuvosto	http://www.consilium.europa.eu/homepage?lang=fi
Työjärjestys	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0937&from=FI
Neuvoston julkinen asiakirjarekisteri	http://www.consilium.europa.eu/fi/documents-publications/public-register/

Komissio	http://ec.europa.eu/index_fi.htm
Työjärjestys	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010D0138&from=FI
Lainsäädännön vaiheet	https://ec.europa.eu/info/law/track-law-making_fi
REFIT-foorumi	https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform_fi
Kuulemiset	http://ec.europa.eu/info/consultations_fi
Vaikutustenarvioinnit ja suunnitellut lainsäädäntöehdotukset	http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/index_fi.htm
Perussopimukset	
Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) konsolidoidut versiot	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:FULL:FI:PDF
Luettelo oikeusperustoista, joihin sovelletaan Lissabonin sopimuksessa määrättyä tavallista lainsäätämisyhteistyötä ¹	http://www.epgencms.europarl.europa.eu/cmsdata/upload/89445f93-5ccc-405a-b0dd-d37f09c4a9e9/List_of_legal_bases.pdf
Toimielinten väliset sopimukset	
Toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä (2016)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016Q0512%2801%29
Puitesopimus Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisistä suhteista (2010)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010Q1120(01)&from=FI
Yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskeva yhteinen julistus (2007)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007C0630(01)&from=FI
Muita tiedonhakuvälineitä	
EUR-Lex	http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=fi
EU:n julkaisutoimisto	https://publications.europa.eu/fi/home

¹ Ote Lissabonin sopimusta käsitelleestä mietinnöstä A6-0013/2008 (2007/2286(INI)).

LIITTEET

LIITE I – Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artikla

1. Jos perussopimuksissa viitataan tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen säädöksen antamisen yhteydessä, noudatetaan seuraavaa menettelyä.
2. Komissio antaa ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Ensimmäinen käsittely

3. Euroopan parlamentti vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa ja ilmoittaa sen neuvostolle.
4. Jos neuvosto hyväksyy Euroopan parlamentin kannan, säädös annetaan sellaisena kuin se on vahvistettu Euroopan parlamentin kannassa.
5. Jos neuvosto ei hyväksy Euroopan parlamentin kantaa, se vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa ja ilmoittaa sen Euroopan parlamentille.
6. Neuvosto antaa Euroopan parlamentille perusteellisen selvityksen niistä perusteista, jotka ovat johtaneet neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan vahvistamiseen. Komissio antaa Euroopan parlamentille perusteellisen selvityksen omasta kannastaan.

Toinen käsittely

7. Jos Euroopan parlamentti kolmen kuukauden kuluessa edellä tarkoitettua ilmoituksesta:
 - a) hyväksyy neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan tai ei ole ilmoittanut kantaansa, säädös katsotaan annetuksi neuvoston kannassa vahvistetussa muodossa;
 - b) hylkää jäsentensä enemmistöllä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan, katsotaan, ettei säädöstä ole annettu;
 - c) ehdottaa jäsentensä enemmistöllä tarkistuksia neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan, tämä tarkistettu teksti toimitetaan neuvostolle sekä komissiolle, joka antaa lausunnon näistä tarkistuksista.
8. Jos neuvosto, joka tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä, kolmen kuukauden kuluessa Euroopan parlamentin tekemien tarkistusten vastaanottamisesta:
 - a) hyväksyy kaikki Euroopan parlamentin tekemät tarkistukset, säädös katsotaan annetuksi;
 - b) ei hyväksy kaikkia tarkistuksia, neuvoston puheenjohtaja kutsuu yhteisymmärryksessä Euroopan parlamentin puhemiehen kanssa kuuden viikon kuluessa koolle sovittelukomitean.
9. Niistä tarkistuksista, joista komissio on antanut kielteisen lausunnon, neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

Sovittelu

10. Sovittelukomiteassa kokoontuvat neuvoston jäsenet tai heidän edustajansa sekä yhtä monta Euroopan parlamenttia edustavaa jäsentä; komitean tehtävänä on neuvoston jäsenten tai heidän edustajiensa määräenemmistöllä sekä Euroopan parlamenttia edustavien jäsenten enemmistöllä päästä sopimukseen yhteisestä tekstistä Euroopan parlamentin ja neuvoston toisessa käsittelyssä vahvistamien kantojen pohjalta kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle.

11. Komissio osallistuu sovittelukomitean työskentelyyn ja tekee tarpeelliset aloitteet edistääkseen Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen lähenemistä.

12. Jollei sovittelukomitea hyväksy yhteistä tekstiä kuuden viikon kuluessa siitä, kun se on kutsuttu koolle, katsotaan, ettei säädöstä ole annettu.

Kolmas käsittely

13. Jos sovittelukomitea hyväksyy yhteisen tekstin mainitussa määräajassa, Euroopan parlamentti ratkaisee annettujen äänten enemmistöllä ja neuvosto määräenemmistöllä kumpikin kuuden viikon kuluessa tuosta hyväksymisestä, annetaanko säädös yhteisen tekstin mukaisena. Jollei näin tehdä, katsotaan, ettei säädöstä ole annettu.

14. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tässä artiklassa määrättyä kolmen kuukauden määräaikaa pidennetään enintään yhdellä kuukaudella ja kuuden viikon määräaikaa enintään kahdella viikolla.

Erityismääräykset

15. Kun lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös perussopimuksissa määrätyissä tapauksissa käsitellään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen jäsenvaltioiden ryhmän aloitteesta, Euroopan keskuspankin suosituksesta taikka unionin tuomioistuimen pyynnöstä, ei 2 kohtaa, 6 kohdan toista virkettä ja 9 kohtaa sovelleta.

Näissä tapauksissa Euroopan parlamentti ja neuvosto toimittavat komissiolle säädösehdotuksen sekä ensimmäisen ja toisen käsittelyn kantansa. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi pyytää milloin tahansa menettelyn aikana komissiolta lausuntoa, jonka komissio voi myös antaa omasta aloitteestaan. Komissio voi myös tarpeellisiksi katsomissaan tapauksissa osallistua sovittelukomitean työskentelyyn 11 kohdan mukaisesti.

LIITE III – Tavalliseen lainsäätämisyjärjestykseen sovellettavat työjärjestyksen määräykset

Jakso 1 – Ensimmäinen käsittely	
59 artikla	(äänestys parlamentissa)
59 a artikla	(valiokuntaan palauttaminen)
63 a artikla	(sopimus)
Jakso 2 – Toinen käsittely	
64 artikla	(neuvoston kanta)
65 artikla	(määräajat)
66 artikla	(valiokunta)
67 artikla	(täysistunto)
67 a artikla	(äänestys)
69 artikla	(käsiteltäväksi ottaminen)
69 a artikla	(sopimus)
Jakso 3 – Toimielinten väliset neuvottelut	
69 b artikla	(yleistä)
69 c artikla	(parlamentin ensimmäinen käsittely)
69 d artikla	(toisen käsittelyn varhainen vaihe)
69 e artikla	(toinen käsittely)
69 f artikla	(neuvottelujen käyminen)
Jakso 4 – Sovittelu ja kolmas käsittely	
69 g artikla	(määräajat)
70 artikla	(sovittelukomitean koollekutsuminen)
71 artikla	(valtuuskunta)
72 artikla	(yhteinen teksti)

59 artikla: Äänestys parlamentissa – ensimmäinen käsittely

1. Parlamentti voi hyväksyä esityksen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, esittää siihen tarkistuksia tai hylätä sen.

2. Parlamentti äänestää ensin asiasta vastaavan valiokunnan, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä kirjallisena jättämästä ehdotuksesta hylätä välittömästi esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi.

Jos hylkäämisehdotus hyväksytään, puhemies pyytää toimielintä, jolta esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on lähtöisin, peruuttamaan sen.

Jos toimielin, jolta esitys on lähtöisin, peruuttaa esityksensä, puhemies julistaa menettelyn päättyneeksi.

Jos toimielin, jolta esitys on lähtöisin, ei peruuta esitystään lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi, puhemies ilmoittaa, että parlamentin ensimmäinen käsittely päätetään, jollei parlamentti asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan tai esittelijän, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä ehdotuksesta päättää palauttaa asiaa asiasta vastaavaan valiokuntaan uudelleentarkastelua varten.

Jos hylkäämisehdotusta ei hyväksytä, parlamentti menettelee 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti.

3. Asiasta vastaavan valiokunnan 69 f artiklan 4 kohdan mukaisesti käsiteltäväksi jättämästä mahdollisesta alustavasta sopimuksesta äänestetään ensin kertaäänestyksenä, jollei parlamentti poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä pyynnöstä päättää äänestää sen sijaan tarkistuksista 4 kohdan mukaisesti. Tällöin parlamentti päättää myös, äänestetäänkö tarkistuksista välittömästi. Jos ei, parlamentti asettaa uuden määräajan tarkistusten jättämiselle, ja niistä äänestetään myöhemmässä istunnossa.

Jos alustava sopimus hyväksytään kyseisessä kertaäänestyksessä, puhemies ilmoittaa parlamentin ensimmäisen käsittelyn päättyneen.

Jos alustava sopimus ei saa annettujen äänten enemmistöä kyseisessä kertaäänestyksessä, puhemies asettaa uuden määräajan tarkistusten jättämiselle esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi. Näistä tarkistuksista äänestetään myöhemmässä istunnossa, jotta parlamentti voi päättää ensimmäisen käsittelynsä.

4. Jollei hylkäämisehdotusta ole hyväksytty 2 kohdan mukaisesti tai jollei alustavaa sopimusta ole hyväksytty 3 kohdan mukaisesti, sen jälkeen äänestetään tarkistuksista

esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi sekä tarvittaessa alustavan sopimuksen yksittäisistä osista, jos on esitetty kohta kohdalta -äänestystä tai erillistä äänestystä koskevia pyyntöjä tai jätetty kilpailevia tarkistuksia.

Ennen kuin parlamentti äänestää tarkistuksista, puhemies voi pyytää komissiota ilmaisemaan kantansa ja neuvostoa esittämään näkemyksensä.

Kun parlamentti on äänestänyt tarkistuksista, se äänestää mahdollisesti tarkistetusta esityksestä lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi kokonaisuudessaan.

Jos mahdollisesti tarkistettu esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi hyväksytään kokonaisuudessaan, puhemies ilmoittaa ensimmäisen käsittelyn päättyneen, jollei parlamentti asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan tai esittelijän, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä ehdotuksesta pääätä palauttaa asiaa asiasta vastaavaan valiokuntaan toimielinten välisiä neuvotteluja varten 59 a ja 69 f artiklan mukaisesti.

Jos mahdollisesti tarkistettu esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi ei saa kokonaisuudessaan annettujen äänten enemmistöä, puhemies ilmoittaa ensimmäisen käsittelyn päättyneen, jollei parlamentti asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan tai esittelijän, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä ehdotuksesta pääätä palauttaa asiaa asiasta vastaavaan valiokuntaan uudelleentarkastelua varten.

5. Kun on toimitettu äänestykset 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti ja sen jälkeen äänestykset tarkistuksista luonnokseen lainsäädäntöpäätöslauselmaksi, joka sisältää mahdolliset menettelyä koskevat pyynnöt, lainsäädäntöpäätöslauselma katsotaan hyväksytyksi. Lainsäädäntöpäätöslauselmaa muutetaan tarvittaessa 193 artiklan 2 kohdan nojalla 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti toimitettujen äänestysten tulosten perusteella.

Puhemies toimittaa lainsäädäntöpäätöslauselman ja parlamentin kannan tekstin neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ryhmälle, unionin tuomioistuimelle tai Euroopan keskuspankille, jos esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on lähtöisin niiltä.

59 a artikla: Asiasta vastaavaan valiokuntaan palauttaminen

Jos asia palautetaan 59 artiklan mukaisesti asiasta vastaavaan valiokuntaan uudelleentarkastelua tai 69 f artiklan mukaisia toimielinten välisiä neuvotteluja varten, asiasta vastaava valiokunta antaa parlamentille suullisen tai kirjallisen selvityksen asiasta neljän kuukauden määräajassa. Puheenjohtajakokous voi pidentää tätä määräaika.

Kun asia on palautettu valiokuntaan, asian käsittelyä johtavan valiokunnan on, ennen kuin se päättää noudatettavasta menettelystä, annettava yhteistyöhön osallistuvan valiokunnan määrittää 54 artiklan mukaisesti, mitä tehdään tarkistuksille, jotka kuuluvat sen yksinomaiseen toimivaltaan, ja etenkin valita tarkistukset, jotka jätetään uudestaan täysistunnon käsiteltäviksi.

Mikään ei estä parlamenttia päättämästä pitää tarvittaessa loppukeskustelua, kun asiasta vastaava valiokunta, johon asia on palautettu, on antanut mietintönsä.

63 a artikla: Sopimukseen pääseminen ensimmäisessä käsittelyssä

Jos neuvosto on ilmoittanut parlamentille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksyneensä parlamentin kannan, puhemies ilmoittaa parlamentissa, sen jälkeen kun teksti on viimeistelty 193 artiklan mukaisesti, että lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävä säädös on hyväksytty sellaisena kuin se on vahvistettu parlamentin kannassa.

64 artikla: Neuvoston kannan ilmoittaminen

1. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklassa tarkoitettu neuvoston kannan ilmoittaminen toteutuu, kun puhemies antaa neuvoston kannan tiedoksi täysistunnossa. Puhemies antaa ilmoituksen sen jälkeen, kun hän on saanut Euroopan unionin virallisille kielille asianmukaisesti käännetyt asiakirjat, joissa ilmaistaan neuvoston kanta, kaikki lausumat, jotka on merkitty neuvoston sen istunnon pöytäkirjaan, jossa sen kanta vahvistettiin, perusteet, jotka ovat johtaneet neuvoston kannan vahvistamiseen, sekä komission kannan. Puhemies antaa ilmoituksen kyseisten asiakirjojen vastaanottoa seuraavan istuntojakson aikana.

Ennen ilmoituksen antamista puhemies varmistaa yhdessä asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan tai esittelijän tai molempien heistä kanssa, että hänen vastaanottamansa asiakirja todella on neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta ja että kyseeseen ei tule yksikään 63 artiklassa tarkoitetuista tilanteista. Muussa tapauksessa puhemies ratkaisee asian yhdessä asiasta vastaavan valiokunnan sekä mahdollisuuksien mukaan yhteisymmärryksessä neuvoston kanssa.

2. Neuvoston kanta katsotaan lähetetyksi ilman eri toimenpiteitä asiasta ensimmäisessä käsittelyssä vastanneeseen valiokuntaan päivänä, jona siitä ilmoitettiin parlamentissa.

3. Luettelo näistä ilmoituksista sekä asiasta vastaavan valiokunnan nimi julkaistaan istunnon pöytäkirjassa.

65 artikla: Määräaikojen pidentäminen

1. Puhemies pidentää toiseen käsittelyyn varattuja määräaikoja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 14 kohdan mukaisesti asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan pyynnöstä.
2. Puhemies ilmoittaa parlamentille parlamentin tai neuvoston aloitteesta tehdyistä, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 14 kohdan mukaisista määräaikojen pidennyksistä.

66 artikla: Menettely asiasta vastaavassa valiokunnassa

1. Neuvoston kanta otetaan ensisijaisena kohtana sen ilmoittamista seuraavan asiasta vastaavan valiokunnan ensimmäisen kokouksen esityslistalle. Neuvosto voidaan kutsua esittelemään kantansa.
2. Jollei asiasta vastaava valiokunta toisin päättä, toisen käsittelyn esittelijä on sama kuin ensimmäisen käsittelyn esittelijä.
3. Neuvoston kantaan jätettyjen tarkistusten ottamista käsiteltäväksi koskevia 69 artiklan 2 ja 3 kohdan määräyksiä sovelletaan asiasta vastaavan valiokunnan käsittelyyn; ainoastaan kyseisen valiokunnan jäsenet tai pysyvät varajäsenet saavat jättää käsiteltäväksi hylkäämisehdotuksia tai tarkistuksia. Valiokunta tekee päätöksensä annettujen äänten enemmistöllä.
4. Asiasta vastaava valiokunta antaa suosituksen toiseen käsittelyyn ja esittää siinä neuvoston vahvistaman kannan hyväksymistä, tarkistamista tai hylkäämistä. Suositus sisältää ehdotetun päätöksen lyhyet perustelut.
5. Toisessa käsittelyssä ei sovelleta 49, 50, 53 eikä 188 artiklaa.

67 artikla: Antaminen parlamentin käsiteltäväksi

Neuvoston kanta sekä asiasta vastaavan valiokunnan mahdollinen suositus toiseen käsittelyyn otetaan ilman eri toimenpiteitä sen istuntojakson esityslistaluonnokseen, jonka keskiviikko on ennen ja lähimpänä kolmen kuukauden tai, jos määräaika on pidennetty 65 artiklan mukaisesti, neljän kuukauden ajanjakson päättymistä, jollei asiaa ole jo käsitelty aiemman istuntojakson aikana.

67 a artikla: Äänestys parlamentissa – toinen käsittely

1. Parlamentti äänestää ensin asiasta vastaavan valiokunnan, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä kirjallisena jättämästä mahdollisesta ehdotuksesta hylätä välittömästi neuvoston kanta. Hylkäämisehdotuksen hyväksymiseen tarvitaan parlamentin jäsenten äänten enemmistö.

Jos hylkäämisehdotus hyväksytään ja neuvoston kanta sen seurauksena hylätään, puhemies ilmoittaa parlamentissa lainsäädäntömenettelyn päättyneen.

Jos hylkäämisehdotusta ei hyväksytä, parlamentti menettelee 2–5 kohdan mukaisesti.

2. Asiasta vastaavan valiokunnan 69 f artiklan 4 kohdan mukaisesti käsiteltäväksi jättämästä mahdollisesta alustavasta sopimuksesta äänestetään ensin ja vain kerran, jollei parlamentti poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä pyynnöstä päättää äänestää tarkistuksista välittömästi 3 kohdan mukaisesti.

Jos alustava sopimus saa parlamentin jäsenten äänten enemmistön kertaäänestyksessä, puhemies ilmoittaa parlamentin toisen käsittelyn päättyneen.

Jos alustava sopimus ei saa parlamentin jäsenten äänten enemmistöä kertaäänestyksessä, parlamentti menettelee 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti.

3. Jollei hylkäämisehdotusta ole hyväksytty 1 kohdan mukaisesti tai jollei alustavaa sopimusta ole hyväksytty 2 kohdan mukaisesti, sen jälkeen äänestetään mahdollisista tarkistuksista neuvoston kantaan sekä asiasta vastaavan valiokunnan 69 f artiklan 4 kohdan mukaisesti jättämistä alustavaan sopimukseen sisältyvistä tarkistuksista. Neuvoston kantaan jätettyjen tarkistusten hyväksymiseen tarvitaan parlamentin jäsenten äänten enemmistö.

Ennen tarkistuksista toimitettavaa äänestystä puhemies voi pyytää komissiota ilmaisemaan kantansa ja neuvostoa esittämään näkemyksensä.

4. Vaikka parlamentti ei hyväksyisi 1 kohdan mukaista ehdotusta neuvoston kannan hylkäämiseksi, parlamentti voi asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajan tai esittelijän, poliittisen ryhmän tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittavan määrän jäseniä ehdotuksesta 2 tai 3 kohdan mukaisista tarkistuksista äänestettyään käsitellä uutta hylkäämisehdotusta. Tällaisen ehdotuksen hyväksymiseen tarvitaan parlamentin jäsenten äänten enemmistö.

Jos neuvoston kanta hylätään, puhemies ilmoittaa parlamentissa lainsäädäntömenettelyn päättyneen.

5. Kun on toimitettu äänestykset 1–4 kohdan mukaisesti ja sen jälkeen äänestykset menettelyä koskevista tarkistuksista luonnokseen lainsäädäntöpäätöslauselmaksi, puhemies ilmoittaa parlamentin toisen käsittelyn päättyneen, ja lainsäädäntöpäätöslauselma katsotaan hyväksytyksi. Lainsäädäntöpäätöslauselmaa muutetaan tarvittaessa 193 artiklan 2 kohdan mukaisesti 1–4 kohdan mukaisesti toimitettujen äänestysten tulosten tai 69 a artiklan soveltamisen perusteella.

Puhemies toimittaa lainsäädäntöpäätöslauselman ja mahdollisen parlamentin kannan tekstin neuvostolle ja komissiolle.

Jos ei ole tehty ehdotusta neuvoston kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi, se katsotaan hyväksytyksi.

69 artikla: Neuvoston kantaan esitettävien tarkistusten ottaminen käsiteltäväksi

1. Asiasta vastaava valiokunta, poliittinen ryhmä tai vähintään alhaisen vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittava määrä jäseniä voi jättää täysistunnon käsiteltäväksi tarkistuksia neuvoston kantaan.

2. Tarkistus neuvoston kantaan otetaan käsiteltäväksi ainoastaan, jos se on 169 ja 170 artiklan määräysten mukainen ja jos sillä

(a) pyritään joko kokonaan tai osittain palauttamaan parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä hyväksymä kanta, tai

(b) pyritään yhteisymmärrykseen neuvoston ja parlamentin välillä, tai

(c) pyritään tarkistamaan neuvoston kannan osaa, joka ei sisältynyt ensimmäisessä käsittelyssä esitettyyn ehdotukseen tai joka eroaa siitä sisällöltään, tai

(d) pyritään ottamaan huomioon parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan vahvistamisen jälkeen ilmennyt uusi seikka tai oikeudellinen tilanne.

Puhemiehen päätös siitä, otetaanko tarkistus käsiteltäväksi, on lopullinen.

3. Jos uudet vaalit on pidetty ensimmäisen käsittelyn jälkeen eikä 63 artiklaan ole vedottu, puhemies voi olla soveltamatta 2 kohdassa määrättyjä, käsiteltäväksi ottamista koskevia rajoituksia.

69 a artikla: Sopimukseen pääseminen toisessa käsittelyssä

Jos 67 a ja 69 artiklan mukaista ehdotusta neuvoston kannan hylkäämiseksi tai kyseistä kantaa koskevia tarkistuksia ei ole jätetty käsiteltäväksi tarkistusten tai hylkäämisehdotusten käsiteltäväksi jättämiselle ja niistä äänestämiseksi asetetussa määräajassa, puhemies ilmoittaa parlamentissa, että ehdotettu säädös on lopullisesti hyväksytty.

69 b artikla: Yleiset määräykset

Neuvottelut muiden toimielinten kanssa sopimukseen pääsemiseksi lainsäädäntömenettelyn kuluessa voidaan aloittaa vain, jos asiasta on tehty päätös 69 c–69 e artiklan mukaisesti tai jos parlamentti on palauttanut asian valiokuntakäsittelyyn toimielinten välisiä neuvotteluja varten. Tällaisissa neuvotteluissa noudatetaan puheenjohtajakokouksen vahvistamia menettelysääntöjä⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen yhteydessä käytävien neuvottelujen menettelysäännöt.

69 c artikla: Neuvottelut ennen parlamentin ensimmäistä käsittelyä

1. Kun valiokunta on hyväksynyt lainsäädäntömietinnön 49 artiklan mukaisesti, se voi jäsentensä enemmistöllä tehdä päätöksen neuvottelujen aloittamisesta kyseisen mietinnön pohjalta.

2. Neuvottelujen aloittamista koskevista päätöksistä ilmoitetaan niiden hyväksymistä valiokunnassa seuraavan istuntojakson alussa. Vähintään keskitason vähimmäismäärän saavuttamiseksi tarvittava määrä jäseniä tai yksi tai useampi poliittinen ryhmä, voivat neuvottelujen aloittamisesta tehtyä valiokunnan päätöstä koskevan ilmoituksen antamista seuraavan päivän päättymiseen mennessä esittää kirjallisen pyynnön siitä, että päätöksestä äänestetään. Parlamentti toimittaa tämän äänestyksen saman istuntojakson aikana.

Jos tällaista pyyntöä ei vastaanoteta ensimmäisessä alakohdassa vahvistetun määräajan päättymiseen mennessä, puhemies ilmoittaa asiasta parlamentille. Jos pyyntö esitetään, puhemies voi antaa puheenvuoron yhdelle valiokunnan päätöstä aloittaa neuvottelut kannattavalle ja yhdelle tätä päätöstä vastustavalle puhujalle juuri ennen äänestystä. Kumpikin puhuja voi käyttää enintään kahden minuutin pituisen puheenvuoron.

3. Jos parlamentti hylkää valiokunnan päätöksen neuvottelujen aloittamisesta, esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi ja asiasta vastaavan valiokunnan mietintö otetaan seuraavan istuntojakson esityslistalle ja puhemies asettaa määräajan tarkistusten jättämiselle. Sovelletaan 59 artiklan 4 kohdan määräyksiä.

4. Neuvottelut voidaan aloittaa koska tahansa sen jälkeen, kun 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistettu määräaika on päättynyt eikä pyyntöä toimittaa äänestys parlamentissa neuvottelujen aloittamista koskevasta pyynnöstä ole esitetty. Jos tällainen pyyntö on esitetty, neuvottelut voidaan aloittaa koska tahansa sen jälkeen, kun valiokunnan päätös neuvottelujen aloittamisesta on hyväksytty parlamentissa.

69 d artikla: Neuvottelut ennen neuvoston ensimmäistä käsittelyä

Jos parlamentti on vahvistanut ensimmäisen käsittelyn kantansa, tämä kanta katsotaan valtuutukseksi muiden toimielinten kanssa käytäviä neuvotteluja varten. Asiasta vastaava valiokunta voi jäsentensä enemmistöllä tehdä päätöksen neuvottelujen aloittamisesta koska tahansa sen jälkeen. Tällaisista päätöksistä ilmoitetaan parlamentissa valiokuntaäänestystä seuraavan istuntojakson aikana, ja pöytäkirjaan sisällytetään viittaus niihin.

69 e artikla: Neuvottelut ennen parlamentin toista käsittelyä

Jos neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta on lähetetty asiasta vastaavan valiokunnan käsiteltäväksi, parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta katsotaan valtuutukseksi muiden toimielinten kanssa käytäviä neuvotteluja varten, jollei 69 artiklasta muuta johdu. Asiasta vastaava valiokunta voi tehdä päätöksen neuvottelujen aloittamisesta koska tahansa sen jälkeen.

Jos neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää osia, jotka eivät sisälly esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi tai parlamentin ensimmäisen käsittelyn kantaan, valiokunta voi antaa neuvotteluryhmälle ohjeita esimerkiksi tarkistuksina neuvoston kantaan.

69 f artikla: Neuvottelujen käyminen

1. Parlamentin neuvotteluryhmää johtaa esittelijä, ja sen puheenjohtajana toimii asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja tai puheenjohtajan nimeämä varapuheenjohtaja. Siihen kuuluvat ainakin varjoesittelijät kustakin poliittisesta ryhmästä, joka haluaa osallistua neuvotteluihin.

2. Kaikki asiakirjat, joista on määrä keskustella kokouksessa neuvoston ja komission kanssa (trilogi), toimitetaan neuvotteluryhmälle vähintään 48 tuntia tai kiireellisissä tapauksissa vähintään 24 tuntia ennen kyseistä trilogia.

3. Kunkin trilogin jälkeen neuvotteluryhmän puheenjohtaja ja esittelijä tekevät siitä selkoa neuvotteluryhmän puolesta asiasta vastaavan valiokunnan seuraavassa kokouksessa.

Jos valiokunnan kokousta ei ole mahdollista kutsua koolle ajoissa, neuvotteluryhmän puheenjohtaja ja esittelijä tekevät siitä selkoa neuvotteluryhmän puolesta valiokunnan koordinaattoreiden kokouksessa.

4. Jos neuvotteluissa päästään alustavaan sopimukseen, asiasta vastaavalle valiokunnalle ilmoitetaan asiasta viipymättä. Asiakirjat, jotka ilmentävät ratkaisevan trilogin tulosta, saatetaan asiasta vastaavan valiokunnan saataville ja julkaistaan. Alustava sopimus lähetetään asiasta vastaavalle valiokunnalle, joka tekee päätöksensä siitä, hyväksytäänkö se, kertaäänestyksessä annettujen äänten enemmistöllä. Jos alustava sopimus hyväksytään, se jätetään parlamentin käsiteltäväksi siten, että siihen on selvästi merkitty esitykseen lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi tehdyt muutokset.

5. Jos 54 ja 55 artiklassa tarkoitetut asianomaiset valiokunnat eivät pääse yhteisymmärrykseen, valiokuntien puheenjohtajakokouksen puheenjohtaja vahvistaa neuvottelujen aloittamista ja käymistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt kyseisissä artikloissa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

69 g artikla: Määräaikojen pidentäminen

1. Puhemies pidentää kolmanteen käsittelyyn varattuja määräaikoja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 14 kohdan mukaisesti parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunnan pyynnöstä.
2. Puhemies ilmoittaa parlamentille parlamentin tai neuvoston aloitteesta tehdyistä, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 14 kohdan mukaisista määräaikojen pidennyksistä.

70 artikla: Sovittelukomitean koollekutsuminen

Jos neuvosto ilmoittaa parlamentille, että se ei voi hyväksyä kaikkia parlamentin ehdottamia tarkistuksia neuvoston kantaan, puhemies sopii neuvoston kanssa sovittelukomitean ensimmäisen kokouksen ajankohdasta ja paikasta. Sovittelukomitealle asetettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 10 kohdan mukainen kuuden viikon tai pidennettynä kahdeksan viikon määräaika alkaa päivästä, jona komitea kokoontuu ensimmäisen kerran.

71 artikla: Sovittelukomiteavaltuuskunta

1. Parlamentin valtuuskunnan jäsenten määrä sovittelukomiteassa on yhtä suuri kuin neuvoston valtuuskunnan jäsenten määrä.
2. Valtuuskunnan poliittinen kokoonpano vastaa parlamentin jakaantumista poliittisiin ryhmiin. Puheenjohtajakokous määrittää parlamentin valtuuskunnan jäseninä toimivien kunkin poliittisen ryhmän edustajien tarkan lukumäärän.
3. Poliittiset ryhmät nimittävät valtuuskunnan jäsenet jokaiseen sovittelutapaukseen mieluiten asiasta vastaavasta valiokunnasta, lukuun ottamatta kolmea jäsentä, jotka nimitetään eri valtuuskuntien vakituiksi jäseniksi 12 kuukauden ajaksi. Poliittiset ryhmät nimittävät nämä kolme vakituista jäsentä varapuhemiesten keskuudesta, vähintään kahdesta eri poliittisesta ryhmästä. Asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja ja toisen käsittelyn esittelijä sekä mahdollisen yhteistyöhön osallistuvan valiokunnan esittelijä ovat kaikissa tapauksissa valtuuskunnan jäseniä.
4. Valtuuskunnissa edustettuina olevat poliittiset ryhmät nimittävät varajäseniä.
5. Poliittiset ryhmät, jotka eivät ole edustettuina valtuuskunnassa, voivat lähettää yhden edustajan valtuuskunnan sisäisiin valmisteleviin kokouksiin. Jos valtuuskuntaan ei kuulu yhtään sitoutumatonta jäsentä, yksi sitoutumaton jäsen voi osallistua valtuuskunnan sisäisiin valmisteleviin kokouksiin.
6. Puhemies tai yksi kolmesta pysyvästä jäsenestä johtaa valtuuskuntaa.
7. Valtuuskunta tekee päätöksensä jäsentensä enemmistöllä. Valtuuskunnan kokoukset eivät ole julkisia.

Puheenjohtajakokous vahvistaa menettelyä koskevia lisäohjeita sovittelukomiteavaltuuskunnan työlle.

8. Valtuuskunta saattaa parlamentin tietoon sovittelun tulokset.

72 artikla: Yhteinen teksti

1. Jos sovittelukomiteassa päästään sopimukseen yhteisestä tekstistä, asia otetaan sen täysistunnon esityslistalle, joka pidetään kuuden tai, jos määräaika on pidennetty, kahdeksan viikon kuluessa siitä päivästä, jona sovittelukomitea hyväksyi yhteisen tekstin.

2. Parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunnan puheenjohtaja tai valtuuskunnan muu nimetty jäsen antaa lausuman yhteisestä tekstistä, josta annetaan mietintö.

3. Yhteiseen tekstiin ei voida esittää tarkistuksia.

4. Yhteisestä tekstistä kokonaisuudessaan äänestetään vain kerran. Yhteinen teksti hyväksytään annettujen äänten enemmistöllä.

5. Jos yhteisestä tekstistä ei päästä sovittelukomiteassa sopimukseen, parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunnan puheenjohtaja tai muu nimetty jäsen antaa lausuman. Lausuman jälkeen käydään keskustelu.

6. Toista käsittelyä seuraavan parlamentin ja neuvoston välisen sovittelumenettelyn aikana asiaa ei voida palauttaa valiokuntaan.

7. Kolmannessa käsittelyssä ei sovelleta 49, 50 eikä 53 artiklaa.

LIITE III – Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen yhteydessä käytävien neuvottelujen menettelysäännöt¹

1. Johdanto

Näissä menettelysäännöissä annetaan parlamentin sisäistä ohjeistusta neuvottelujen käymiseen kaikissa tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen eri vaiheissa, myös kolmannessa käsittelyssä, ja niitä on tarkoitus lukea yhdessä työjärjestyksen 69 b, 69 c, 69 d, 69 e ja 69 f artiklan kanssa.

Ne täydentävät paremmasta lainsäädännöstä 13. huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen² määräyksiä, jotka koskevat lainsäädäntöprosessin avoimuutta ja koordinoitua, ja yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskevaa yhteistä julistusta³, josta parlamentti, neuvosto ja komissio sopivat 30. kesäkuuta 2007.

2. Yleiset periaatteet ja valmistautuminen neuvotteluihin

Toimielinten väliset neuvottelut tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen yhteydessä on käytävä avoimuuden, vastuuvollisuuden ja tehokkuuden periaatteiden mukaisesti, jotta voidaan varmistaa päätöksentekoprosessin luotettavuus, seurattavuus ja avoimuus niin parlamentin sisällä kuin myös yleisön kannalta.

Parlamentin olisi yleensä käytettävä hyväkseen kaikkia tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen eri vaiheissa tarjoutuvia mahdollisuuksia. Päätös neuvottelujen aloittamisesta, etenkin sopimukseen pääsemiseksi ensimmäisessä käsittelyssä, on tehtävä tapauskohtaisesti kunkin menettelyn erityispiirteet huomioon ottaen.

Esittelijän on esitettävä mahdollisuutta aloittaa neuvottelut neuvoston kanssa koko valiokunnalle, jonka on tehtävä päätös asiaa koskevan työjärjestyksen artiklan mukaisesti. Valtuutuksena ovat valiokunnan lainsäädäntömietintö tai täysistunnossa hyväksytyt tarkistukset ensimmäisen käsittelyn neuvotteluja varten, parlamentin ensimmäisen käsittelyn kanta toisen käsittelyn varhaisen vaiheen tai toisen käsittelyn neuvotteluja varten ja parlamentin toisen käsittelyn kanta kolmannen käsittelyn neuvotteluja varten.

Parlamentille tiedotetaan kaikista neuvottelujen aloittamista koskevista päätöksistä, ja se tarkastelee niitä. Jotta lainsäädäntöprosessi on mahdollisimman avoin, valiokuntien puheenjohtajakokouksen puheenjohtaja pitää puheenjohtajakokouksen säännöllisesti ajan tasalla antamalla sille järjestelmällisesti ja ajoissa tietoja kaikista neuvottelujen aloittamista koskevista valiokuntien päätöksistä ja tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen mukaisten menettelyjen etenemisestä. Kaikki neuvottelujen aikana aikaansaadut sopimukset katsotaan alustaviksi, kunnes ne on hyväksytty parlamentissa.

¹ Puheenjohtajakokouksen xx. syyskuuta 2017 hyväksymässä muodossa.

² EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

³ EUVL C 145, 30.6.2007, s. 5.

Ensimmäiseen käsittelyyn, toisen käsittelyn varhaiseen vaiheeseen ja toiseen käsittelyyn liittyvissä neuvotteluissa neuvottelujen käymisestä pääasiallisesti vastaava elin on parlamentin asiasta vastaava valiokunta, jota edustaa neuvotteluryhmä 69 f artiklan mukaisesti. Kolmannessa käsittelyssä parlamenttia edustaa neuvotteluissa parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunta, jonka puheenjohtajana toimii yksi sovittelusta vastaavista varapuhemiehistä. Koko neuvottelujen ajan on otettava huomioon poliittinen tasapaino, ja kaikilla poliittisilla ryhmillä on oikeus olla edustettuna vähintään henkilöstön tasolla.

Näiden menettelysääntöjen määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin silloin, kun valiokuntien yhteistyömenettelyä koskevan 54 artiklan tai valiokuntien yhteiskokousmenettelyä koskevan 55 artiklan mukaiset edellytykset täyttyvät, etenkin neuvotteluryhmän kokoonpanon ja neuvottelujen käymisen osalta. Asianomaisten valiokuntien puheenjohtajien olisi sovittava etukäteen toimielinten välisten neuvottelujen aikaista yhteistyötään koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

3. Neuvottelujen käyminen ja sopimuksen viimeistely

Parlamentin periaatteena on varmistaa, että sen jäsenille tiedotetaan neuvottelujen edistymisestä. Avoimuuden lisäämiseksi parlamentti tarjoaa yleisölle keinoja saada tietoa lainsäädäntötyön kaikissa vaiheissa tiiviissä yhteistyössä muiden toimielinten kanssa niin, että lainsäädäntöprosessin seurattavuutta voidaan helpottaa. Tähän sisältyy yhteinen ilmoitus lainsäädäntömenettelyjen onnistuneesta lopputuloksesta, myös yhteisten lehdistötilaisuuksien kautta tai muilla asianmukaisiksi katsotuilla keinoilla.

Trilogeissa käytävien neuvottelujen on perustuttava yhteen yhteiseen asiakirjaan (yleensä monipalstaisen asiakirjan muodossa), josta käy ilmi toimielimen kanta muiden toimielinten tarkistuksiin ja johon sisältyvät myös mahdolliset alustavasti sovitut kompromissitekstit. Kyseessä on toimielinten yhteinen asiakirja, ja kummankin lainsäätäjän olisi lähtökohtaisesti hyväksyttävä kaikki trilogia varten jaettavat versiot. Kunkin trilogin jälkeen neuvotteluryhmän puheenjohtaja ja esittelijä tekevät selkoa neuvottelujen edistymisestä asiasta vastaavan valiokunnan tai sen koordinaattoreiden kokouksessa.

Kun neuvoston kanssa on päästy alustavaan sopimukseen, neuvotteluryhmän puheenjohtaja ja esittelijä antavat asiasta vastaavalle valiokunnalle neuvottelujen lopputuloksesta täydellisen selvityksen, joka on julkistettava. Asiasta vastaava valiokunta saa käsiteltäväkseen alustavan sopimuksen tekstin sellaisessa muodossa, että siihen on selvästi merkitty esitykseen lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi tehdyt muutokset. Valiokunta äänestää tekstistä 69 f artiklan mukaisesti.

Parlamentin ja neuvoston välillä aikaansaatu alustava sopimus vahvistetaan kirjallisesti virallisella kirjeellä. Ensimmäisen ja toisen käsittelyn sopimuksissa Coreperin puheenjohtaja vahvistaa alustavan sopimuksen kirjallisesti asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajalle, kun taas toisen käsittelyn varhaisen vaiheen sopimuksissa asiasta vastaavan valiokunnan puheenjohtaja ilmoittaa neuvostolle

suosittavansa täysistunnolle, että neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, joka vastaa alustavan sopimuksen tekstiä, hyväksytään parlamentin toisessa käsittelyssä ilman tarkistuksia.

Valiokunnassa tapahtuvan alustavan sopimuksen hyväksymisen ja parlamentissa tapahtuvan äänestyksen välillä on oltava riittävästi aikaa, jotta poliittisilla ryhmillä on aikaa valmistella lopullinen kantansa.

Oikeudellisen ja kielellisen yhtenäisyyden varmistamiseksi alustava sopimus viimeistellään oikeudellisesti ja kielellisesti 193 artiklan mukaisesti. Alustavaa sopimusta ei saa muuttaa ilman, että parlamentti ja neuvosto ovat siitä nimenomaisesti sopineet asianmukaisella tasolla.

4. Hallinnollinen apu neuvotteluryhmälle

Neuvotteluryhmällä on oltava käytettävissään kaikki työnsä asianmukaiseen hoitamiseen tarvittavat resurssit. Sitä avustaa asiasta vastaavan valiokunnan sihteeristön koordinoima hallinnollinen projektiryhmä, jossa olisi oltava mukana ainakin sovittelu- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö, oikeudellinen yksikkö, lainsäädäntöasiakirjojen osasto ja parlamentin lehdistöpalvelu ja lisäksi muita tapauskohtaisesti määräytyviä yksiköitä. Sovittelu- ja yhteispäätösmenettely-yksikkö koordinoi parlamentin sovittelukomiteavaltuuskunnan tarvitsemaa hallinnollista apua.

Neuvotteluryhmälle olisi pyynnöstä järjestettävä tulkkaus¹.

¹ Monikielisyyttä koskevien menettelysääntöjen mukaisesti.

LIITE IV – Neuvoston puheenjohtajakausten järjestys¹

Puheenjohtajakaudet on jaoteltu kolmen jäsenvaltion muodostamiin ryhmiin (puheenjohtajakolmikot).

Viro	heinäkuu–joulukuu	2017
Bulgaria	tammikuu–kesäkuu	2018
Itävalta	heinäkuu–joulukuu	2018
Romania	tammikuu–kesäkuu	2019
Suomi	heinäkuu–joulukuu	2019
Kroatia	tammikuu–kesäkuu	2020
Saksa	heinäkuu–joulukuu	2020
Portugali	tammikuu–kesäkuu	2021
Slovenia	heinäkuu–joulukuu	2021
Ranska	tammikuu–kesäkuu	2022
Tšekki	heinäkuu–joulukuu	2022
Ruotsi	tammikuu–kesäkuu	2023
Espanja	heinäkuu–joulukuu	2023
Belgia	tammikuu–kesäkuu	2024
Unkari	heinäkuu–joulukuu	2024
Puola	tammikuu–kesäkuu	2025
Tanska	heinäkuu–joulukuu	2025
Kypros	tammikuu–kesäkuu	2026
Irlanti	heinäkuu–joulukuu	2026
Liettua	tammikuu–kesäkuu	2027
Kreikka	heinäkuu–joulukuu	2027
Italia	tammikuu–kesäkuu	2028
Latvia	heinäkuu–joulukuu	2028
Luxemburg	tammikuu–kesäkuu	2029
Alankomaat	heinäkuu–joulukuu	2029
Slovakia	tammikuu–kesäkuu	2030
Malta	heinäkuu–joulukuu	2030

¹ [EUVL L 208, 2.8.2016, s. 42.](#)